

SPRAWOZDANIE
ZE SPRAWDZIANU
PRZEPROWADZONEGO W 2011 ROKU
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
I WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
18-400 Łomża, ul. Nowa 2, tel. fax (86) 216-44-95
(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

SPRAWOZDANIE

ze sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2011 roku
w szóstych klasach szkół podstawowych
w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim

AUTORZY SPRAWOZDANIA

Maria Fromelc-Chmielewska

Grażyna Klimuszek

Joanna Lewczuk

Małgorzata Murawska

Jolanta Nawrocka

Elżbieta Prószyńska

DANE STATYSTYCZNE

Krzysztof Najda

Iwona Abramowicz

Marcin Muzyk

OPRACOWANIE TECHNICZNE

Maria Fromelc-Chmielewska

Szanowni Państwo,

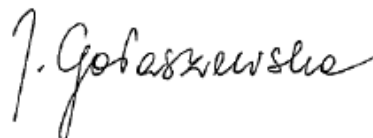
oddaję w Państwa ręce sprawozdanie ze sprawdzianu przeprowadzonego 5 kwietnia w szóstych klasach szkół podstawowych. Sprawozdanie zawiera opis przygotowań i przebiegu sprawdzianu, procesu sprawdzania i oceniania prac uczniów, charakterystykę populacji oraz analizę ilościową i jakościową wyników. Po raz pierwszy w sprawozdaniu zamieszczono wypowiedzi nauczycieli-egzaminatorów, którzy zechcieli podzielić się z nami swoimi spostrzeżeniami na temat mocnych i słabych stron tegorocznych szóstoklasistów.

Pragnę także zwrócić uwagę Państwa na nowy, wprowadzony w bieżącym roku szkolnym, sposób komunikowania się Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży z egzaminatorami. W grudniu 2010 roku uruchomiona została platforma Moodle, na której eksperci OKE w Łomży przeprowadzili dla egzaminatorów sprawdzianu dwa e-learningowe szkolenia doskonalące umiejętności kryterialnego oceniania prac. Platforma Moodle okazała się także doskonałym narzędziem służącym omawianiu bieżących zagadnień podczas pracy zespołów egzaminatorów sprawdzających i oceniających prace uczniów.

Serdecznie dziękuję wszystkim osobom, które współpracowały z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łomży przy organizacji i przeprowadzeniu sprawdzianu w 2011 roku. Szczególnie dziękuję przewodniczącym i członkom szkolnych zespołów egzaminacyjnych, przewodniczącym zespołów egzaminatorów i nauczycielom-egzaminatorom, dyrektorom szkół, w których zorganizowano punkty redystrybucji lub ośrodki oceniania prac. Dziękuję przedstawicielom Kuratorium Oświaty w Białymstoku i Kuratorium Oświaty w Olsztynie oraz przedstawicielom organów prowadzących szkoły, którzy uczestniczyli w obserwacjach przebiegu sprawdzianu.

Zachęcam do wykorzystania sprawozdania w wewnątrzszkolnych analizach umiejętności szóstoklasistów w Państwa szkołach i w planowaniu pracy dydaktycznej w nowym roku szkolnym.

Życzę Państwu satysfakcji z podjętych działań i liczę na dalszą owocną współpracę.

Dyrektor OKE w Łomży

SPIS TREŚCI

1. ORGANIZACJA I PRZEBIEG SPRAWDZIANU	6
1.1. ZGŁASZANIE UCZNIÓW DO SPRAWDZIANU.....	6
1.2. PRZYGOTOWANIA DO PRZEPROWADZENIA SPRAWDZIANU	6
1.2.1. KONFERENCJE	6
1.2.2. SZKOLENIA PRZEWODNICZĄCYCH SZKOLNYCH ZESPOŁÓW EGZAMINACYJNYCH	6
1.3. DYSTRYBUCJA I REDYSTRYBUCJA MATERIAŁÓW EGZAMINACYJNYCH.....	7
1.4. PRZEBIEG SPRAWDZIANU	7
1.4.1. TERMIN GŁÓWNY.....	7
1.4.2. TERMIN DODATKOWY	7
1.5. SPRAWDZANIE I OCENIANIE PRAC UCZNIÓW.....	7
1.6. UDOSTĘPNIANIE PRAC DO WGLĄDU.....	9
2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI	10
3. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU – ARKUSZ STANDARDOWY	14
3.1. WYNIKI UZYSKANE PRZEZ UCZNIÓW Z WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.....	14
3.2. WYNIKI SPRAWDZIANU A PŁEĆ UCZNIÓW	17
3.3. WYNIKI UCZNIÓW BEZ DYSLEKSJI I Z DYSLEKSJĄ	19
3.4. WYNIKI SPRAWDZIANU A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI	22
4. OPIS ARKUSZA STANDARDOWEGO	25
5. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW – ARKUSZ STANDARDOWY	26
5.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ	26
5.2. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW, KTÓRYCH WYNIKI ZNAJDUJĄ SIĘ W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH WYNIKÓW	28
5.3. TREŚCIOWE ZNACZENIE WYNIKU UCZNIĄ	31
6. WYNIKI W OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY	36
6.1. OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI	37
6.2. SZCZEGÓŁOWE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI	42
6.2.1. CZYTANIE.....	42
6.2.2. PISANIE	44
6.2.3. ROZUMOWANIE.....	53
6.2.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI	56
6.2.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE	58
6.3. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW	61

7. ŚREDNIE WYNIKI SZKÓŁ – ARKUSZ STANDARDOWY	65
8. ŚREDNIE WYNIKI W GMINACH I POWIATACH – ARKUSZ STANDARDOWY	67
9. WYNIKI UCZNIÓW SŁABO WIDZĄCYCH I NIEWIDOMYCH	75
10. WYNIKI UCZNIÓW SŁABO SŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH	77
11. WYNIKI UCZNIÓW Z LEKKĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ	79
12. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW Z LEKKĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ	83
12.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ	83
12.2. WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI.....	84
12.2.1. CZYTANIE	84
12.2.2. PISANIE.....	86
12.2.3. ROZUMOWANIE	91
12.2.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI	93
12.2.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE	95
12.3. JAK WYKORZYSTAĆ WYNIKI SPRAWDZIANU W PLANOWANIU PRACY Z UCZNIEM W GIMNAZJUM?	98
12.4. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW	99
ANEKS	102
MAPY – ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU W GMINACH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	
I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	102
KARTOTEKA ZESTAWU S-1-112	104
KARTOTEKA ZESTAWU S-8-112	105

1. ORGANIZACJA I PRZEBIEG SPRAWDZIANU

Zasady i tryb przeprowadzania sprawdzianu w 2011 roku regulowały niżej wymienione akty prawne:

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 83 z 2007 r., poz. 562, z późn. zmianami);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. nr 19 z 2005 r., poz. 167);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. nr 19 z 2005 r., poz. 166).*

1.1. ZGŁASZANIE UCZNIÓW DO SPRAWDZIANU

Przewodniczący szkolnych zespołów egzaminacyjnych, zgodnie z § 41. ust. 1. pkt 1. rozporządzenia, zgłaszali uczniów do sprawdzianu elektronicznie, za pomocą aplikacji *Hermes*, w terminie do 30 października 2010 roku.

1.2. PRZYGOTOWANIA DO PRZEPROWADZENIA SPRAWDZIANU

1.2.1. KONFERENCJE

W okresie od 6 do 19 października 2010 roku Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży przeprowadziła konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zorganizowano je w 6 ośrodkach: w Białymstoku, Ełku, Elblągu, Łomży, Olsztynie i Suwałkach. Podczas konferencji:

- omówiono osiągnięcia uczniów, którzy ukończyli w 2010 roku szkołę podstawową ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszary, w których uzyskali oni wysokie wyniki oraz te, w których uzyskali wyniki niskie;
- podsumowano organizację i przebieg sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2010 r.;
- wprowadzono dyrektorów szkół w zagadnienia związane z organizacją sprawdzianu w 2011 roku.

Uczestnicy konferencji otrzymali *Sprawozdanie ze sprawdzianu przeprowadzonego w 2010 roku w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim*.

1.2.2. SZKOLENIA PRZEWODNICZĄCYCH SZKOLNYCH ZESPOŁÓW EGZAMINACYJNYCH

W okresie od 7 do 18 marca 2011 roku przeprowadzono szkolenia przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych i ich zastępców dotyczące przygotowania i przeprowadzenia sprawdzianu. W województwie podlaskim odbyło się 17 szkoleń w: Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Łomży, Grajewie, Sokółce i Suwałkach. W województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzono 21 szkoleń w: Elblągu, Ełku, Giżycku, Lidzbarku Warmińskim, Nidzicy, Olsztynie, Ostródzie i Szczytnie.

Podczas szkoleń przewodniczącym szkolnych zespołów egzaminacyjnych przekazano:

- naklejki z kodami kreskowymi szkół;
- informację o liczbie arkuszy i bezpiecznych kopert zamówionych przez OKE dla danej szkoły (zgodnie ze zgłoszeniem dokonany przez szkołę);
- *Biuletyn informacyjny – organizacja sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego w 2011 roku.*

Na kilka dni przed sprawdzianem w serwisie dla dyrektorów ISA zamieszczono ostateczne listy uczniów przystępujących do sprawdzianu oraz indywidualne kody dostępu niezbędne do uzyskania przez Internet informacji o wyniku sprawdzianu.

1.3. DYSTRYBUCJA I REDYSTRYBUCJA MATERIAŁÓW EGZAMINACYJNYCH

Dystrybucja materiałów egzaminacyjnych odbywała się w przeddzień sprawdzianu, tj. 4 kwietnia 2011 roku. Nie odnotowano przypadków naruszenia przesyłek.

Redystrybucję prac uczniów i dokumentacji egzaminacyjnej przeprowadzono po zakończeniu sprawdzianu w godzinach od 11.00 do 13.00 w 42 punktach zlokalizowanych we wszystkich powiatach na terenie województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

1.4. PRZEBIEG SPRAWDZIANU

1.4.1. TERMIN GŁÓWNY

W dniu 5 kwietnia 2011 roku przeprowadzono sprawdzian w 420 szkołach zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego i w 514 szkołach na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Nad prawidłowością jego przebiegu w każdej sali egzaminacyjnej czuwały zespoły nadzorujące. Głównym zadaniem zespołów było zapewnienie samodzielności pracy uczniów oraz sprawny przebieg sprawdzianu. Liczba członków zespołu nadzorującego zależała od liczby uczniów przystępujących do sprawdzianu w danej sali, przy zachowaniu zasady, że co najmniej jeden z członków tego zespołu to nauczyciel z innej szkoły lub placówki.

Przebieg sprawdzianu obserwowało w obu województwach 71 obserwatorów. Obserwatorami byli pracownicy pedagogiczni Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży, pracownicy Kuratorium Oświaty w Białymstoku i Kuratorium Oświaty w Olsztynie oraz przedstawiciele organów prowadzących z obu województw. Z analizy arkuszy obserwacji i dokumentacji egzaminacyjnej wynika, że sprawdzian przebiegał zgodnie z obowiązującymi procedurami.

1.4.2. TERMIN DODATKOWY

Do sprawdzianu w terminie dodatkowym w dniu 7 czerwca 2011 roku zakwalifikowano 41 uczniów z obu województw. Sprawdzian w terminie dodatkowym został przeprowadzony w 25 ośrodkach.

1.5. SPRAWDZANIE I OCENIANIE PRAC UCZNIÓW

W roku szkolnym 2010/2011 na stronie <http://oke.lomza.win.pl/moodle/> uruchomiono platformę e-learningową dla egzaminatorów wpisanych do ewidencji OKE w Łomży, służącą komunikowaniu się koordynatorów OKE w Łomży z egzaminatorami oraz prowadzeniu na odległość szkoleń doskonalących umiejętności egzaminatorów w zakresie sprawdzania i oceniania prac egzaminacyjnych.

Szkolenia e-learningowe dla egzaminatorów sprawdzianu zostały przeprowadzone od stycznia do marca 2011 roku.

Szkolenia przebiegały w dwóch etapach:

- wstępnym (nieobowiązkowym),
- właściwym (obowiązkowym dla wszystkich egzaminatorów wstępnie zakwalifikowanych do zespołów sprawdzających i oceniających prace).

Pierwszy etap służył zapoznaniu się z platformą e-learningową. Uczestniczyło w nim 556 egzaminatorów.

Drugi etap przygotowywał egzaminatorów do sprawdzania i oceniania – ćwiczenia obejmowały stosowanie kryteriów oceny zadań polonistycznych i matematycznych krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi, sprawdzały też znajomość procedur sprawdzania i oceniania.

Podobnie jak w latach ubiegłych, rekrutację egzaminatorów przeprowadzono z wykorzystaniem aplikacji internetowej, dzięki której egzaminatorzy mogli wybrać ośrodek sprawdzania, zadeklarować typ zadań do sprawdzania oraz potwierdzić aktualność danych osobowych potrzebnych do zawarcia umowy.

Do sprawdzania i oceniania prac uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego powołano 426 egzaminatorów sprawdzianu, którzy pracowali w 19 zespołach zlokalizowanych w 8 ośrodkach oceniania. Każdemu zespołowi egzaminatorów zapewniono odpowiednie warunki: co najmniej trzy sale do pracy oraz dostęp do zestawu komputerowego z łączem internetowym, telefonu i faksu.

Wszystkie materiały egzaminacyjne podlegały szczególnej ochronie przed dostępem osób nieuprawnionych. Przechowywano je w specjalnie wydzielonych pomieszczeniach, a nadzór nad nimi sprawowały osoby upoważnione przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łomży.

Tabela 1.1. Lokalizacja ośrodków oceniania

Miejscowość	Nazwa szkoły
Białystok	Szkoła Podstawowa nr 49 w Białymstoku
Elbląg	Szkoła Podstawowa nr 21 w Elblągu
Ełk	Szkoła Podstawowa nr 3 w Ełku
Giżycko	Szkoła Podstawowa nr 4 w Giżycku
Łomża	Szkoła Podstawowa nr 4 w Łomży
Olsztyn	III Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie
Ostróda	Szkoła Podstawowa nr 2 w Ostródzie
Suwałki	Szkoła Podstawowa nr 9 w Suwałkach

Do pracy w zespołach powołano egzaminatorów mających doświadczenie w sprawdzaniu i ocenianiu prac, co sprzyjało wysokiej jakości i rzetelności oceniania, a także sprawniej pracy zespołu. Przewodniczącymi zespołów były osoby o dużym doświadczeniu w sprawdzaniu prac sprawdzianu i o najwyższych kwalifikacjach merytorycznych oraz zdolnościach organizacyjnych umożliwiającym kierowanie pracą zespołu. Trzy osoby pełniły tę funkcję po raz pierwszy.

Sprawdzanie i ocenianie prac w zespołach poprzedziło spotkanie ekspertów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie oraz ekspertów okręgowych komisji egzaminacyjnych, na którym ustalono kryteria oceniania odpowiedzi do zadań otwartych oraz opracowano materiały szkoleniowe dla egzaminatorów.

Koordynatorzy sprawdzianu przeszkolili przewodniczących zespołów egzaminatorów. Szkolenie odbyło się w Łomży 10 kwietnia 2011 r. i obejmowało zapoznanie z kluczem punktowania zadań otwartych, ćwiczenia w ocenianiu przykładowych rozwiązań oraz

wyjaśnienie z koordynatorami wszystkich wątpliwości związanych ze stosowaniem obowiązującego klucza. W czasie szkolenia przypomniano również *Procedurę sprawdzania i oceniania prac egzaminacyjnych w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży w 2011 roku*.

Przewodniczący zespołów przeprowadzili obowiązkowe szkolenia egzaminatorów, które były warunkiem dopuszczenia do sprawdzania zadań. Szkolenia odbyły się 15 kwietnia w ośrodkach sprawdzania bezpośrednio przed rozpoczęciem pracy zespołu. Przebiegały sprawniej niż w poprzednich sesjach, ponieważ z zasadami sprawdzania i oceniania egzaminatorzy zapoznali się on-line na platformie Moodle.

Sprawdzanie i ocenianie zadań otwartych zorganizowano w ten sposób, że zadania matematyczne (21-24) sprawdzali egzaminatorzy będący nauczycielami matematyki lub przedmiotów przyrodniczych, zaś zadanie 25 i 26 sprawdzali egzaminatorzy będący nauczycielami przedmiotów humanistycznych, głównie poloniści. Zastosowane rozwiązanie, czyli *specjalizacja* w ocenianiu, sprzyjało zapewnieniu wysokiej jakości i rzetelności oraz wyższej porównywalności oceniania, a także ułatwiało konsultacje i nadzór nad pracą egzaminatorów.

Pracą egzaminatorów w zespołach kierowali przewodniczący, do których obowiązków należało m.in.:

- rozwiązywanie sytuacji problemowych dotyczących stosowania kryteriów oceniania,
- organizowanie konsultacji dla egzaminatorów,
- omawianie z egzaminatorami poprawności stosowania schematu punktowania,
- koordynowanie powtórnego oceniania prac w czasie sprawdzania,
- nadzorowanie tempa sprawdzania i oceniania prac, dbałość o realizowanie harmonogramu sprawdzania.

Pracę przewodniczących wspierali koordynatorzy sprawdzianu, którzy za pośrednictwem platformy Moodle udzielali konsultacji w zakresie stosowania kryteriów oceniania i podejmowali decyzje w sytuacjach problemowych. Ponadto wyjaśniali wątpliwości dotyczące procedury sprawdzania i oceniania, w tym sporządzania i porządkowania dokumentacji egzaminacyjnej.

Weryfikację techniczną przeprowadzali asystenci techniczni, którzy sprawdzali we wszystkich pracach i na kartach odpowiedzi poprawność zakodowania ich przez uczniów i zespoły nadzorujące oraz poprawność naniesienia informacji o liczbie punktów przyznanych przez egzaminatorów za zadania otwarte.

Po przewiezieniu sprawdzonych i ocenionych prac do OKE w Łomży koordynatorzy sprawdzianu:

- przeanalizowali prace, wobec których zachodziło podejrzenie, że zawierają niesamodzielne rozwiązania zadań;
- sprawdzili dokumentację pracy zespołów egzaminatorów pod względem jej kompletności, uporządkowania, staranności oraz poprawności wypełnienia;
- zweryfikowali poprawność oceniania prac w związku z zastrzeżeniami powstałymi w czasie przetwarzania danych egzaminacyjnych w OKE w Łomży;
- sformułowali wnioski dotyczące doskonalenia procesu sprawdzania i oceniania prac.

1.6. UDOSTĘPNIANIE PRAC DO WGLĄDU

Po ogłoszeniu wyników Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży na podstawie § 50 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* udostępnia uczniom i rodzicom do wglądu prace sprawdzianu. Do 14 lipca br. udostępniono 18 prac ze sprawdzianu.

2. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI

Do dziesiątej edycji sprawdzianu przeprowadzanego w szóstych klasach szkoły podstawowej przystąpiło (w pierwszym terminie 5 kwietnia 2011 roku) 26 822 uczniów z 934 szkół województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Było to o 1 701 szóstoklasistów mniej niż w roku ubiegłym.

Tabela 2.1. Uczniowie na sprawdzianie w 2011 r.

Województwo	Liczba uczniów, którzy				
	otrzymali zaświadczenie o wynikach	mieli unieważniony sprawdzian	zostali zwolnieni	byli nieobecni	przerwali z przyczyn zdrowotnych
podlaskie	11 905	1	15	22	–
warmińsko-mazurskie	14 917	–	17	46	1
OKE Łomża	26 822	1	32	68	1

Ze względów zdrowotnych lub losowych ze sprawdzianu zwolniono 32 uczniów. Do sprawdzianu nie przystąpiło 68 osób. Szóstoklasiści, których absencja była usprawiedliwiona (przyczyny losowe, stan zdrowia), rozwiązywali arkusze w terminie dodatkowym, czyli 7 czerwca 2011 roku.

Prawie 2% populacji przystępujących do sprawdzianu stanowili laureaci konkursów przedmiotowych (476 uczniów na terenie OKE Łomża: 337 z województwa podlaskiego i 139 z województwa warmińsko-mazurskiego). W zaświadczeniach o wynikach sprawdzianu uczniowie ci mają odnotowany maksymalny wynik – 40 punktów.

Tabela 2.2. Uczniowie, którzy przystąpili do sprawdzianu, z uwzględnieniem typów zestawów egzaminacyjnych

Symbol arkusza	Opis	Liczba uczniów		
		woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie	OKE Łomża
S-1-112, S-1-112-L ¹	standardowy	11 715	14 499	26 214
S-4-112	dla uczniów słabo widzących (16 pkt)	14	18	32
S-5-112	dla uczniów słabo widzących (24 pkt)	4	4	8
S-7-112	dla uczniów słabo słyszących i niesłyszących	21	37	58
S-8-112 S-8-112-L ²	dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną	151	359	510
	Razem	11 905	14 917	26 822

Większość szóstoklasistów (97,7%) rozwiązywała arkusz standardowy, w tej grupie znaleźli się uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się i 39 uczniów z województwa podlaskiego piszących sprawdzian w języku litewskim. Dla pozostałych 608 osób, czyli 2,3% populacji, przygotowano arkusze dostosowane do ich potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Dostosowanie warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu było

¹ Arkusz standardowy przetłumaczony na język litewski.

² Arkusz niestandardowy przetłumaczony na język litewski.

możliwe na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Tabela 2.3. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem płci

Województwo	Dziewczęta		Chłopcy	
	liczba	%	liczba	%
podlaskie	5 811	48,8	6 094	51,2
warmińsko-mazurskie	7 231	48,5	7 686	51,5
OKE Łomża	13 042	48,6	13 780	51,4

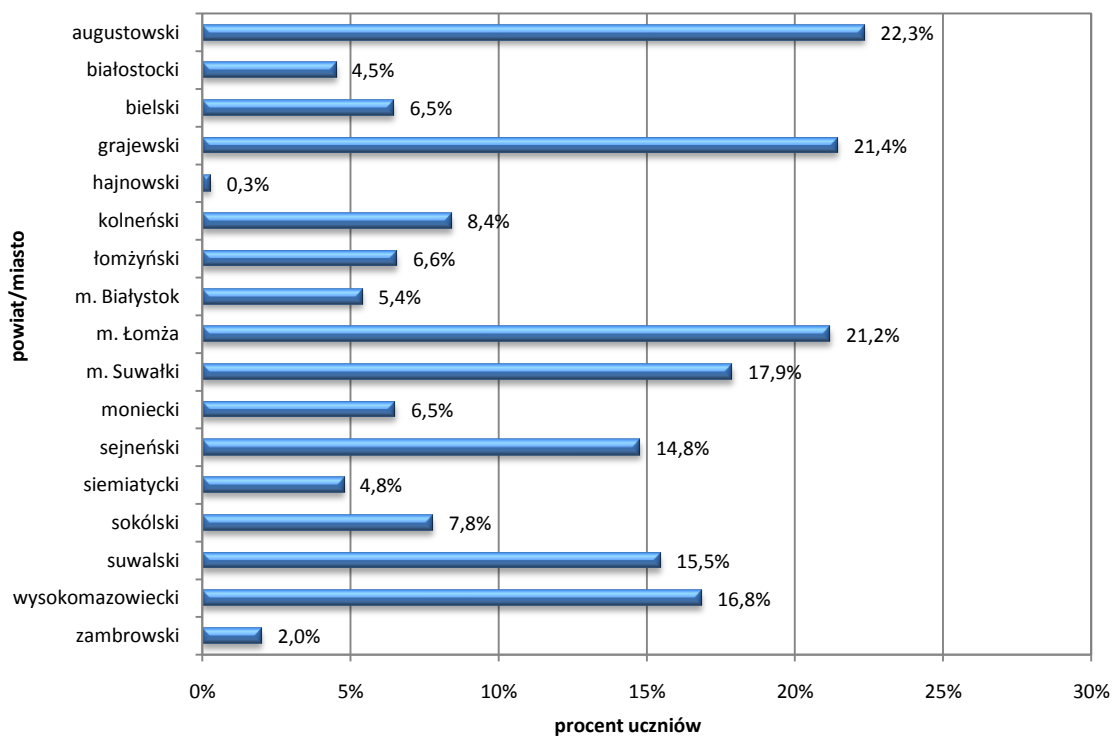
Wśród przystępujących do sprawdzianu nieznacznie przeważali chłopcy (51,4%).

Tabela 2.4. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem dysleksji

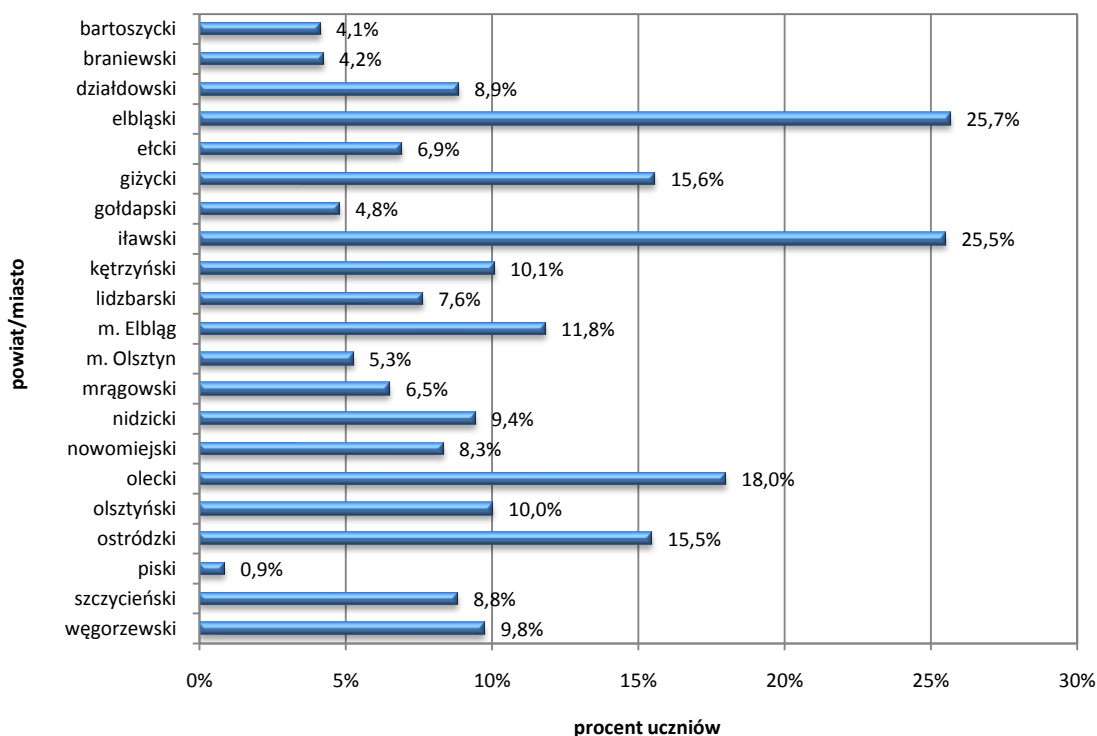
Województwo	Uczniowie bez dysleksji		Uczniowie z dysleksją	
	liczba	%	liczba	%
podlaskie	10 734	90,2	1 171	9,8
warmińsko-mazurskie	13 331	89,4	1 586	10,6
OKE Łomża	24 065	89,7	2 757	10,3

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się to ponad 10% populacji.

Wykres 2.1. Uczniowie z dysleksją w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego

Wykres 2.2. Uczniowie z dysleksją w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego

W porównaniu z rokiem ubiegłym odsetek dyslektyków nieznacznie wzrósł w obu województwach. W poszczególnych powiatach nadal utrzymuje się znaczące zróżnicowanie procentowego udziału uczniów z dysleksją: w województwie podlaskim od 0,3% (powiat hajnowski) do 22,3% (powiat augustowski), a w województwie warmińsko-mazurskim od 0,9% (powiat piski) do 25,7% (powiat elbląski).

Tabela 2.5. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem wielkości miejscowości

Lokalizacja szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wieś	4 359	36,6	5 624	37,7	9 983	37,2
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 174	18,3	3 745	25,1	5 919	22,1
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 598	21,8	2 917	19,6	5 515	20,6
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 774	23,3	2 631	17,6	5 405	20,1
Razem	11 905	100,0	14 917	100,0	26 822	100,0

Tabela 2.6. Szkoły na sprawdzianie z uwzględnieniem wielkości miejscowości

Lokalizacja szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wieś	298	71,0	355	69,1	653	69,9
Miasto do 20 tys. mieszkańców	41	9,7	69	13,4	110	11,8
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	36	8,6	47	9,1	83	8,9
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	45	10,7	43	8,4	88	9,4
Razem	420	100,0	514	100,0	934	100,0

Co piąty szóstoklasista z terenu działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży uczęszczał do szkoły zlokalizowanej w mieście powyżej 100 tysięcy mieszkańców. Takich szkół było ponad 9%. Najmniej szkół podstawowych znajduje się w miejscowościach od 20 do 100 tysięcy mieszkańców.

Tabela 2.7. Uczniowie na sprawdzianie z uwzględnieniem statusu szkoły

Status szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Publiczna	11 508	96,7	14 776	99,1	26 284	98,0
Niepubliczna	397	3,3	141	0,9	538	2,0
Razem	11 905	100,0	14 917	100,0	26 822	100,0

Tabela 2.8. Szkoły na sprawdzianie z uwzględnieniem statusu szkoły

Status szkoły	Woj. podlaskie		Woj. warmińsko-mazurskie		OKE Łomża	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Publiczna	400	95,2	490	95,3	890	95,3
Niepubliczna	20	4,8	24	4,7	44	4,7
Razem	420	100,0	514	100,0	934	100,0

Zdecydowana większość szóstoklasistów to absolwenci szkół publicznych. Tylko 2% uczniów kształciło się w 44 placówkach o statusie szkoły niepublicznej z uprawnieniami szkoły publicznej.

3. OGÓLNE WYNIKI SPRAWDZIANU – ARKUSZ STANDARDOWY

3.1. WYNIKI UZYSKANE PRZEZ UCZNIÓW Z WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Standardowy arkusz okazał się dla uczniów z terenu Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży umiarkowanie trudny. Łatwość testu wyniosła 0,63. Maksymalną liczbę punktów w obu województwach zdobyło 492 szóstoklasistów (w tym 476 to laureaci konkursów przedmiotowych). Nikt nie uzyskał wyniku 0 punktu. Najniższą liczbę punktów (1 punkt) otrzymał 1 uczeń.

Tabela 3.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
Liczebność	11 715	14 499
Wynik średni	25,7 pkt	24,9 pkt
Procent uzyskanych punktów	64	62
Wynik najniższy	1 pkt	3 pkt
Wynik najwyższy	40 pkt	40 pkt
Mediana	26 pkt	25 pkt
Modalna	30 pkt	25 pkt
Odchylenie standardowe	7,7 pkt	7,4 pkt
Współczynnik zmienności	0,30	0,30

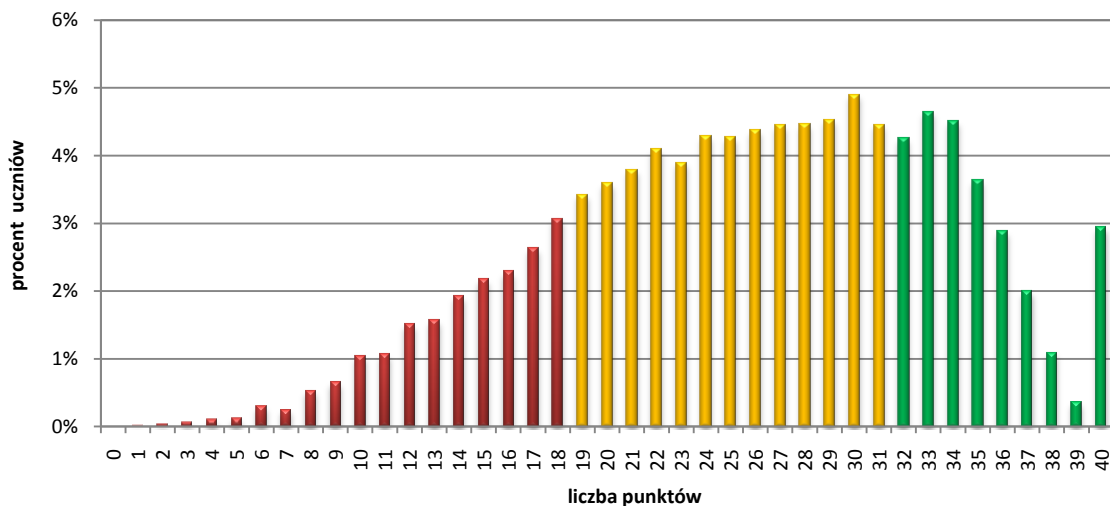
Na terenie OKE w Łomży uczniowie najczęściej osiągnęli (modalna) wynik 29 punktów (1 221 osób). Wynik środkowy (mediana) rozkładu sprawdzianu 2011 wyniósł 26 punktów. Odchylenie standardowe wyników miało wartość 7,6 punktu. Około 68% szóstoklasistów uzyskało wynik w przedziale od 18 do 33 punktów. Współczynnik zmienności wskazuje na umiarkowane zróżnicowanie osiągnięć uczniów na sprawdzianie.

Uwzględniając skalę staninową obliczoną na podstawie wyników uczniów ze sprawdzianu 2011, na wykresach 3.1. i 3.2. oraz w tabeli 3.3. wyróżniono trzy obszary wyników. Pierwszy obszar wyników to wyniki niskie, obejmujące stanin 1., 2. i 3. (przedział punktowy od 1 do 18 punktów). Drugi obszar – wyniki średnie – to staniny 4., 5. i 6. (wyniki w przedziale od 19 do 31 punktów). Trzeci obszar – wyniki wysokie – to staniny najwyższe, czyli 7., 8., 9. (wyniki powyżej 32 punktów).

Tabela 3.2. Skala staninowa³ wyników uczniów dla sprawdzianu 2011 (arkusz standardowy S-1-112)

Stanin	Opis wyniku	Przedział punktowy	Procent uczniów w kraju
1	najniższy	0-10	2,9
2	bardzo niski	11-14	6,4
3	niski	15-18	11,0
4	niżej średni	19-22	15,0
5	średni	23-27	22,2
6	wyżej średni	28-31	18,2
7	wysoki	32-34	13,2
8	bardzo wysoki	35-37	8,9
9	najwyższy	38-40	2,2

Wykres 3.1. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

³ Skala staninowa (z j. ang. *standard nine*), zwana jest także standardową dziewiątką. Rozciąga się ona od -2 do +2 odchyżeń standardowych wyników w rozkładzie normalnym. Średnia dla tej skali wynosi 5, a odchylenie standardowe 2. Opracowano ją poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku najniższego do najwyższego i podzielono na 9 przedziałów, które kolejno zawierają około: 4% wyników najniższych, 7% wyników bardzo niskich, 12% wyników niskich, 17% wyników niżej średnich, 20% wyników średnich, 17% wyników wyżej średnich, 12% wyników wysokich, 7% wyników bardzo wysokich i 4% wyników najwyższych. Następnie dla kolejnych staninów wyznacza się przedziały punktowe. Pozwala to uczniom zorientować się, jaką pozycję zajmują ze swym wynikiem wśród wyników wszystkich uczniów na sprawdzianie w danym roku, za: *Teoria i praktyka egzaminowania. Analiza i interpretacja wyników oceniania i egzaminowania, Biuletyn CKE, 2007.*

Wykres 3.2. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

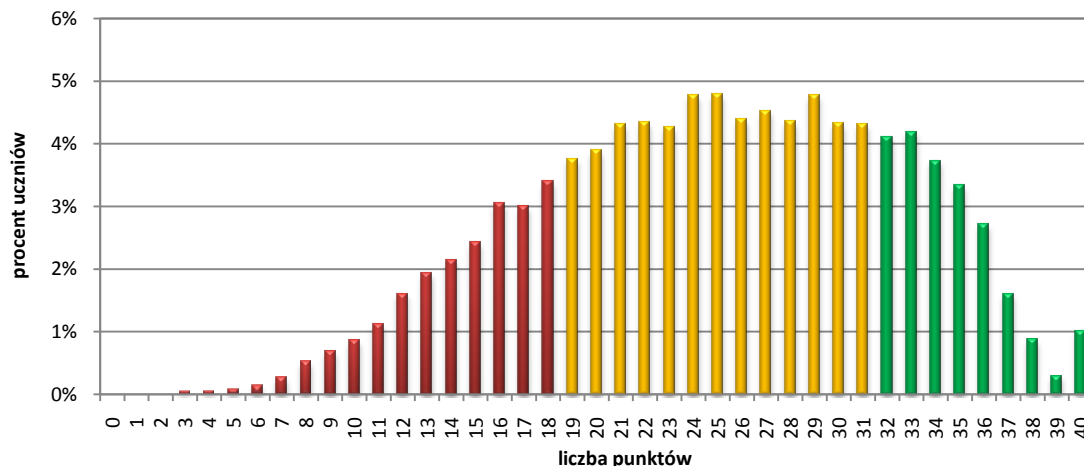

Tabela 3.3. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych obszarach wyników

Obszar	Opis	Staniny	Przedział punktowy	Procent uczniów w województwie		Procent uczniów w kraju
				podlaskim	warmińsko-mazurskim	
I	wyniki niskie	1-3	0-18	19,2	21,4	20,3
II	wyniki średnie	4-6	19-31	54,5	56,8	55,4
III	wyniki wysokie	7-9	32-40	26,3	21,8	24,3

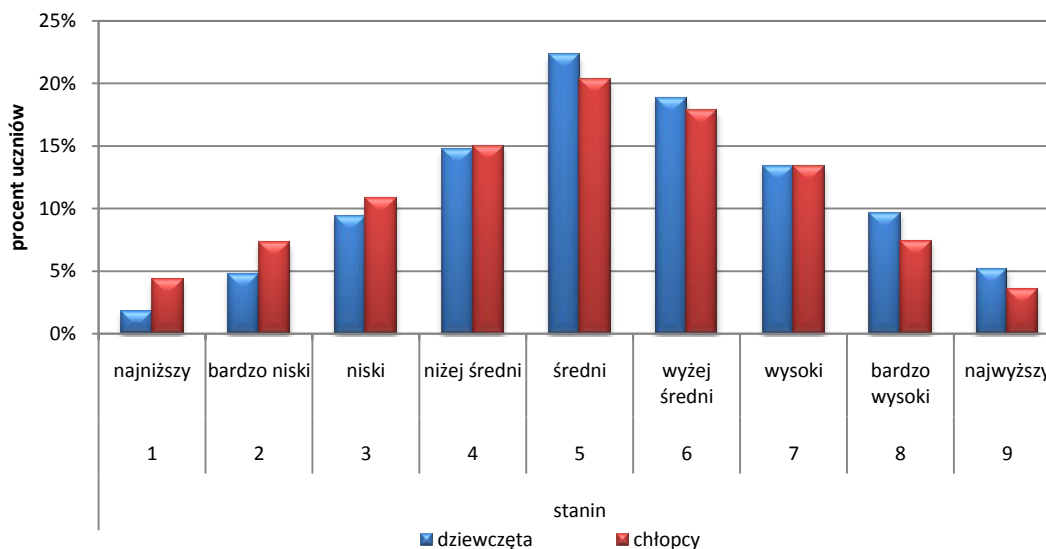
Na terenie działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży w obszarze wyników niskich (od 0 do 18 punktów) znalazło się 20,4% wyników uczniów. W kraju ten odsetek był bardzo podobny i wynosił 20,3%. Największa grupa szóstoklasistów zarówno z województwa podlaskiego, warmińsko-mazurskiego jak i z kraju uzyskała należący do obszaru wyników średnich (od 19 do 31 punktów). 23,9% wyników uczniów kończących szkołę podstawową w rejonie OKE Łomża znalazło się w obszarze wyników wysokich. W kraju odsetek szóstoklasistów uzyskujących rezultat powyżej 32 punktów był nieco wyższy i wynosił 24,3%.

3.2. WYNIKI SPRAWDZIANU A PŁEĆ UCZNIÓW

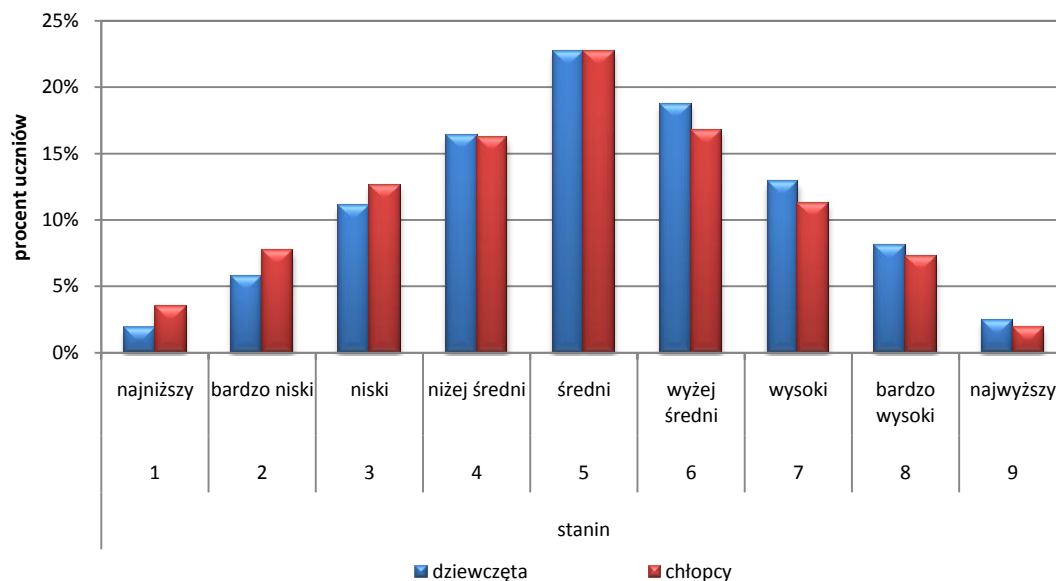
Tabela 3.4. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem płci uczniów

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika			
	woj. podlaskie		woj. warmińsko-mazurskie	
	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy
Liczebność	5 734	5 981	7 070	7 429
Wynik średni	26,4 pkt	25,0 pkt	25,4 pkt	24,4 pkt
Procent uzyskanych punktów	66	62	64	61
Wynik najniższy	2 pkt	1 pkt	3 pkt	3 pkt
Wynik najwyższy	40 pkt	40 pkt	40 pkt	40 pkt
Mediana	27 pkt	26 pkt	26 pkt	25 pkt
Modalna	30 pkt	30 pkt	29 pkt	25 pkt
Odchylenie standardowe	7,42 pkt	7,98 pkt	7,21 pkt	7,54 pkt
Współczynnik zmienności	0,28	0,32	0,28	0,31

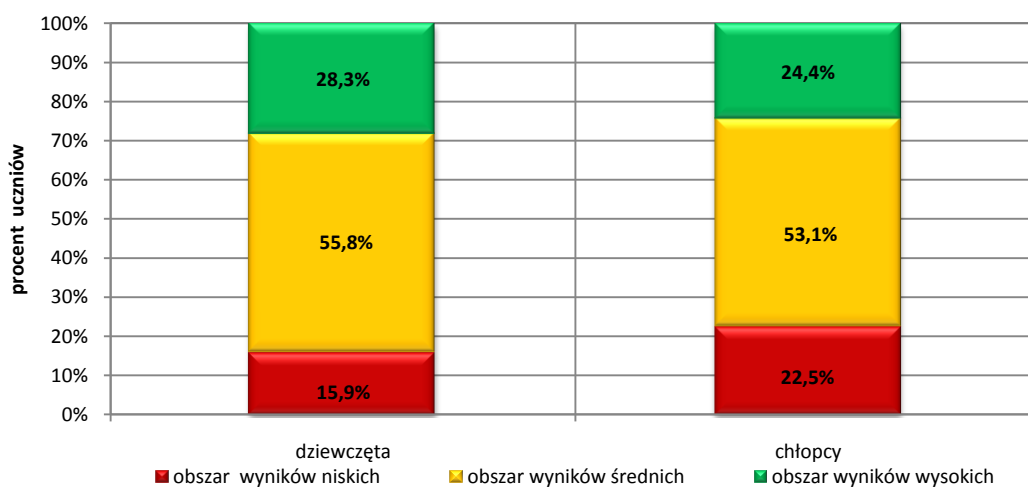
Wykres 3.3. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

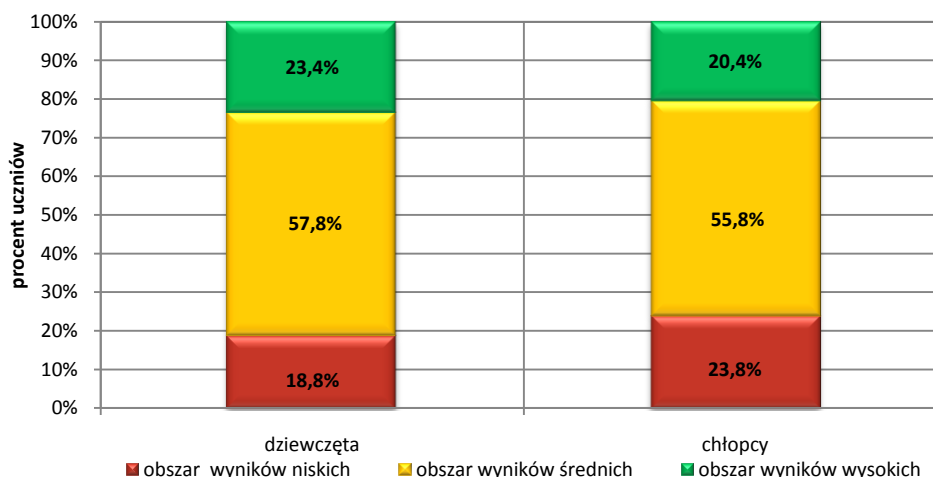
Wykres 3.4. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 3.5. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych obszarach wyników z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

Wykres 3.6. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych obszarach wyników z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

Dziewczęta uzyskały na sprawdzianie wyniki wyższe niż chłopcy. Różnica ta widoczna jest szczególnie w odsetku uczniów, którzy uzyskali wynik w staninach: 2. (bardzo niskim) i 6. (wyżej średnim). W województwie podlaskim o 2,6% mniej dziewcząt niż chłopców zdobyło wyniki bardzo niskie (od 11 do 14 punktów), a w warmińsko-mazurskim o 2% więcej dziewcząt niż chłopców uzyskało rezultat w przedziale wyników wyżej średnich (od 28-31 punktów).

3.3. WYNIKI UCZNIÓW BEZ DYSLEKSJI I Z DYSLEKSJĄ

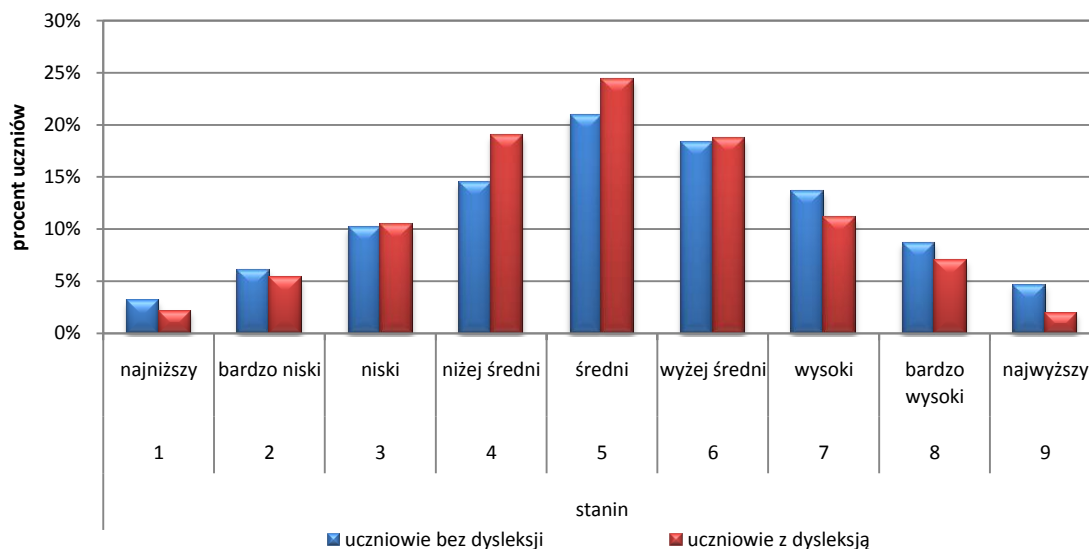
Z dostosowania warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu do potrzeb uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się skorzystało 2 750 uczniów z dysleksją. Dostosowanie miało charakter formalny (np. przedłużenie czasu sprawdzianu o 30 minut, przystąpienie do sprawdzianu w oddzielnej sali lub korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego) oraz merytoryczny (ocena pracy na podstawie dostosowanych kryteriów punktowania odpowiedzi do wybranych zadań otwartych).

Tabela 3.5. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem dysleksji

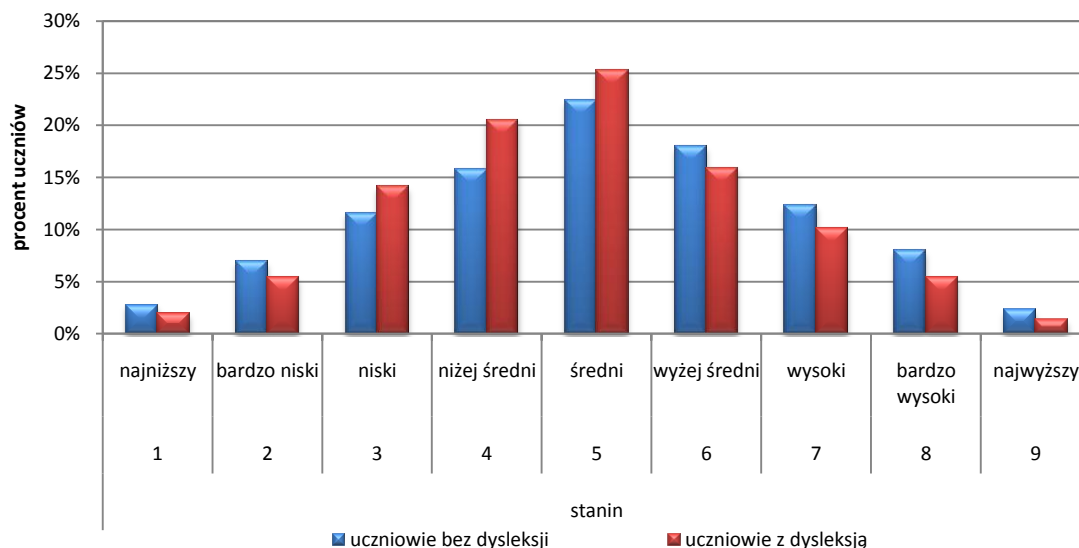
Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika			
	woj. podlaskie		woj. warmińsko-mazurskie	
	uczniowie bez dysleksji	uczniowie z dysleksją	uczniowie bez dysleksji	uczniowie z dysleksją
Liczebność	10 549	1 166	12 915	1 584
Wynik średni	25,8 pkt	25,0 pkt	25,0 pkt	24,2 pkt
Procent uzyskanych punktów	64	63	62	61
Wynik najniższy	1 pkt	4 pkt	3 pkt	6 pkt
Wynik najwyższy	40 pkt	40 pkt	40 pkt	40 pkt
Mediana	26 pkt	25 pkt	25 pkt	24 pkt
Modalna	30 pkt	23 pkt	24 pkt	25 pkt
Odchylenie standardowe	7,82 pkt	7,01 pkt	7,47 pkt	6,75 pkt
Współczynnik zmienności	0,30	0,28	0,30	0,28

Uczniowie z dysleksją (zarówno w województwie podlaskim jak i warmińsko-mazurskim) uzyskali wyniki zbliżone do wyników swoich rówieśników bez dysleksji. Wykresy 3.7. i 3.8. pokazują rozkłady wyników sprawdzianu w skali staninowej dla uczniów bez dysleksji i z dysleksją.

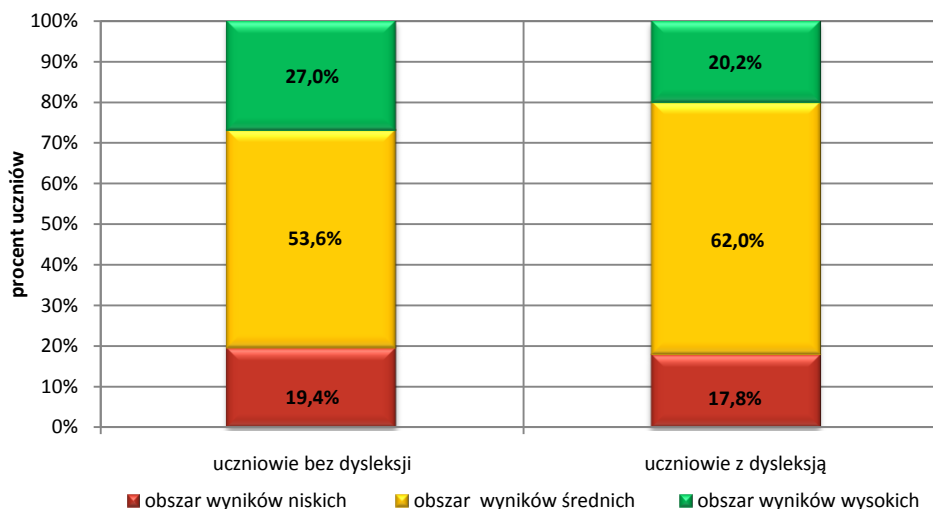
Wykres 3.7. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

Wykres 3.8. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

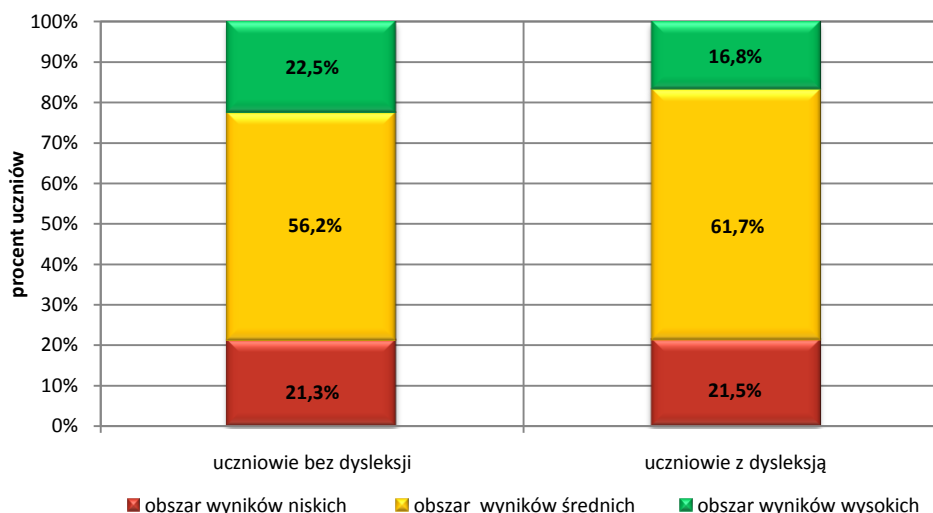
Wykres 3.9. Rozkład wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

W województwie podlaskim w grupie uczniów bez dysleksji 19,4% stanowią wyniki z obszaru wyników niskich, a 27,0% stanowią wyniki z obszaru wyników wysokich. W stosunku do roku 2010 o 1,8% ubyło wyników w obszarze wyników niskich, natomiast przybyło wyników w obszarach wyników średnich i wysokich.

W grupie uczniów z dysleksją 17,8% stanowią wyniki z obszaru wyników niskich, a 20,2% stanowią wyniki z obszaru wyników wysokich. W stosunku do roku 2010 przybyło wyników w obszarach wyników niskich i wysokich.

Wykres 3.10. Rozkład wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

W województwie warmińsko-mazurskim w grupie uczniów bez dysleksji 21,3% stanowią wyniki z obszaru wyników niskich, a 22,5% stanowią wyniki z obszaru wyników wysokich. W stosunku do roku 2010 o 3,8% ubyło wyników w obszarze wyników niskich, natomiast przybyło wyników w obszarach wyników średnich i wysokich.

W grupie uczniów z dysleksją 21,5% stanowią wyniki z obszaru wyników niskich, a 16,8% stanowią wyniki z obszaru wyników wysokich. W stosunku do roku 2010 przybyło wyników w obszarze wyników niskich (o 3,6%).

3.4. WYNIKI SPRAWDZIANU A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

Rozkłady wyników w skali staninowej z podziałem na wielkość miejscowości oraz rozkłady wyników w poszczególnych obszarach wyników, w obu województwach (wykresy 3.11.-3.14.) pokazują następującą prawidłowość: im większa miejscowość, tym większy odsetek wyników w obszarze wyników wysokich (staniny 7., 8. i 9.), a mniejszy w obszarze wyników niskich (staniny 1., 2. i 3.).

Wykres 3.11. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

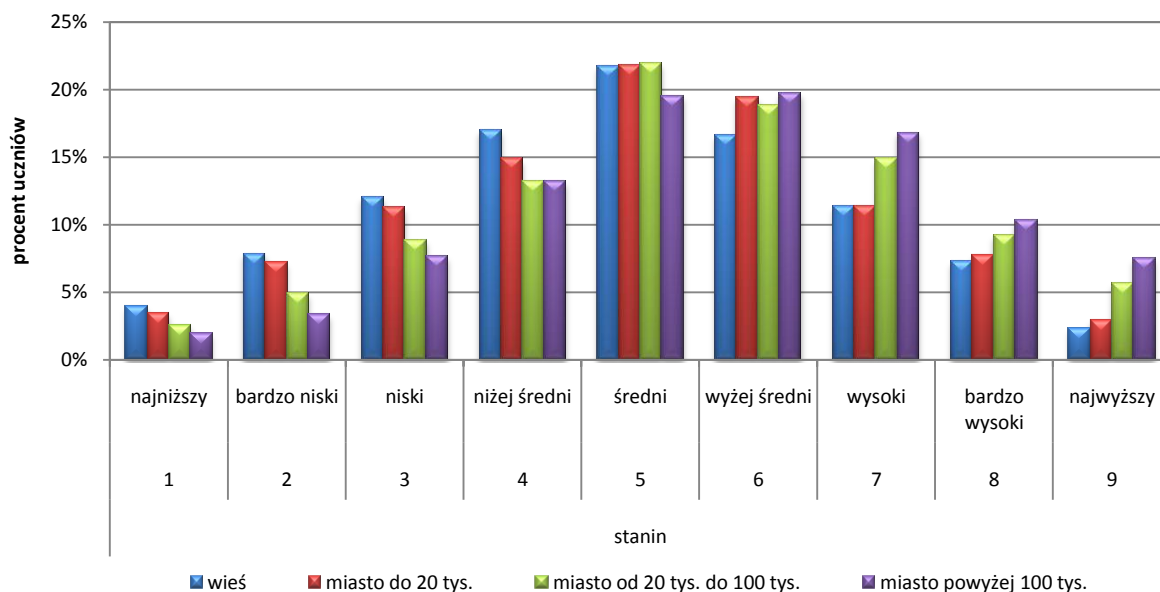

Tabela 3.6. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

Wielkość miejscowości	Rodzaj wskaźnika								
	liczebność	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	mediana (pkt)	modalna (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	4 253	24,4	61	2	40	25	26	7,72	0,32
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 149	25,0	62	1	40	26	30	7,69	0,31
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 567	26,5	66	2	40	27	30	7,62	0,29
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 746	27,6	69	2	40	29	34	7,49	0,27

Wykres 3.12. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych przedziałach staninowych z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

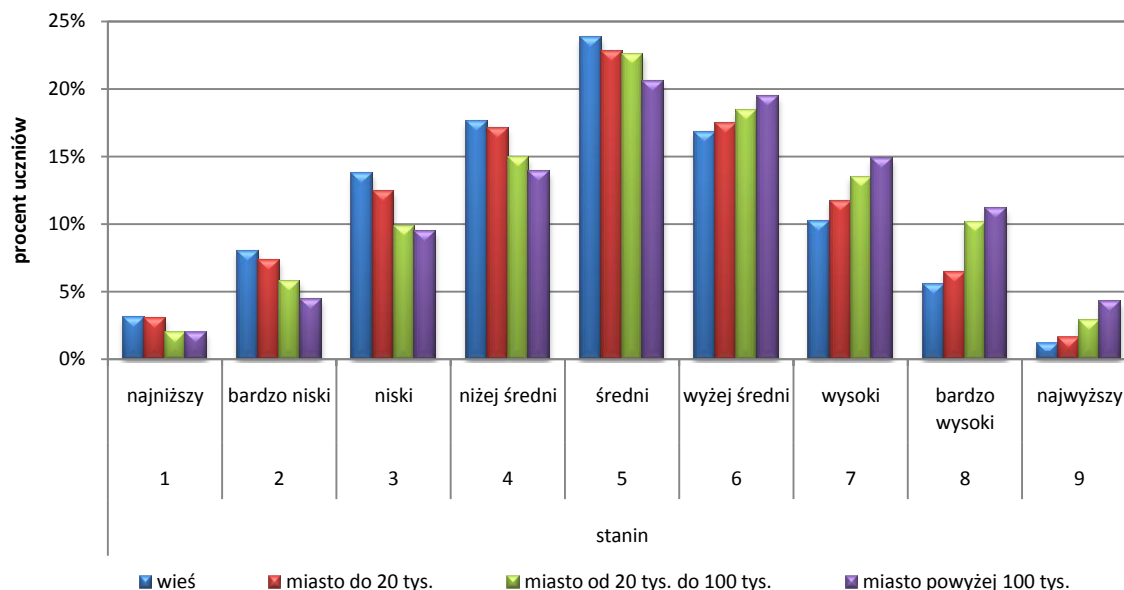
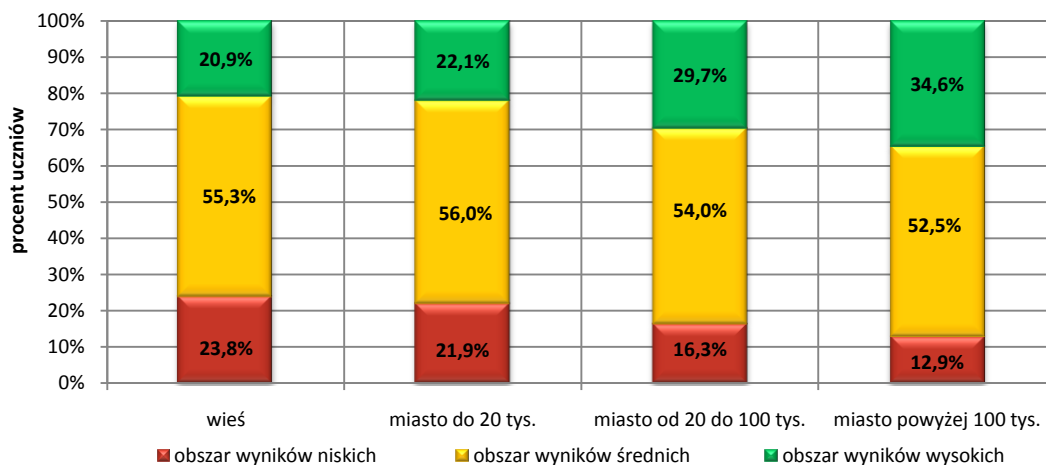

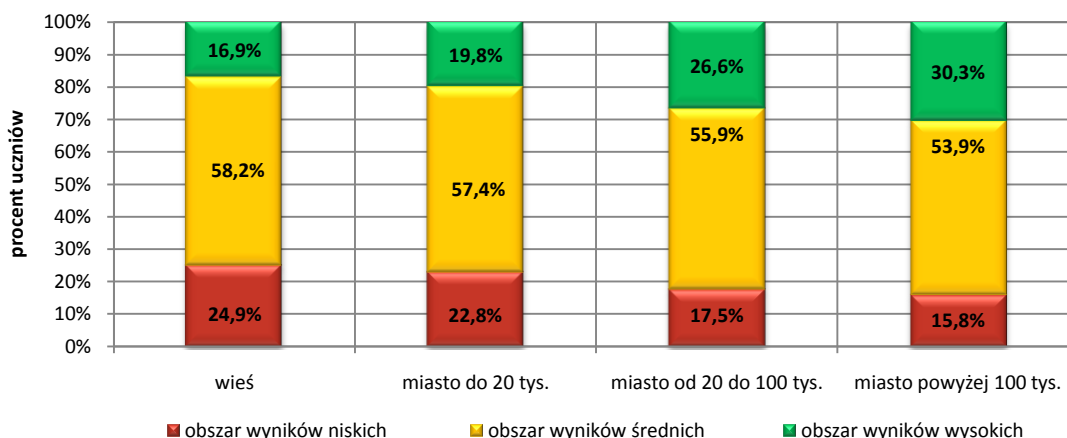
Tabela 3.7. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

Wielkość miejscowości	Rodzaj wskaźnika								
	liczebność	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	mediana (pkt)	modalna (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	5 470	23,9	60	3	40	24	25	7,24	0,30
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 629	24,4	61	3	40	25	25	7,36	0,30
Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców	2 818	26,0	65	3	40	26	26	7,35	0,28
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 582	26,6	67	4	40	27	29	7,41	0,28

Wykres 3.13. Rozkłady wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo podlaskie

Wykres 3.14. Rozkłady wyników sprawdzianu w poszczególnych obszarach wyników (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem wielkości miejscowości – województwo warmińsko-mazurskie

Najlepszy średni wynik, podobnie jak w latach ubiegłych, osiągnęli uczniowie ze szkół w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

Natomiast szkoły zlokalizowane na wsi charakteryzują się niższymi wynikami, pomimo mniejszej średniej liczby uczniów w klasie oraz podobnego jak w miastach rozkładu stopnia awansu zawodowego nauczycieli. Niższe wyniki tłumaczyć można takimi czynnikami, jak: niższy udział dzieci wiejskich w wychowaniu przedszkolnym, niższe średnie dochody i wydatki na edukację gospodarstw domowych na wsi oraz odmienną strukturę wykształcenia ludności wiejskiej i miejskiej. Wiejskie szkoły podstawowe charakteryzują się korzystniejszymi warunkami nauczania pod względem liczebności oddziałów (średnio 15 uczniów na wsi wobec 22 w mieście) oraz mniejszą przeciętną liczbą uczniów przypadającą na nauczyciela (odpowiednio 11 wobec 15). Niższa jest także średnia liczba uczniów w wiejskiej szkole podstawowej (99 wobec 331 w mieście)⁴.

⁴ Potencjał obszarów wiejskich szansą rozwoju. Szanse edukacyjne na obszarach wiejskich (www.prezydent.pl/.../2/.../szanse_educacyjne_na_obszarach_wiejskich.pdf)

4. OPIS ARKUSZA STANDARDOWEGO

Arkusz standardowy S-1-112 rozwiązywali uczniowie bez dysfunkcji i z dysleksją. Zawierał on 20 zadań zamkniętych oraz 6 zadań otwartych. Jednopunktowe zadania zamknięte były zadaniami wielokrotnego wyboru (uczeń wskazywał jedną odpowiedź spośród czterech zaproponowanych). Wśród zadań otwartych wystąpiły cztery zadania krótkiej odpowiedzi oraz dwa zadania rozszerzonej odpowiedzi. Łącznie za zadania otwarte można było uzyskać 20 punktów, a za cały zestaw – 40 punktów. Szczegółowy opis wszystkich czynności sprawdzanych zestawem S-1-112 zawiera kartoteka zamieszczona w Aneksie (strona 103).

Na rozwiązanie wszystkich zadań przewidziano 60 minut. Dla uczniów z dysfunkcjami czas ten mógł być przedłużony (nie więcej niż o 30 minut).

Tabela 4.1. Plan zestawu S-1-112

Obszar standardów wymagań	Numery zadań	Maksymalna liczba punktów	Waga punktów w procentach
Czytanie	1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 15	10	25
Pisanie	25, 26	10	25
Rozumowanie	7, 16, 17, 20, 22, 23	8	20
Korzystanie z informacji	8, 9, 10, 11	4	10
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	18, 19, 21, 24	8	20
Łącznie		40	100

Czytanie sprawdzono dziesięcioma zadaniami zamkniętymi dotyczącymi tekstu popularno-naukowego i tekstu poetyckiego. Zadania badały umiejętność odczytywania tekstu.

Pisanie sprawdzono dwoma zadaniami otwartymi (za jedno uczeń mógł uzyskać 7 punktów, za drugie – 3 punkty), polegającymi na zredagowaniu wypowiedzi na zadany temat. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi wymagało opisanie dzieła sztuki użytkowej, a zadanie krótkiej odpowiedzi – napisania zaproszenia. Ocenie podlegała również strona językowa wypowiedzi i poprawność zapisu (ortograficzna i interpunkcyjna).

Rozumowanie sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi i dwoma zadaniami otwartymi krótkiej odpowiedzi, każde za 2 punkty. Zadania sprawdzały umiejętności posługiwania się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń, rozpoznania charakterystycznych cech figur oraz cech i własności liczb, wnioskowania na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości o jego przebiegu, ustalenia sposobu rozwiązania zadania i prezentacji tego rozwiązania.

Korzystanie z informacji sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi dotyczącymi posługiwania się źródłem informacji (przypisem i tabelą).

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce sprawdzono dwoma zadaniami zamkniętymi i dwoma zadaniami otwartymi: jednym krótkiej odpowiedzi (za 2 punkty) i jednym rozszerzonej odpowiedzi (za 4 punkty). Obejmowały one wykorzystywanie w sytuacji praktycznej własności liczb oraz wykonywanie obliczeń dotyczących długości i pieniędzy.

5. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW – ARKUSZ STANDARDOWY

5.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Na wykresach 5.1. i 5.2. przedstawiono wyniki uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego uzyskane za poszczególne zadania arkusza S-1-112.

Wykres 5.1. Poziom wykonania zadań przez uczniów z województwa podlaskiego (arkusz standardowy S-1-112)

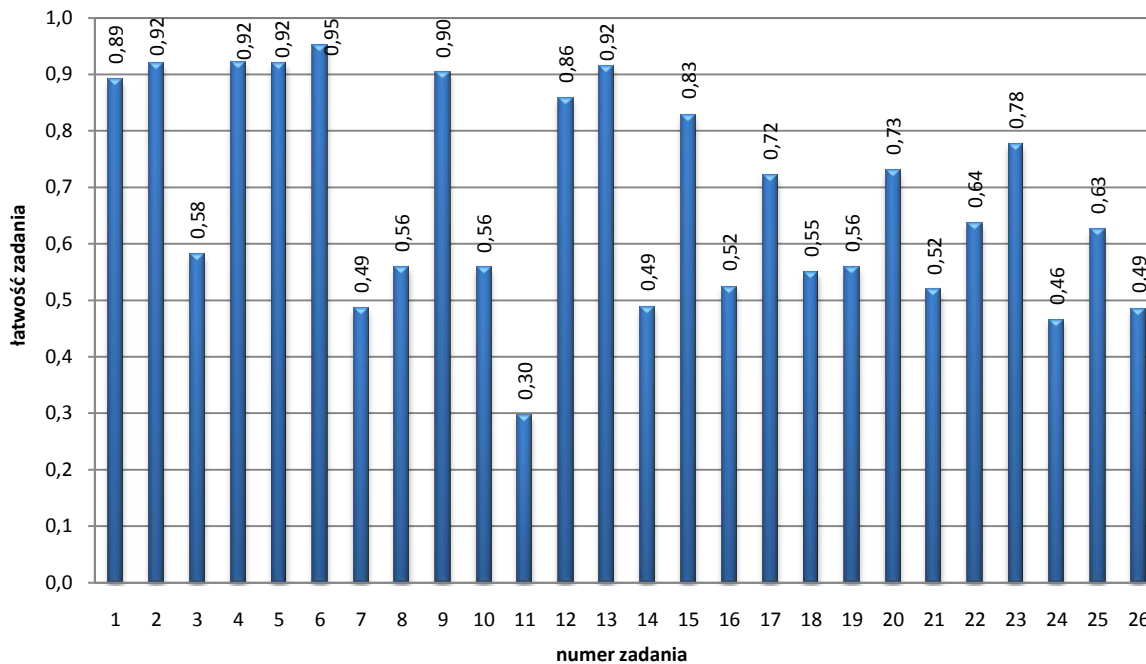

Tabela 5.1. Klasyfikacja zadań ze względu na poziom ich wykonania przez uczniów z województwa podlaskiego z uwzględnieniem obszarów standardów (arkusz standardowy S-1-112)

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	14	3	1, 12, 15	2, 4, 5, 6, 13
	pisanie	–	26	25	–	–
	rozumowanie	–	7	16, 22	17, 20, 23	
	korzystanie z informacji	–	11	8, 10	–	9
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	24	18, 19, 21	–	–
Liczba zadań		0	5	9	6	6
Liczba punktów		0	10	17	7	6

Wykres 5.2. Poziom wykonania zadań przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego (arkusz standardowy S-1-112)

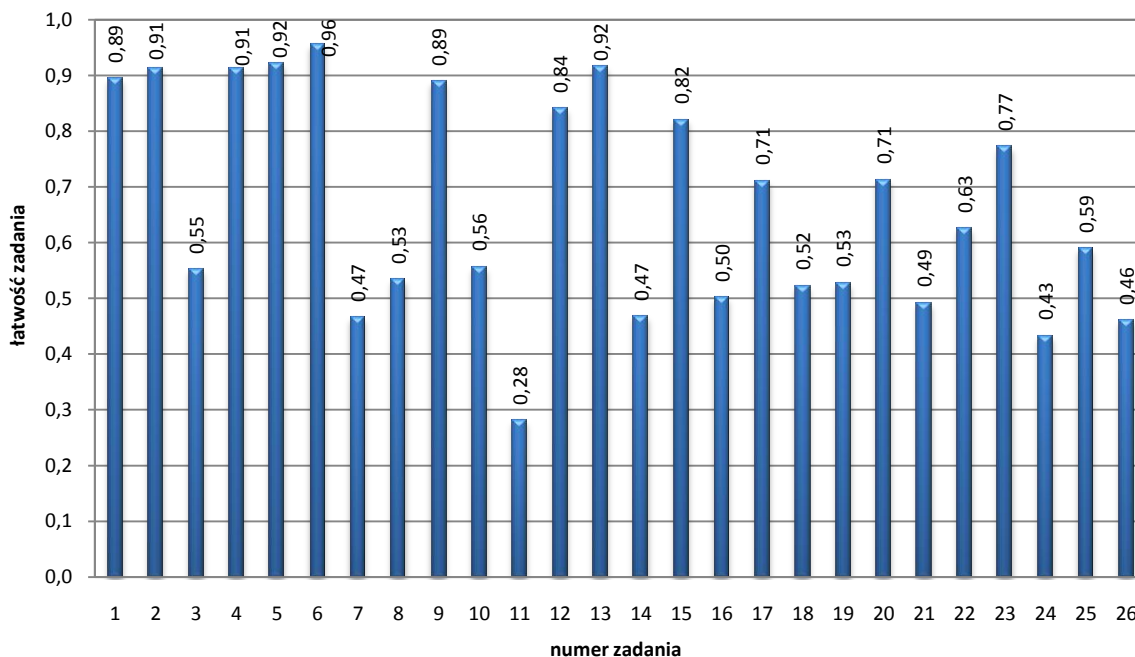

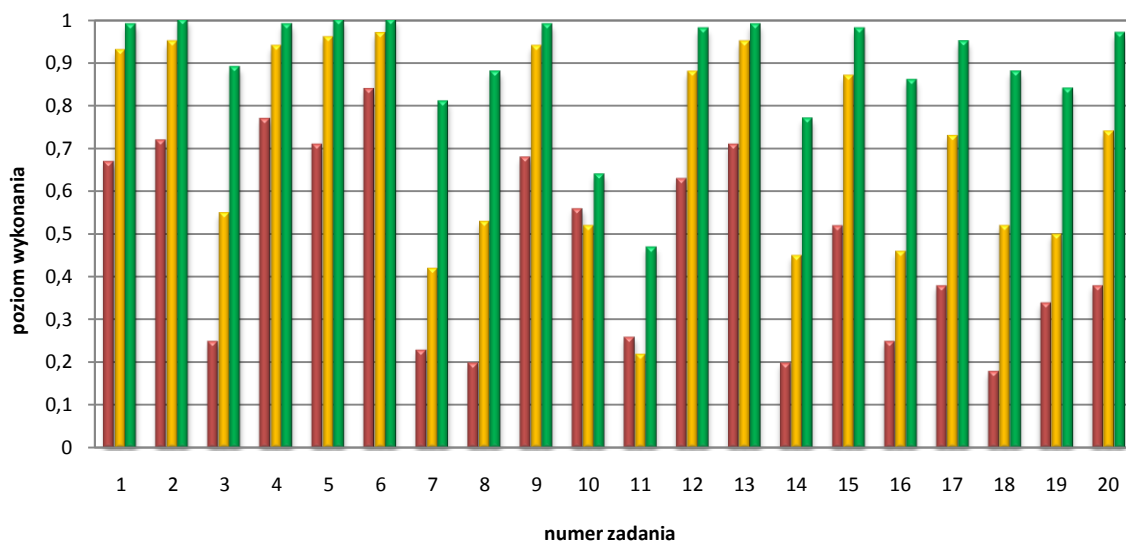
Tabela 5.2. Klasyfikacja zadań ze względu na poziom ich wykonania przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem obszarów standardów (arkusz standardowy S-1-112)

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	14	3	1, 12, 15	2, 4, 5, 6, 13
	pisanie	–	26	25	–	–
	rozumowanie	–	7	16, 22	17, 20, 23	
	korzystanie z informacji	–	11	8, 10	9	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	21, 24	18, 19	–	–
Liczba zadań		0	6	8	7	5
Liczba punktów		0	12	15	8	5

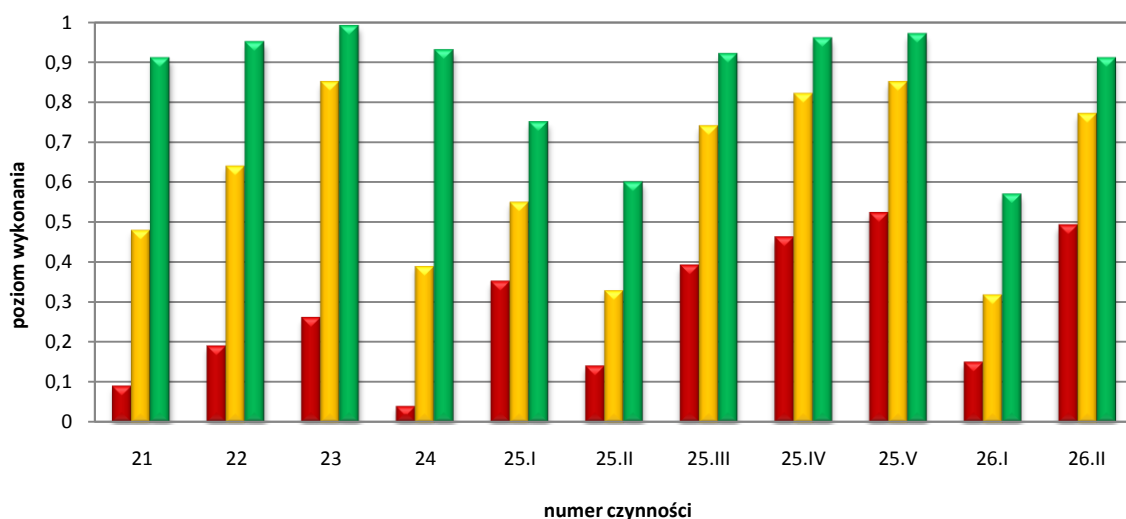
5.2. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW, KTÓRYCH WYNIKI ZNAJDUJĄ SIĘ W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH WYNIKÓW

Na wykresach 5.3.-5.6. przedstawiono wyniki uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego uzyskane za poszczególne czynności sprawdzane zadaniami arkusza S-1-112 z uwzględnieniem obszarów wyników⁵.

Wykres 5.3. Poziom wykonania zadań zamkniętych (arkusz standardowy S-1-112) przez uczniów z województwa podlaskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

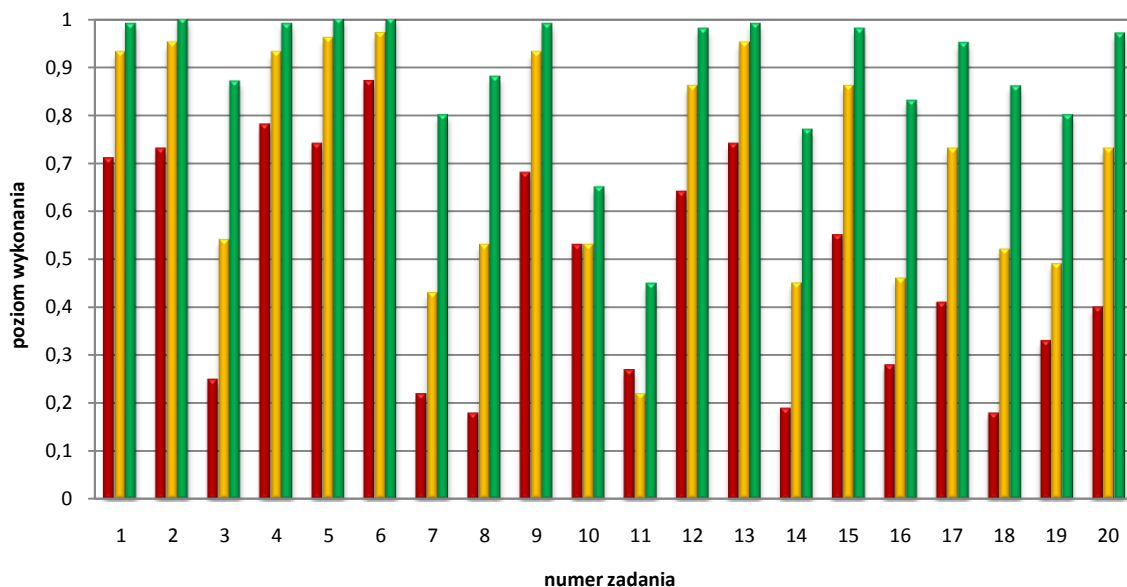

Wykres 5.4. Poziom wykonania czynności w zadaniach otwartych (arkusz standardowy S-1-112) przez uczniów z województwa podlaskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

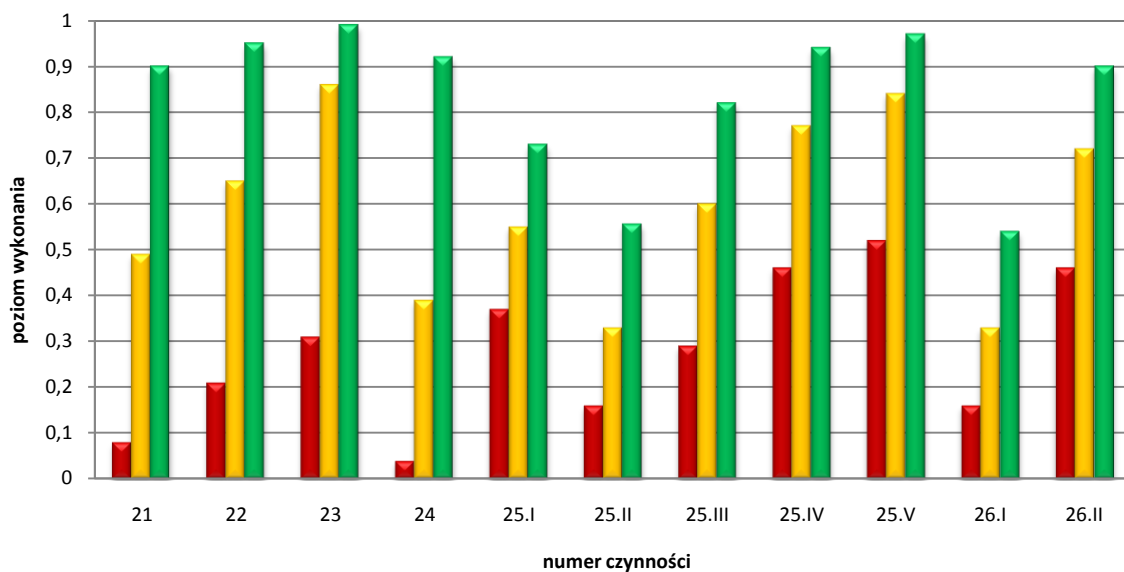

⁵ Podział wyników uczniów na obszary przedstawiono w tabeli 3.3.

Wykres 5.5. Poziom wykonania zadań zamkniętych (arkusz standardowy S-1-112) przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

Wykres 5.6. Poziom wykonania czynności w zadaniach otwartych (arkusz standardowy S-1-112) przez uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem obszarów wyników

Uczniowie, którzy na sprawdzianie otrzymali **0-18 punktów** (obszar wyników niskich), uzyskali powyżej 70% punktów jedynie za niektóre zadania sprawdzające umiejętność *czytania*: wyszukanie informacji w tekście (zadanie 2), wyszukanie informacji podanych wprost (zadanie 4), zrozumienie puenty tekstu (zadanie 5), wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście (zadanie 6), a uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego także za odczytanie ogólnego sensu tekstu (zadanie 1).

Bardzo trudne dla tych uczniów (poziom wykonania poniżej 20%) było obliczenie ceny jednostkowej towaru, obliczenie długości zgodnie z warunkami zadania oraz wyznaczenie kwoty i podzielenie jej na równe części (odpowiednio zadania 18, 21 i 24 z zakresu *wykorzystywania wiedzy w praktyce*).

Uczniowie, którzy na sprawdzianie otrzymali **19-31 punktów** (obszar wyników średnich), na poziomie co najmniej 70% wykonali następujące czynności:

- odczytanie ogólnego sensu tekstu (zadanie 1),
- wyszukanie informacji w tekście (zadanie 2),
- wyszukanie informacji podanych wprost (zadanie 4),
- zrozumienie puenty tekstu (zadanie 5),
- wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście (zadanie 6),
- skorzystanie z informacji zawartych w tabeli (zadanie 9),
- wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście (zadanie 12),
- określenie intencji bohatera (zadanie 13),
- dostrzeżenie charakterystycznej cechy języka utworu (zadanie 15),
- wyznaczenie wielokrotności liczby (zadanie 17),
- ustalenie sposobu obliczenia pola trójkąta (zadanie 20),
- wyznaczenie czynnika iloczynu (zadanie 23),
- zastosowanie funkcjonalnego stylu z dbałością o dobór słownictwa (czynność 25.II) – uczniowie z województwa podlaskiego,
- napisanie tekstu poprawnego pod względem ortograficznym (czynności 25.IV i 26.II),
- napisanie tekstu poprawnego pod względem interpunkcyjnym (czynność 25.V).

Trudne (poziom wykonania poniżej 50%) było dla nich:

- umieszczenie daty w przedziale czasowym (zadanie 7),
- skorzystanie z informacji zawartych w tabeli (zadanie 11),
- zrozumienie głównej myśli tekstu (zadanie 14),
- wyznaczenie długości krawędzi sześciąnu (zadanie 16),
- wskazanie praktycznego sposobu zrównania dwóch wielkości (zadanie 19) – dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego,
- obliczenie długości zgodnie z warunkami zadania (zadanie 21),
- wyznaczenie kwoty i podzielenie jej na równe części (zadanie 24),
- zastosowanie funkcjonalnego stylu z dbałością o dobór słownictwa (czynność 25.II)
- napisanie zaproszenia (czynność 26.I).

Dla uczniów, którzy uzyskali **32-40 punktów** (obszar wyników wysokich), trudne było skorzystanie z informacji zawartych w tabeli (zadanie 10); umiarkowanie trudne było skorzystanie z informacji zawartych w tabeli (zadanie 11), zastosowanie funkcjonalnego stylu z dbałością o dobór słownictwa (czynność 25.II) oraz napisanie zaproszenia (czynność 26.I).

Pozostałe zadania i czynności uczniowie ci wykonali na poziomie przekraczającym 70% – były one dla nich łatwe i bardzo łatwe.

5.3. TREŚCIOWE ZNACZENIE WYNIKU UCZNIĄ

W tabelach 5.3. i 5.4. zestawiono wszystkie sprawdzane czynności uporządkowane od najłatwiejszej do najtrudniejszej. Przy czynnościach wykonanych na tym samym poziomie zachowano kolejność numeracji z arkusza.

Tabele można wykorzystać do interpretacji punktowego wyniku ucznia – określenia (z dużym prawdopodobieństwem) czynności poprawnie wykonanych przez niego.

Na przykład uczeń, który uzyskał 6 punktów (kolumna 6), czyli pozycję 1 na skali staninowej (kolumna 7), najprawdopodobniej poprawnie wykonał sześć czynności wypisanych w początkowych wierszach (kolumna 3):

- wywnioskował na podstawie przesłanek zawartych w tekście (zadanie 6),
- wyszukał informacje w tekście (zadanie 2),
- wyszukał informacje podane wprost (zadanie 4),
- zrozumiał puentę tekstu (zadanie 5),
- określił intencję bohatera (zadanie 13),
- opisał dzieło sztuki użytkowej (uzyskał 1 punkt za treść w zadaniu 25).

Z kolei najprawdopodobniej nie poradził sobie ze skorzystaniem z informacji zawartych w tabeli (zadanie 9), z odczytaniem ogólnego sensu tekstu (zadanie 1), z wnioskowaniem na podstawie przesłanek zawartych w tekście (zadanie 12) itd.

Tabela 5.3. Zadania/czynności uporządkowane według stopnia ich wykonania (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

Numer zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Wykonanie zadania (czynności)	Liczba pkt do uzyskania	Skumulowana liczba punktów ⁶	Stanin
1	2	3	4	5	6	7
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	95%	1	1	1
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje w tekście	92%	1	2	
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje podane wprost	92%	1	3	
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie puentę tekstu	92%	1	4	
13	odczytuje tekst poetycki (1.1)	określa intencję bohatera	92%	1	5	
25.1	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał co najmniej 1 p.)	92%	1	6	
9	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	90%	1	7	
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje ogólny sens tekstu	89%	1	8	
12	odczytuje tekst poetycki (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	86%	1	9	
15	odczytuje tekst poetycki (1.1)	dostępuje charakterystyczną cechę języka utworu	83%	1	10	

⁶ Jest to suma punktów przyznawanych za czynności wypisane w kolejnych wierszach tabeli.

25.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	82%	1	11	2
23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynu (uzyskał co najmniej 1 p.)	81%	1	12	
25.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	79%	1	13	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej (uzyskał co najmniej 1 p.)	75%	1	14	3
26.II	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	75%	1	15	
23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynu (uzyskał 2 p.)	74%	1	16	
20	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.8)	ustala sposób obliczenia pola trójkąta	73%	1	17	4
17	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	wyznacza wielokrotność liczby	72%	1	18	
25.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem gramatycznym	72%	1	19	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 1 p.)	62%	1	20	5
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	określa funkcję elementów tekstu	58%	1	21	
8	posługuje się źródłem informacji (4.1)	ustala datę na podstawie informacji zawartych w przypisie	56%	1	22	
10	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	56%	1	23	6
19	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb (5.5)	wskazuje praktyczny sposób zrównania dwóch wielkości	56%	1	24	
18	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	oblicza cenę jednostkową towaru	55%	1	25	
21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	55%	1	26	7
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał co najmniej 2 p.)	54%	1	27	
16	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wyznacza długość krawędzi sześcianu	52%	1	28	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej (uzyskał 2 p.)	52%	1	29	8
7	posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	umieszcza datę w przedziale czasowym	49%	1	30	
14	odczytuje tekst poetycki (1.1)	rozumie główną myśl tekstu	49%	1	31	

21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania (uzyskał 2 p.)	49%	1	32	7
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie (uzyskał co najmniej 1 p.)	49%	1	33	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 2 p.)	48%	1	34	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 3 p.)	43%	1	35	8
25.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa	36%	1	36	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał 4 p.)	33%	1	37	
11	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	30%	1	38	9
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał 3 p.)	23%	1	39	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie (uzyskał 2 p.)	21%	1	40	

Tabela 5.4. Zadania/czynności uporządkowane według stopnia ich wykonania (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Numer zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Wykonanie zadania (czynności)	Liczba pkt do uzyskania	Skumulowana liczba punktów ⁷	Stanin
1	2	3	4	5	6	7
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	96%	1	1	1
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie puentę tekstu	92%	1	2	
13	odczytuje tekst poetycki (1.1)	określa intencję bohatera	92%	1	3	
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał co najmniej 1 p.)	92%	1	4	
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje w tekście	91%	1	5	
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje podane wprost	91%	1	6	
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje ogólny sens tekstu	89%	1	7	
9	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	89%	1	8	
12	odczytuje tekst poetycki (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	84%	1	9	
15	odczytuje tekst poetycki (1.1)	dostrzega charakterystyczną cechę języka utworu	82%	1	10	

⁷ Jest to suma punktów przyznawanych za czynności wypisane w kolejnych wierszach tabeli.

23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynu (uzyskał co najmniej 1 p.)	80%	1	11	2
25.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	80%	1	12	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej (uzyskał co najmniej 1 p.)	74%	1	13	2
23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynu (uzyskał 2 p.)	74%	1	14	
25.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	74%	1	15	3
17	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	wyznacza wielokrotność liczby	71%	1	16	
20	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.8)	ustala sposób obliczenia pola trójkąta	71%	1	17	
26.II	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	70%	1	18	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 1 p.)	60%	1	19	
25.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem gramatycznym	58%	1	20	4
10	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	56%	1	21	
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	określa funkcję elementów tekstu	55%	1	22	
8	posługuje się źródłem informacji (4.1)	ustala datę na podstawie informacji zawartych w przypisie	53%	1	23	5
19	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb (5.5)	wskazuje praktyczny sposób zrównania dwóch wielkości	53%	1	24	
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał co najmniej 2 p.)	53%	1	25	
18	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	oblicza cenę jednostkową towaru	52%	1	26	
21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania (uzyskał co najmniej 1 p.)	52%	1	27	
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej (uzyskał 2 p.)	51%	1	28	6
16	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wyznacza długość krawędzi sześciąnu	50%	1	29	
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie (uzyskał co najmniej 1 p.)	50%	1	30	
7	posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	umieszcza datę w przedziale czasowym	47%	1	31	

14	odczytuje tekst poetycki (1.1)	rozumie główną myśl tekstu	47%	1	32	7
21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania (uzyskał 2 p.)	46%	1	33	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 2 p.)	44%	1	34	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał co najmniej 3 p.)	39%	1	35	8
25.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa	34%	1	36	
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części (uzyskał 4 p.)	30%	1	37	
11	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	28%	1	38	9
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej (uzyskał 3 p.)	21%	1	39	
26.1	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie (uzyskał 2 p.)	18%	1	40	

6. WYNIKI W OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI – ARKUSZ STANDARDOWY

Zestawem testowym zastosowanym 5 kwietnia br. sprawdzono umiejętności szóstoklasistów w zakresie pięciu obszarów standardów wymagań: czytanie (I), pisanie (II), rozumowanie (III), korzystanie z informacji (IV) i wykorzystywanie wiedzy w praktyce (V).

Uczniowie z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego za zadania z zakresu *czytania* zdobyli średnio ponad 80% punktów możliwych do uzyskania. Umiejętności z tego obszaru okazały się łatwe. Umiarkowanie trudne były umiejętności z zakresu *pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystywania wiedzy w praktyce*. Dla szóstoklasistów z województwa warmińsko-mazurskiego umiejętności z obszaru *wykorzystywania wiedzy w praktyce* były trudne.

W zakresie *czytania* uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami, w których należało wyszukać informacje podane w tekście (uzyskali powyżej 90% punktów), najtrudniejsze było dla nich określenie głównej myśli wiersza Jana Brzechwy pt. *Sum* (48%).

W zakresie *pisania* uczniowie dobrze poradzili sobie z przestrzeganiem norm interpunkcyjnych (81%) i ortograficznych (75%). Trudność sprawiło im posługiwanie się funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa przy opisie dzieła sztuki użytkowej (35%) oraz napisanie zaproszenia zawierającego niezbędne informacje (34%).

W zakresie *rozumowania* uczniowie najlepiej poradzili sobie z ustaleniem sposobu rozwiązania zadania matematycznego dotyczącego sytuacji bliskiej doświadczeniom uczniów (77%), najtrudniejsze było dla nich umieszczenie daty w przedziale czasowym (47%).

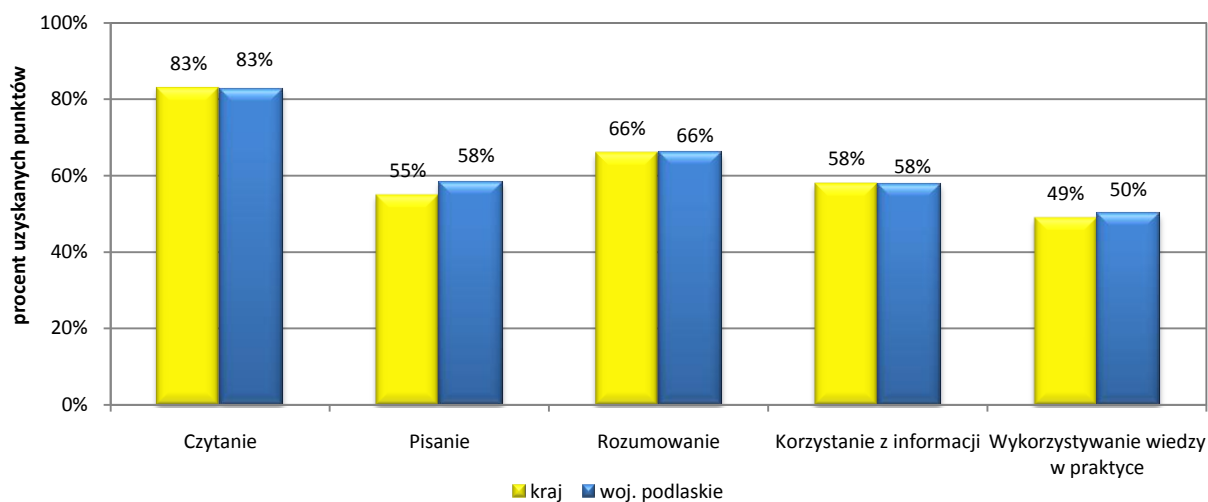
W zakresie *korzystania z informacji* uczniowie najlepiej poradzili sobie z wyszukaniem w tabeli informacji podanej wprost (89%), najtrudniejsze było dla nich przetworzenie i porównanie danych zawartych w tabeli (29%).

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* uczniowie najlepiej poradzili sobie ze wskazaniem praktycznego sposobu zrównania dwóch wielkości (54%), najtrudniejsze było dla nich zadanie rozszerzonej odpowiedzi – wyznaczenie kwoty oszczędności i podzielenie jej na równe części (45%).

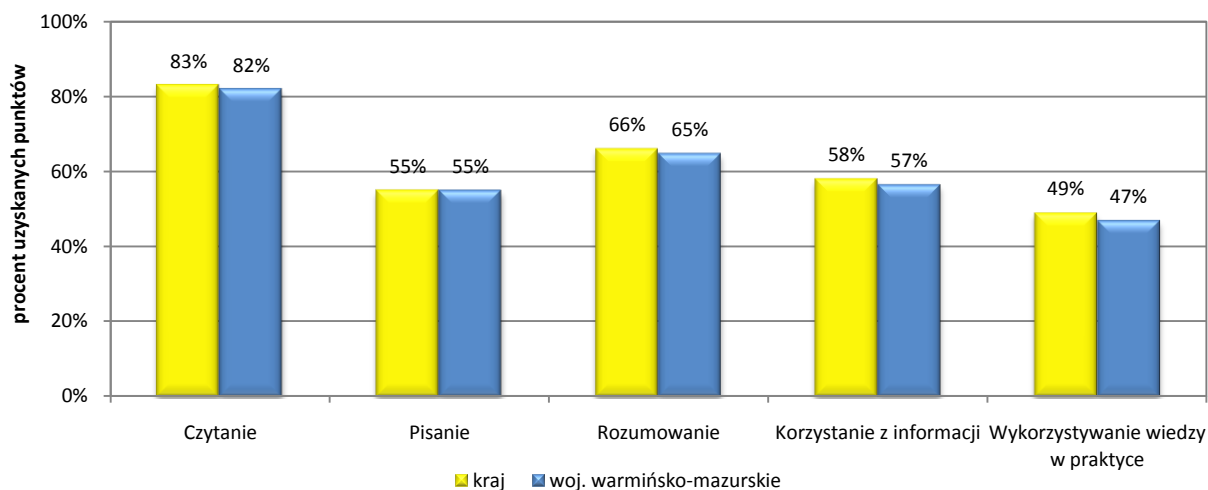
Na wykresach 6.1.-6.10. przedstawiono osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności z uwzględnieniem przedziałów skali staninowej, płci uczniów, dysleksji i lokalizacji szkoły w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim.

6.1. OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI

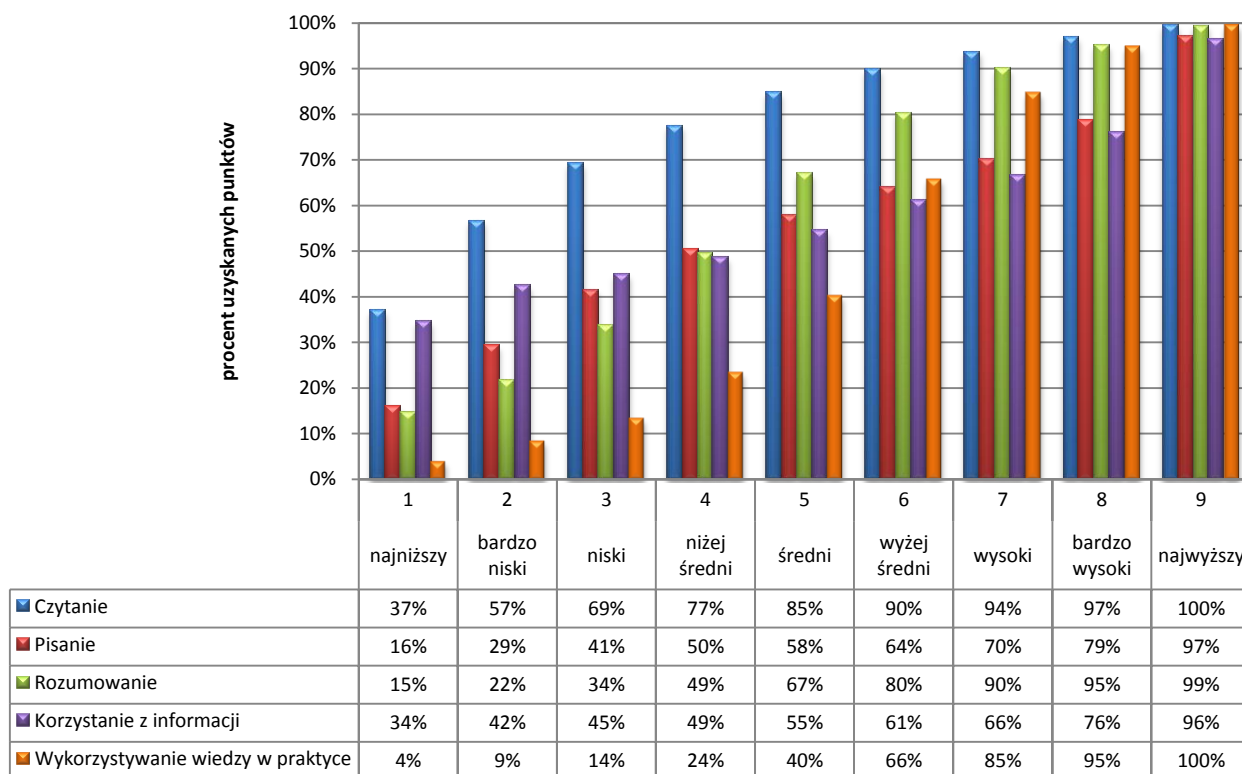
Wykres 6.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

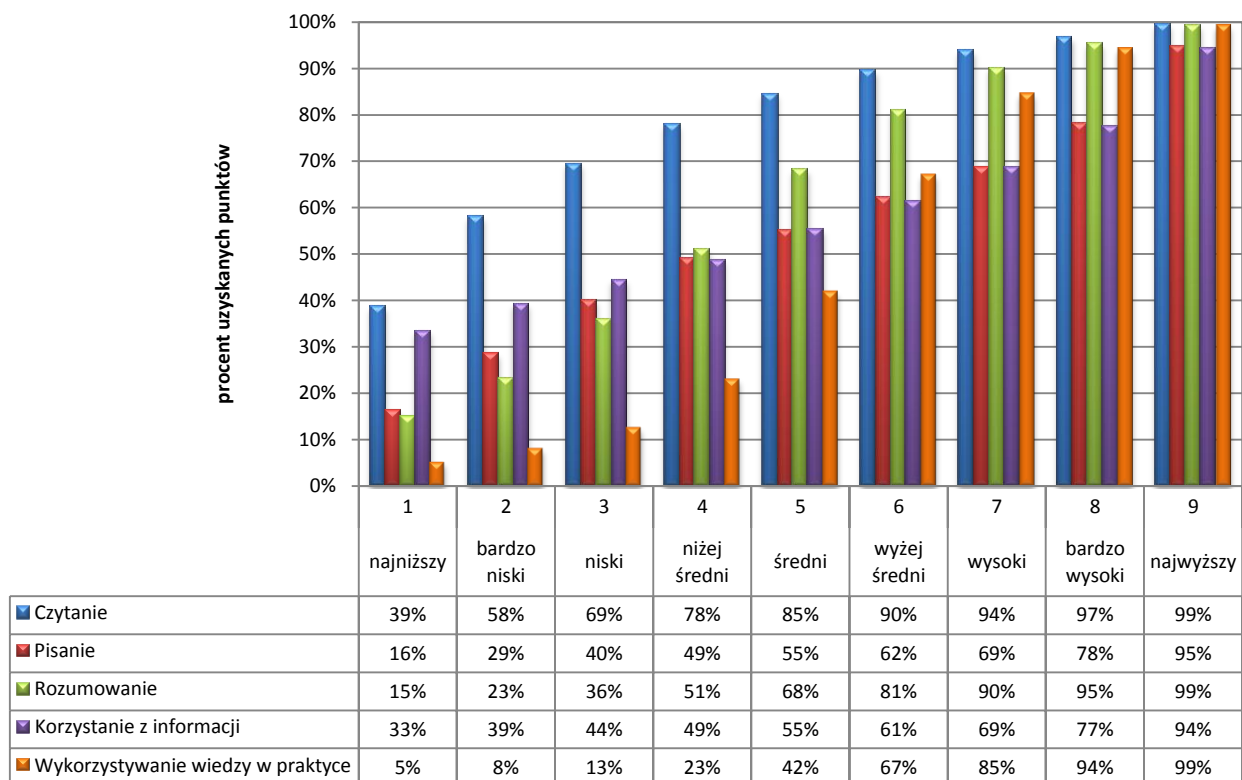
Wykres 6.2. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

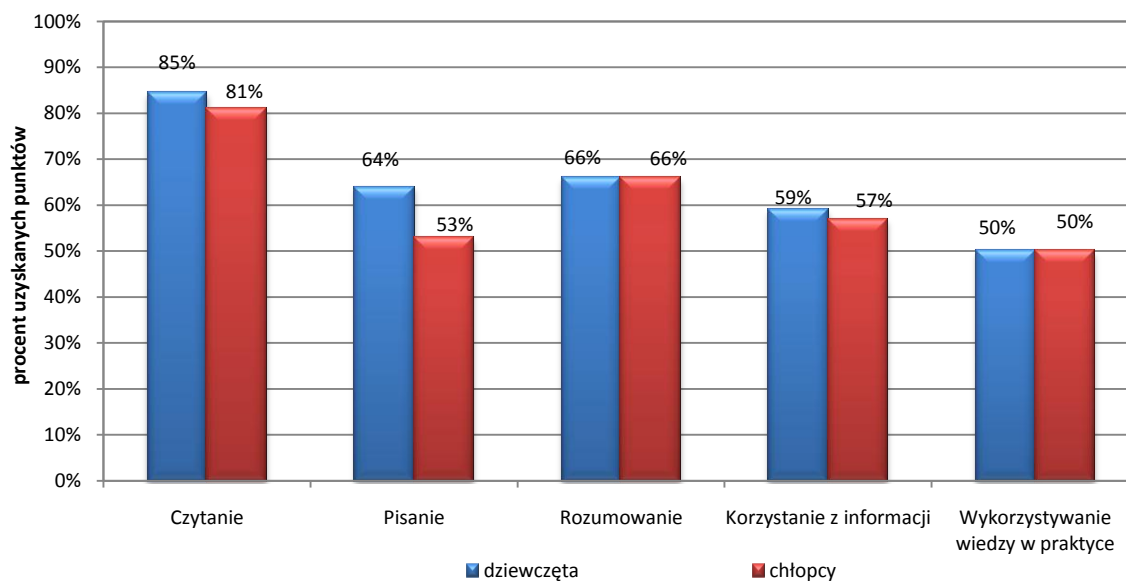
Wykres 6.3. Stopień opanowania badanych umiejętności uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych przedziałach staninowych (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

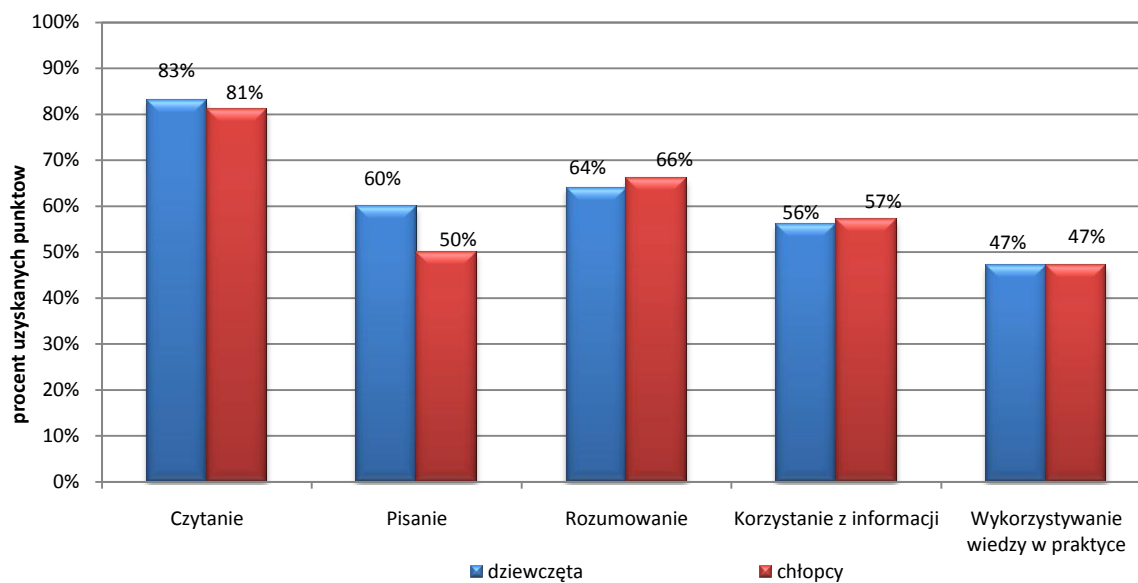
Wykres 6.4. Stopień opanowania badanych umiejętności uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych przedziałach staninowych (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

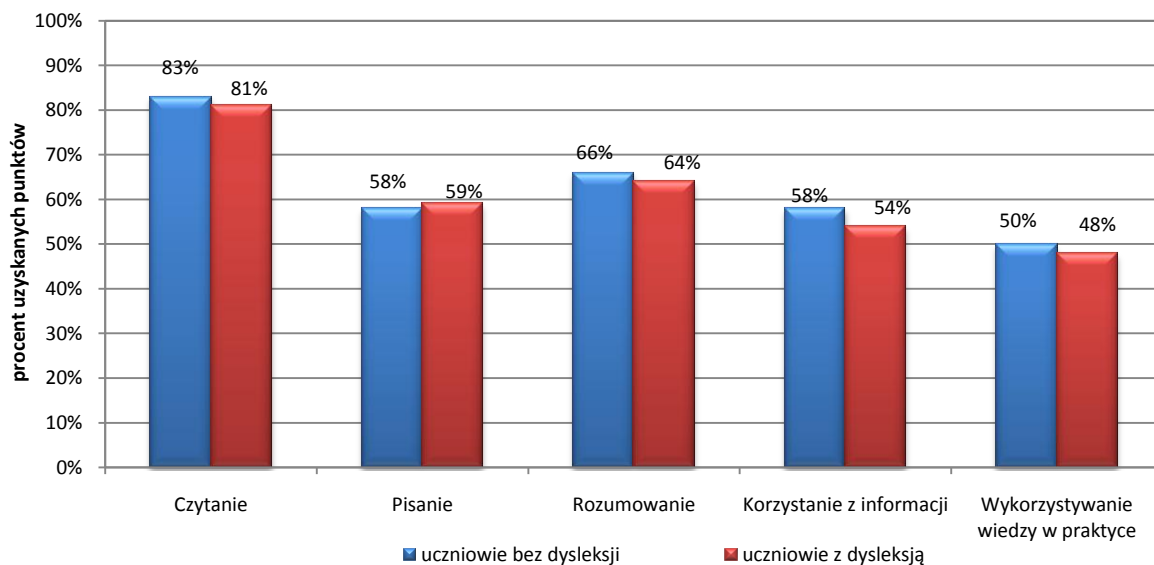
Wykres 6.5. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo podlaskie

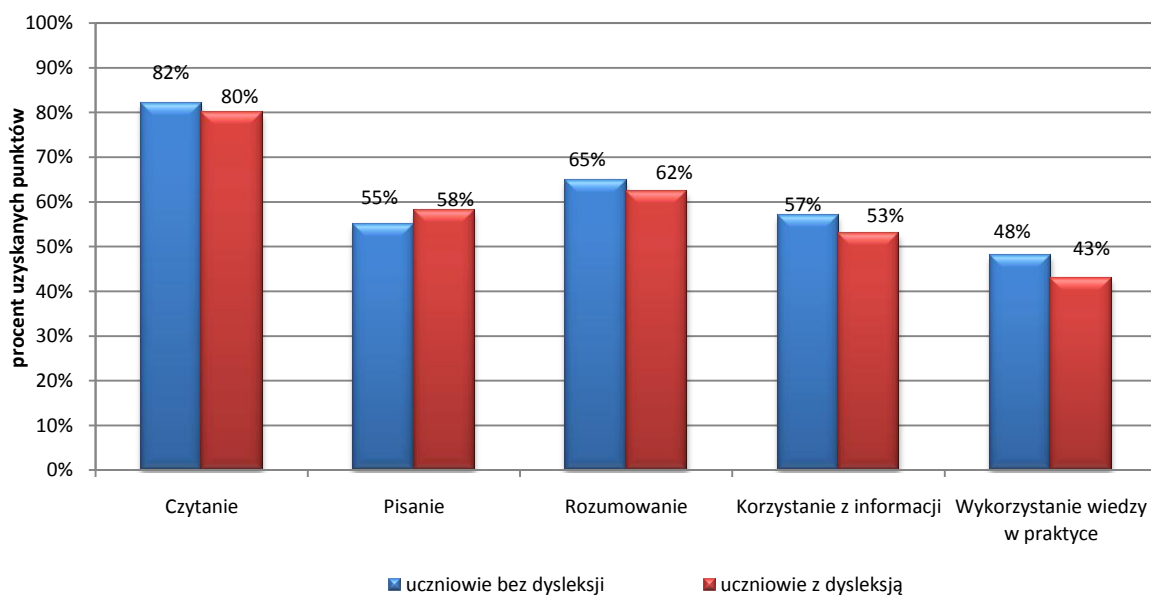
Wykres 6.6. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem płci uczniów – województwo warmińsko-mazurskie

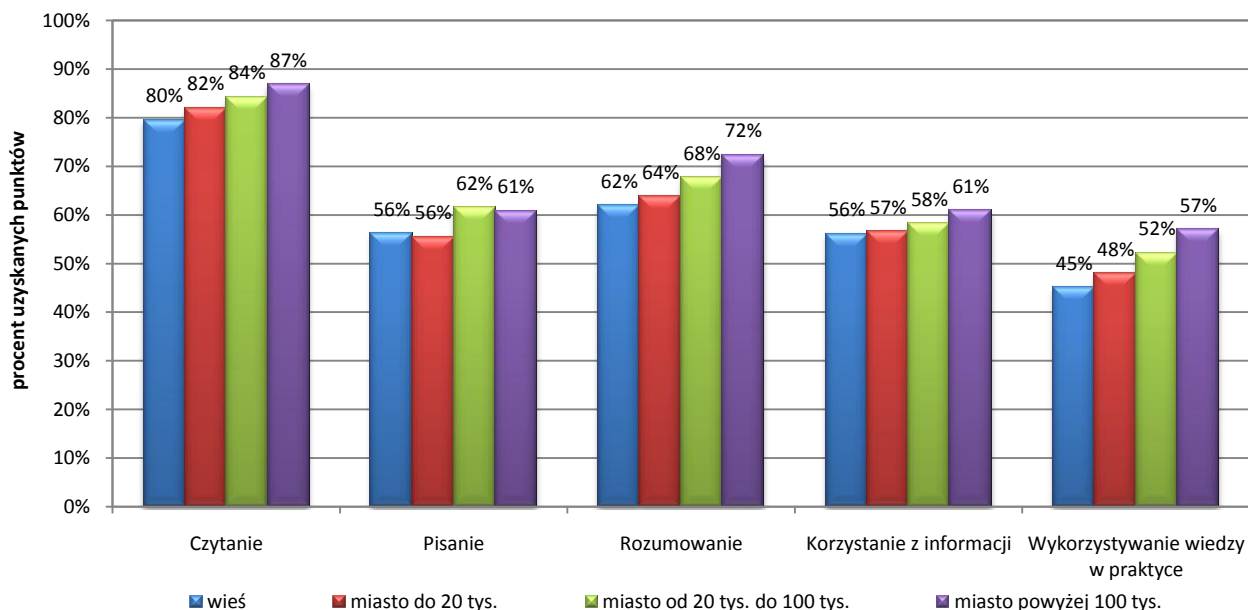
Wykres 6.7. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem dysleksji – województwo podlaskie

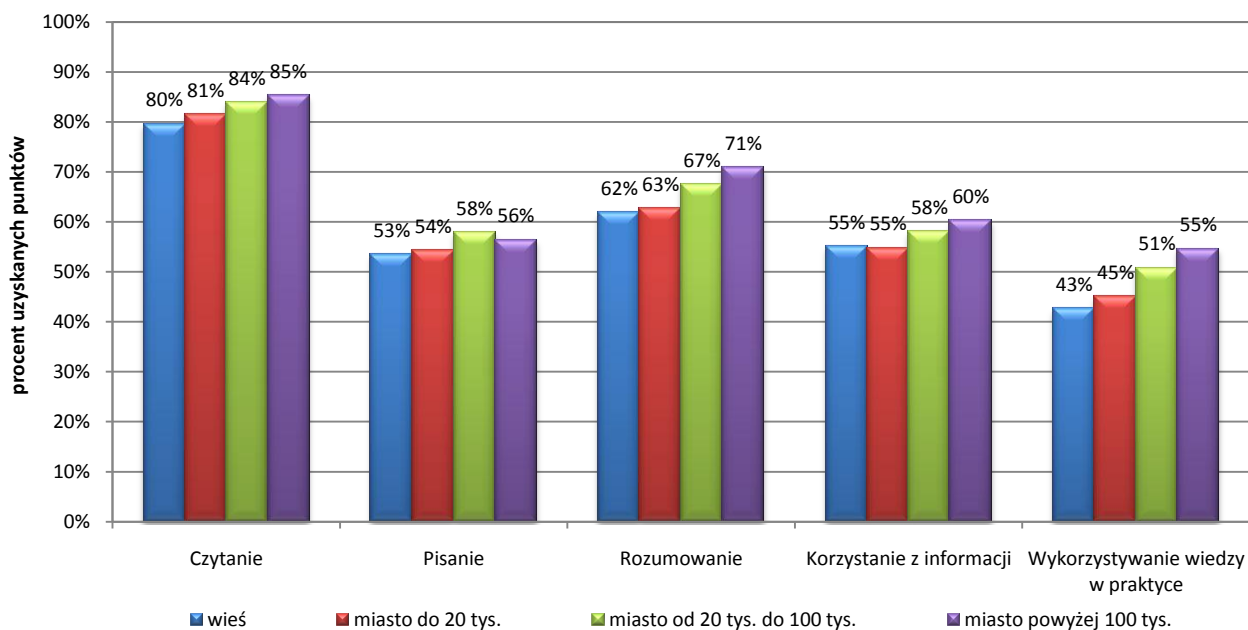
Wykres 6.8. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem dysleksji – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 6.9. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem lokalizacji szkoły – województwo podlaskie

Wykres 6.10. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem lokalizacji szkoły – województwo warmińsko-mazurskie

6.2. SZCZEGÓLWY WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI

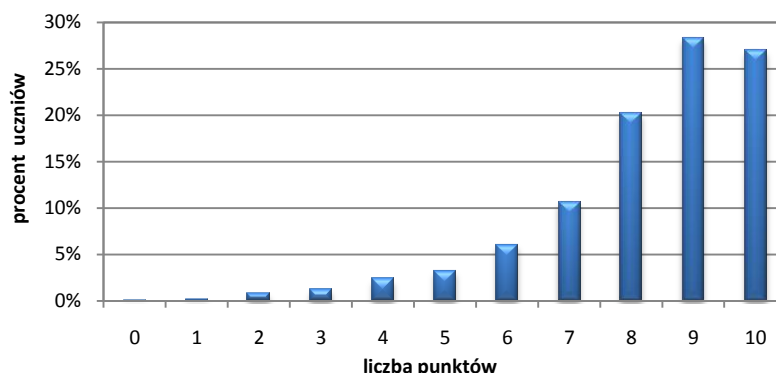
W kolejnych podrozdziałach przedstawiono i omówiono wyniki uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego w poszczególnych obszarach umiejętności. Wyniki dotyczą albo wszystkich uczniów z terenu OKE w Łomży, albo uczniów z danego województwa (i wtedy jest to wyraźnie zapisane). Frakcja opuszczeń poszczególnych zadań otwartych, a także częstość występowania typów rozwiązań czy błędów zostały oszacowane na podstawie analizy losowej próby prac (po około 1100 rozwiązań zadań 21-24 i po około 1260 rozwiązań zadań 25 i 26).

Arkusz egzaminacyjny (treść zadań) i klucz punktowania (kryteria) zadań opublikowane są na stronach internetowych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży. Dla ułatwienia lektury treść niektórych zadań przytoczono w przypisach.

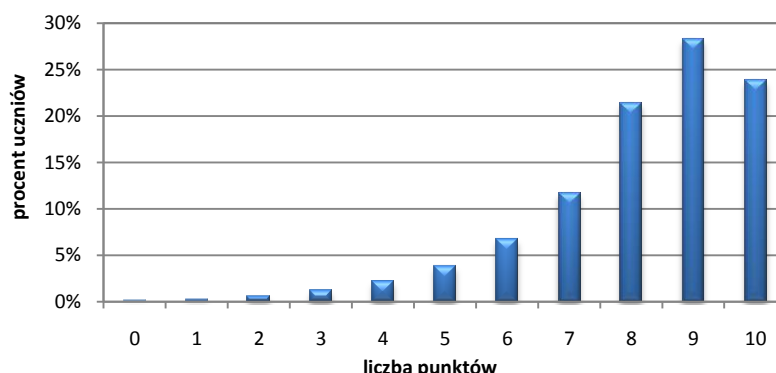
6.2.1. CZYTANIE

Średni wynik w *czytaniu* w województwie podlaskim to 8,3 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 8,2 pkt, czyli odpowiednio 83% i 82% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało 14 uczniów, wynik maksymalny (10 pkt) – 25% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 6.11. i 6.12.

Wykres 6.11. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

Wykres 6.12. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Zadania sprawdzające stopień opanowania umiejętności z obszaru *czytanie* wiązały się z dwoma tekstami. Pierwszy był tekstem popularnonaukowym dotyczącym dzieciństwa Karola Gaussa. Drugi to utwór poetycki – fragment wiersza Jana Brzechwy pt. „Sum”. *Czytanie* sprawdzono dziesięcioma zadaniami zamkniętymi. Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 6.1.

Tabela 6.1. Poziom wykonania zadań z *czytania* (arkusz standardowy S-1-112)

Numer zadania	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	Procent punktów uzyskanych w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje ogólny sens tekstu	1	89	89
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje w tekście	1	92	91
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	określa funkcję elementów tekstu	1	58	55
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje podane wprost	1	92	91
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie puentę tekstu	1	92	92
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	1	95	96
12	odczytuje tekst poetycki (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	1	86	84
13	odczytuje tekst poetycki (1.1)	określa intencję bohatera	1	92	92
14	odczytuje tekst poetycki (1.1)	rozumie główną myśl tekstu	1	49	47
15	odczytuje tekst poetycki (1.1)	dostrzega charakterystyczną cechę języka utworu	1	83	82

Zadania 1, 2, 3, 4, 5 i 6 dotyczyły odczytania tekstu popularnonaukowego. Szóstoklasiści, rozwiązując je, musieli dostrzec ogólny sens tekstu (zadanie 1), wyszukać informacje w tekście (zadania 2 i 4), określić funkcję elementów tekstu (zadanie 3), zrozumieć puentę tekstu (zadanie 5) i wywnioskować na podstawie przesłanek zawartych w tekście, jaką cechą odznaczał się bohater (zadanie 6).

Zadania 2, 4, 5 i 6 okazały się bardzo łatwe, zadanie 1 – łatwe, a 3 – umiarkowanie trudne.

Zadania 12, 13, 14 i 15 dotyczyły odczytania utworu poetyckiego. Sprawdzały umiejętność wnioskowania (na podstawie przesłanek zawartych w tekście – zadanie 12) o relacjach zachodzących między bohaterami. Wiązały się z określaniem intencji jednego z bohaterów (zadanie 13), ze zrozumieniem głównej myśli tekstu (zadanie 14) i dostrzeganiem charakterystycznych cech języka utworu (zadanie 15).

Zadanie 13 okazało się dla uczniów bardzo łatwe, 12 i 15 były łatwe, a 14 – trudne.

Łatwe dla szóstoklasistów było wyszukanie informacji w tekście popularnonaukowym, wnioskowanie na podstawie informacji zawartych w tekście popularnonaukowym i poetyckim, a także zrozumienie puenty tekstu popularnonaukowego oraz dostrzeżenie charakterystycznych cech języka utworu poetyckiego. Trudne dla uczniów okazało się określenie funkcji elementów tekstu popularnonaukowego oraz zrozumienie głównej myśli utworu poetyckiego.

Uczniowie lepiej sobie radzili z zadaniami dotyczącymi tekstu popularnonaukowego niż z zadaniami związanymi z tekstem poetyckim.

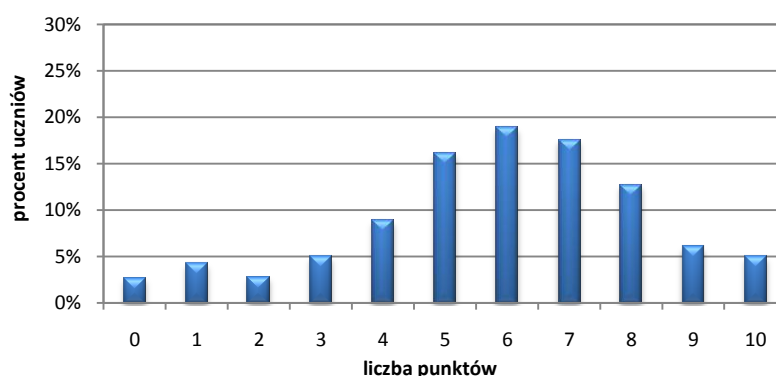
Jak rozwijać umiejętności uczniów w zakresie *czytania*? Ćwiczenia doskonalące czytanie powinny obejmować nie tylko rozwijanie techniki głośnego czytania, ale przede wszystkim kształcenie umiejętności rozumienia czytanego tekstu. Dla wielu uczniów barierą nie do przebycia stanowi słownictwo odbiegające od potocznego, którym posługują się na co dzień, oraz frazeologia bazująca na sensach przenośnych. Dlatego cenne wydają się wszelkie ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne.

Nie bez znaczenia dla jakości osiągniętego wyniku jest też sposób rozwiązywania przez uczniów zadań. Zanim przystąpią oni do udzielania odpowiedzi, powinni uważnie przeczytać tekst, do którego odnoszą się zadania. Następnym krokiem jest przeanalizowanie poleceń i odpowiedzi w kolejnych zadaniach oraz sprawdzenie w tekście, czy odpowiedź, którą chce się zaznaczyć, jest rzeczywiście właściwa. Po zakończeniu testu warto wracać do rozwiązyanych zadań, by ocenić, czy zostały wykonane poprawnie.

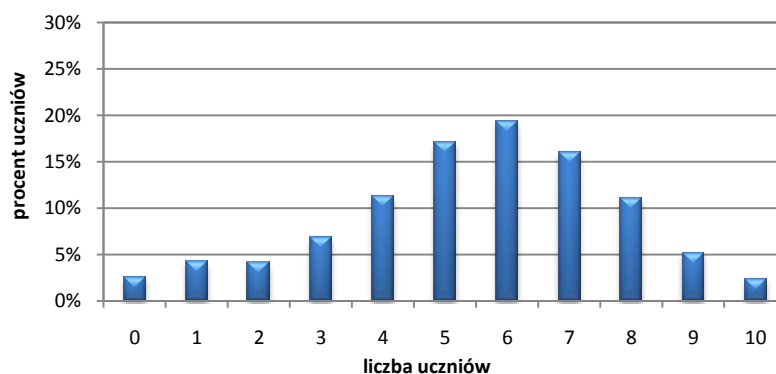
6.2.2. PISANIE

Średni wynik w *pisaniu* w województwie podlaskim to 5,8 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 5,5 pkt, czyli odpowiednio 58% i 55% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało prawie 3% uczniów, wynik maksymalny (10 pkt) – ponad 3% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 6.13. i 6.14.

Wykres 6.13. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

Wykres 6.14. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Umiejętności szóstoklasistów związane z obszarem *pisanie* były sprawdzane dwoma zadaniami. Zadanie 25⁸ – rozszerzonej odpowiedzi – wymagało opisanie dzieła sztuki użytkowej. Zadanie 26⁹ – krótkiej odpowiedzi – wymagało napisania zaproszenia. Za zadanie 25 uczeń mógł uzyskać 7 punktów, za 26 – 3 punkty. Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 6.2.

⁸ Treść zadania 25: Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

⁹ Treść zadania 26: Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Tabela 6.2. Poziom wykonania czynności z *pisania* (arkusz standardowy S-1-112)

Numer czynności	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Liczba punktów za czynność	Procent punktów uzyskanych w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
25.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej	3	56	55
25.II	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa	1	36	34
25.III	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem gramatycznym	1	72	58
25.IV	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	1	79	74
25.V	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	1	82	80
26.I	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie	2	35	34
26.II	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie	1	75	70

Zadanie 25 sprawdzało umiejętność redagowania wypowiedzi pisemnej w formie opisu, umiejętność celowego stosowania środków językowych służących określaniu relacji przestrzennych oraz umiejętność formułowania wypowiedzi poprawnej pod względem gramatycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym. Zadanie to okazało się dla uczniów umiarkowanie trudne. Uzyskali oni za nie średnio 4,27 pkt, czyli 61% punktów możliwych do zdobycia. Maksymalną liczbę punktów otrzymało 8,7% piszących. Wypowiedzi 7,9% szóstoklasistów oceniono na 0 pkt. Realizacji tego zadania nie podjęło się 1,5% uczniów.

Wypowiedzi tworzone w związku z zadaniem 25 oceniano według pięciu kryteriów.

Kryterium I dotyczyło treści opisu. Uczniowie mogli za nie uzyskać maksymalnie 3 punkty, a średnio uzyskali 1,68 pkt (56%). Najwyższą liczbę punktów za spełnienie tego kryterium zdobyło 21,8% piszących, 2 punkty – 31,8%, a 1 punkt – 38,3%. Natomiast 8,1% uczniów nie otrzymało ani jednego punktu.

Jakie informacje o znaczkach przedstawionym na ilustracji należało zawrzeć w pracy, by za realizację tematu otrzymać 3 punkty? Pisząc wypowiedź na zadany temat, szóstoklasista powinien uwzględnić:

- informacje o formie znaczka (kształt, wygląd krawędzi, kolorystykę, wiek itp.),
- informacje o danych (napisach) zamieszczonych na znaczku,
- imię i nazwisko osoby przedstawionej na znaczku,
- informacje o wyglądzie osoby przedstawionej na znaczku.

Oto przykład pracy, która została napisana na temat i zawiera dużo informacji o znaczku.

Praca 1.

Na ilustracji przedstawiono znaczek pocztowy. Wyróżnia się na nim fotografia Karola Gaussa¹⁰. Ma on na sobie czapkę, garnitur w prążki, pod spodem białą koszulę z rozłożonym kołnierzykiem. Jego włosy są siwe i pofalowane, a na policzkach widać baczki. Na twarzy wyróżnia się dość duży nos, usta są średniej wielkości, a oczy małe.¹¹

¹⁰ Imię i nazwisko osoby przedstawionej na znaczku.

¹¹ Informacje o wyglądzie postaci ukazanej na znaczku.

*Na samej górze można dostrzec inicjały imienia oraz nazwisko, daty urodzenia i śmierci. Z prawej i lewej strony znajdują się niemieckie napisy, a w lewym dolnym rogu liczba 10.¹² Krawędzie znaczka wycięte są w ząbki.¹³ Poniżej zamieszczono adres strony internetowej, z której pochodzi znaczek.
Bardzo podoba mi się ten znaczek i chciałabym mieć go w swojej kolekcji.*

W pracy szóstoklasista w sposób szczegółowy opisał wygląd postaci przedstawionej na znaczku, zwrócił uwagę na jej fizjonomię, ubiór. Zawarł informacje dotyczące formy znaczka i napisów, które na znaczku zostały umieszczone. Opisał znaczek, nawiązując do tego, co przedstawia, i tego, jaką ma formę. Tym samym dowiódł swojej umiejętności wnikliwego przedstawienia opisywanego przedmiotu.

Najczęściej popełnianym przez uczniów błędem było pomijane w opisie informacji nt. wyglądu znaczka jako przedmiotu (kształtu, perforacji na krawędziach, wielkości itp.). Taka sytuacja występuje w pracy 2.

Praca 2.

*Przedmiotem, który opisuję jest znaczek pocztowy.
Na nim przedstawiony jest starszy mężczyzna w czapce. Ma on małe oczy i długi nos. Jest lekko uśmiechnięty. Jego włosy są średniej długości. Na górze tego znaczka napisana jest data urodzenia i śmierci Karola Gausa. W lewym dolnym rogu jest napisana liczba 10.
Bardzo podoba mi się ten znaczek, ponieważ postać ukazana na nim wydaje się bardzo przyjemna.*

Autor opisu wykazał się spostrzegawczością, dużo miejsca poświęcił przedstawieniu wyglądu Karola Gausa, ukazaniu otoczenia postaci, ale nie pamiętał o tym, by zawrzeć w opisie informacje dotyczące kształtu, kolorystyki, pochodzenia znaczka. Przykład ten świadczy o tym, że uczniowie, opisując przedmiot, często koncentrują się na ukazaniu tego, co przedmiot przedstawia, a nie zwracają uwagi na to, jak jest wykonany, jaką na formę.

Uczeń za treść opisu otrzymywał 1 pkt, jeżeli opis był ubogi pod względem treści, to znaczy zawierał jedynie informację, że znaczek przedstawia jakąś postać (Karola Gausa, mężczyznę, człowieka, osobę itp.) i informację na temat jednej cechy wyglądu tej postaci lub dwie informacje o znaczku.

Ubóstwo informacji na temat znaczka, zawartych w opisach, wynikało z różnych przyczyn.

Praca 3.

Na znaczku widnieje postać Friedricha Gausa. Znaczek jest koloru czarnego, który w połowie opisuje, kiedy się urodził i kiedy zmarł. Znaczek służy do wysyłania listów.

W pracy 3. uczeń nie opisał postaci. Nazwał ją jedynie z imienia i nazwiska. Wskazał dwie informacje o znaczku (czarny, zawiera datę urodzin i śmierci F. Gausa).

¹² Informacje o danych zamieszczonych na znaczku.

¹³ Informacje o wyglądzie znaczka.

Praca 4.

Znaczek pocztowy przedstawia portret Friedricha Gaussa. U góry widnieje jego nazwisko, data urodzenia i śmierci. W lewym dolnym rogu jest cyfra dziesięć. Friedrich był starszym człowiekiem kiedy zmarł, co widać po ilustracji.

W pracy 4. uczeń nazywa ukazaną na znaczku postać i podaje kilka informacji wynikających z danych zamieszczonych na znaczku, ale przedstawia tylko jedną informację dotyczącą wyglądu postaci (starszy człowiek).

Praca 5.

Przedstawiony znaczek obok jest znaczkiem pocztowym. Na znaczku znajduje się mężczyzna z ciemną czapką i ciemną kurtką, ma tagrze białe włosy i koszulę. Z boku niego znajdują się napisy i lata. Ten człowiek znajduje się w ciemnym tle.

W pracy 5. uczeń przedstawił kilka informacji dotyczących wyglądu postaci na znaczku, wspomniał o napisach znajdujących się na znaczku, ale nie nazwał z imienia i nazwiska, kogo na nim przedstawiono.

Znaczną grupę prac uczniów piszących sprawdzian (ok. 6,3%) stanowią wypowiedzi nie na temat. Niektórzy uczniowie, próbując rozwiązać zadanie 25, parafrazowali notkę biograficzną występującą pod tekstem popularnonaukowym (praca 6.). Inni korzystali mniej lub bardziej dosłownie z tekstu popularnonaukowego (praca 7.) i redagowali opowiadanie lub opowiadanie połączone z elementami notki biograficznej.

Praca 6.

Ten znaczek przedstawia Carla Gaussa. Był on matematykiem, fizykiem i astronomem. W 1807 r. został profesorem. W wieku 22 lat uzyskał tytuł doktora. Urodził się w 1777, a zmarł 1855. Był on uważany za największego matematyka świata. Uważam, że był on ważnym człowiekiem w życiu historii.

Praca 7.

Na przedstawionym obok znaczku pocztowym namalowany jest Friedrich Gauss. Jest to słynny profesor. Niesamowita jest historia o młodzińskich jego latach. Gdy miał 7 lat i był w pierwszej klasie nauczycielka kazała rozwiązać zadanie. Wszystkie dzieci męczyły się by na nie odpowiedzieć, lecz F. Gauss nie. Zrobił to w błyskawicznym czasie. Nauczycielka nie mogła uwieżyć własnym oczom. Była przekonana, że uczeń kłamie mówiąc, że skończył. Nauczycielka sprawdzając zeszyty zauważyła notatki w jaki sposób to wykonał. Nie mogła uwierzyć, że w klasie ma takiego zdolnego ucznia. Nauczycielka stwierdziła, że Friedrich już nic się od niej nie nauczy, bo wszystko wie o tym czego dzieci w jego wieku nie mają zielonego pojęcia. To niesamowite Friedrich Gauss jest prawdziwym geniuszem.

Błędy występujące w pracach 6. i 7. wynikały z braku zrozumienia polecenia, niewłaściwej selekcji materiału rzeczowego bądź z nieumiejętności tworzenia wypowiedzi w formie opisu.

Prace pisane nie na temat oceniano na 0 pkt. Konsekwencją nieprzyznania punktów za treść opisu było nieprzyznawanie punktów za pozostałe kryteria.

Kryterium II dotyczyło celowego stosowania środków językowych. Za jego realizację zdający mogli otrzymać 1 punkt. Kryterium to zostało spełnione zaledwie w 35% prac.

Punkt za realizację tego kryterium otrzymywali uczniowie, którzy zredagowali opis i którzy użyli słownictwa służącego ukazaniu relacji przestrzennych (np. *na, nad, pod, obok, z drugiej strony, z prawej strony, wzdłuż*). Umiejętność posługiwania się tego rodzaju słownictwem jest niezbędna przy redagowaniu opisu, który jest formą wypowiedzi ukazującą rzeczywistość w porządku przestrzennym. Przykładem wypowiedzi, która spełnia to kryterium, jest zamieszczona niżej praca.

Praca 8.

*Ilustracja przedstawia prostokątny znaczek pocztowy z ząbkami na którym widać Karola Gaussa. To ktoś starszy. Ma zwichrzone włosy. Jego oczy zawierają mocne spojrzenie. Poniżej oczu widać duży nos i duże usta. Twarz przyozdabiają baki. Karol Gauss to człowiek pewny siebie. Jest ładnie ubrany.
W górnej części znaczka są informacje dotyczące osoby przedstawionej na znaczku. A na dole znaczka jest podana jego cena. Po lewej i po prawej stronie znaczka są jeszcze inne napisy.*

W celu ukazania relacji przestrzennych uczeń posłużył się w niej następującym słownictwem: *poniżej, w górnej części, na dole, po lewej, po prawej stronie*. Użycie przez niego słownictwa przedstawiającego relacje przestrzenne świadczy o tym, że potrafi on w sposób uporządkowany i przemyślany obserwować świat oraz komponować teksty tak, by były komunikatywne. To niezwykle ważna umiejętność, która pozwala na przeprowadzanie wartościowej analizy i interpretacji świata.

Wśród prac uczniów piszących sprawdzian zdarzały się często wypowiedzi, które były opisem znaczka w pełni realizującym temat, ale w których nie występowało słownictwo odnoszące się do relacji przestrzennych. Prace te świadczą o tym, że uczniowie, tworząc teksty, nie zawsze pamiętają o konieczności łączenia zdań w spójną całość, chociażby właśnie dzięki słownictwu ukazującemu relacje przestrzenne.

Oto przykład takiej pracy:

Praca 9.

*Znaczek pocztowy
Przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy przedstawia Friedricha Gaussa. Znaczek jest kształtu kwadratu. Widnieją na nim napisy „Deutsche” i „Bundespost”. Jest on w odcieniach sepi. Friedrich ma na sobie koszulę, marynarkę i czapkę.*

W pracy tej, która jest opisem, podano imię i nazwisko osoby widocznej na znaczku, wymieniono trzy informacje o wyglądzie tej osoby, zamieszczono informacje o kształcie znaczka oraz o danych zawartych na znaczku. Treść – choć niezbyt rozbudowana – zawiera wszystkie konieczne informacje (I kryterium – 3 pkt). Brak tu jednak słownictwa określającego relacje przestrzenne, czego konsekwencją jest 0 pkt za II kryterium. Co więcej, autor tej pracy nie dokonał właściwego uporządkowania treści, którą zawarł w swoim opisie.

Kryterium III związane było z oceną poprawności wypowiedzi szóstoklasistów pod względem językowym. Za to kryterium można było otrzymać 1 pkt. 64% uczniów spełniło to kryterium (popołniło nie więcej niż dwa błędy) i otrzymało 1 pkt.

Oto przykład wypowiedzi poprawnej pod względem językowym.

Praca 10.

Na kwadratowym znaczku przedstawiono znanego niemieckiego matematyka – Carla Friedricha Gaussa. Można zauważyć, że jest on starszym człowiekiem. Ma lekko zwisającą z tyłu głowy czapkę, dość długie włosy oraz koszulę przykrytą siwą marynarką. Po bokach i na górze znaczka pocztowego można dostrzec małe napisy. Widać tam lata życia Carla Friedricha Gaussa oraz nazwę kraju, w którym znaczek został wydany.

W pracy 10. uczeń posłużył się zdaniami pojedynczymi oraz dwoma złożonymi podrzędnie. Nie zastosował zdań wielokrotnie złożonych, których użycie w przypadku opisu przedmiotu nie jest wskazane. W tekście nie ma naruszenia związków wyrazowych. Autor opisu dobrał właściwie słownictwo. Posłużył się rzeczownikami konkretnymi, przymiotnikami nazywającymi i określającymi kształty, wielkość, barwy i wyrażeniami wskazujących na stosunki przestrzenne. W pracy funkcjonalnie wykorzystał osobowe i nieosobowe formy czasowników, które oznaczają przede wszystkim stany, co jest charakterystyczne dla opisu przedmiotu. Dzięki zastosowanym w pracy środkom językowym nadał opisowi statyczny charakter. Styl wypowiedzi jest stosowny, prosty, jasny.

36% uczniów nie uzyskało punktu za poprawność językową. Popelnili więc w swych pracach co najmniej trzy błędy językowe. Na czym one polegały?

Ci uczniowie, którzy, tworząc opisy, posługiwali się zdaniami pojedynczymi rozwiniętymi, zdaniami złożonymi współrzędnie i podrzędnie, na ogół nie popełniali w swoich wypowiedziach błędów składniowych. Błędy te pojawiały się przede wszystkim w tych pracach, w których występowały zdania złożone i wielokrotnie złożone. W niezbyt rozbudowanych pracach szóstoklasistów wypowiedzi składających się ze zdań wielokrotnie złożonych nie było jednak wiele. Występujące w pracach pozostałe błędy językowe najczęściej wynikały ze zbędnych powtórzeń, niepoprawnego szyku wyrazów, niezgodności wyrazu określającego z określanym, niepoprawnych form gramatycznych, z mieszania stylów.

Błędami językowymi najczęściej występującymi w pracach szóstoklasistów były:

- błędy językowe dotyczące niepoprawnego użycia wyrazów oddających relacje przestrzenne, np. *z prawej stronie, po lewej stronie jest pochodzenie, na prawym rogu, po boku jest kraj, na obkoło, na formie znaczka, na bocznych stronach;*
- błędy językowe dotyczące niepoprawnego użycia wyrazów opisujących wygląd postaci znajdującej się w centrum znaczka, np. *pan w siwych włosach; chustka w kratki; przy oczach ma brwi; liczne detale na twarzy; na ramieniu Gaussa istnieje cena znaczka; ma siwe włosy bez brody ani wąsów; staruszek ma miły wzrok; dostojny garnitur; ma brodę po bokach twarzy; na niej wygląda mężnie, postać wydaje się dobry; chłop jest polakiem; ma bardzo odmienne nakrycie głowy; mężczyzna o niewielkiej urodzie; usta są płasko ułożone; na niej został założony płaszcz, głowę zwróconą ma przed siebie; białe ciuchy; wąskie i smukłe usta; mężczyzna jest podeszłego wieku; jest pucowaty na twarzy; czubaty nos; jego twarz jest owalna, ma jasne włosy długości za uszy i zarost, która przechodzi od spodu ucha w dół, wzdłuż brody; czubiasty nos;*
- błędy językowe dotyczące niepoprawnego użycia wyrazów opisujących wygląd znaczka, np. *zawiera, jakiego jest pochodzenia; godzin zbierania; starej daty; stoi ściana; znaczek się podoba, choć nie jest po polsku; słowa napisane po innym języku; jest napisane 10; nabite są napisy; widzimy nazwisko i data; na drugim planie rozlewa się kolor czarny; ma namalowanego mężczyznę; godnie reprezentuje znaczek; obrazek jest miły i sympatyczny; znaczek jest ciekawy; przedstawiony*

znaczek przedstawia; cyfrowe dziesięć; znaczek z Niemczech; całokształt znaczka jest bardzo dobry.

Dosyć częstym językowym błędem występującym w wypowiedziach uczniów było niewyznaczenie granicy zdania lub błędne jej wyznaczenie, np.:

- *Jest to znaczek pocztowy z ilustracją starszego człowieka z czarną czapką na głowie z siwymi włosami widzę ruwniesz rze ma siwe włosy.*
- *Na ilustracj znaczek pocztowy przedstawia Friedrich Gaussa ktury w dawnych czasach przedstawiał znaczek pocztowy ma na sobie czapke eleganckie ubranie włosy wystawają za czapke.*
- *Opisuje znaczek pocztowy na którym jest przestawiony friedrich Gauss jego twarz jest owalna włosy ma zapuszczone a oczy ma o koloże brozowym po bokach swojej twarzy ma podrótki natomiast mine ma smutnom. Jego wyglod jest elegancki jest ubrany w białom koszule pod niom ma ubranom czarnom marynarke.*
- *Carl jest ubrany w marynarkę w białą ciężką kratę pod marynarką znajduje się wygięta biała koszula na głowie czapka z tym samym wzorem jak marynarka.*
- *Carl Friedrich Gauss urodził w 1777 r zmarł w 1855 roku znaczek pochodzi z niemiec jest ten znaczek starym okazem znaczka.*
- *Znaczek ten przedstawia Carla Friedrich Gauss jest on bardzo słynnym matematykiem który osiągnął bardzo dużo w swoim życiu ma na sobie Garnitur z kołnierzem i beret pod którym ma nie długie kręcone włosy*
- *Ten znaczek wygląda na bardzo stary i cenny, przedstawia twarz mężczyzny, w jakich latach żył. W jakim mieście mieszkał...*
- *Natym znaczku widzę. Z prawej strony napis Bundespost.*

Uczniowie nagminnie powtarzali czasowniki *mieć* i *być* w różnych formach, co wpływało negatywnie na styl wypowiedzi, ale niejednokrotnie pozwalało uniknąć absurdalnych sformułowań, kiedy starali się na wszelkie sposoby zastąpić te słowa innymi wyrazami, np. *posiada zarost; ma on długie jasne włosy, ciemne oczy, a na głowie leży czarna czapka.*

Kryterium IV to ocena tekstu pod względem poprawności ortograficznej. Maksymalną liczbę punktów za spełnienie tego kryterium (1 pkt) dostało 76% uczniów. W swoich pracach popełnili oni najwyżej dwa błędy ortograficzne.

W pracach szóstoklasistów najczęściej występującymi błędami było naruszenie zasad pisowni:

- końcówek fleksyjnych, np. *białom, chcem, zarośniętom, czarnom, troche, rozpiętom, koszule, marynarkę, czapkę;*
- *nie* z przymiotnikami, np. *nie długie, nie ciekawy;*
- wielkiej litery w nazwach narodowości, np. *polak, niemiec;*
- małej litery w przymiotnikach utworzonych od nazw własnych, np. *Niemiecki;*
- ó – u, rz – ż, ch – h, np. *brudka, dóžo, podejżewam, tważ, kołnieżyk, męszczyzna, gurze;*
- wyrażen przyimkowych, np. *do okoła, z pod, na pewno, prze zemnie;*
- *wielkiej litery na początku zdania.*

Tylko mniej więcej co czwarty szóstoklasista nie otrzymał punktu za ortografię. Fakt ten powinien cieszyć, warto jednak pamiętać, że na tak dobry wynik wpłynęła z pewnością niewielka długość prac, jakie tworzyli uczniowie. Niebagatelne znaczenie miało również to, że uczniowie w swoich wypowiedziach często posługiwali się ubogim, potocznym słownictwem.

Kryterium V wiąże się z oceną tekstu pod względem poprawności interpunkcyjnej. Z tytułu tego kryterium można było uzyskać 1 pkt i aż 81% szóstoklasistów zdobyło ten punkt, a więc w swoich pracach popełnili najwyżej 2 błędy interpunkcyjne.

Najczęściej występującym błędem interpunkcyjnym w wypowiedziach uczniowskich jest brak przecinka rozdzielającego zdania składowe w zdaniu złożonym podrzędnie, np. *Na ilustracji widzimy pana który ma na głowie czapkę.*

Czasem też uczniowie nie pamiętają o postawieniu przecinka przy wyliczeniu, np. *Pan na obrazku ma na sobie marynarkę koszulę i czapkę.*

Rzadko występującym błędem jest nadmiar przecinków między wyrazami, np. *Urodził się, ten uczony...*

Niewielka grupa uczniów pomija kropkę na końcu zdania.

Zadanie 26 sprawdzało umiejętności związane z redagowaniem wypowiedzi pisemnej w formie zaproszenia oraz z formułowaniem wypowiedzi poprawnej pod względem ortograficznym. Zadanie okazało się dla uczniów trudne. Uzyskali oni za nie średnio 1,4 pkt na 3 pkt, czyli 47% punktów możliwych do zdobycia. Maksymalną liczbę punktów otrzymało prawie 15,9% piszących. Wypowiedzi 17,2% szóstoklasistów oceniono na 0 pkt. Tylko sporadycznie uczniowie nie podejmowali próby napisania zaproszenia.

Kryterium I dotyczyło oceny treści i można było za nie otrzymać 2 pkt, a średnio uczniowie uzyskali 0,68 pkt (34%). Najwyższą liczbę punktów zdobyło 19,4% piszących sprawdzian, a 1 punkt – 30%. Żadnego punktu za realizację tego kryterium nie przyznano około 50,6% uczniów.

Jakie informacje należało zawrzeć w zaproszeniu, by za realizację tematu otrzymać 2 punkty? W wypowiedzi należało uwzględnić:

- adresata i skierowaną do niego formę grzecznościową,
- rodzaj imprezy,
- tytuł imprezy,
- termin (datę i godzinę),
- miejsce,
- organizatora.

Oto przykłady prac, w których występują wszystkie konieczne elementy.

Praca 11.

Zaproszenie
Serdecznie zapraszamy Sz. P. Marię Kowalską na otwarcie wystawy pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”, które odbędzie się 25.04.2011 r. o godz. 12.00 w w hali sportowej Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Brzezinach.
Samorząd Uczniowski

W pracy 11. uczeń posłużył się skrótem Sz. P. i w ten sposób wyraził szacunek adresatowi wypowiedzi.

Praca 12.

Zaproszenie
Serdecznie zapraszamy Pana Dyrektora Szkoły Podstawowej w Brzezinach na wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. Jest ona organizowana przez uczniów klasy VIa SP w Brzezinach. Odbędzie się ona 30.07.2011 r. o godz. 10.45 w auli szkolnej.
Samorząd klasowy

Najczęściej popełnianym błędem przy redagowaniu zaproszenia było pomijanie formy grzecznościowej. Czasem uczniowie nie uwzględniali też tytułu imprezy lub organizatora. Brak tych informacji nie utrudniłby adresatowi wzięcia udziału w wystawie. W takich wypadkach uczniowie uzyskiwali za I kryterium 1 pkt.

W pracy 13. brak wielkiej litery w zapisie zwrotu grzecznościowego.

Praca 13.

ZAPROSZENIE
Serdecznie zapraszamy pana Jana Kowalskiego na organizowaną przez kl. VIa wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”, która odbędzie się 19 maja 2011 roku o godzinie 10.00 w sali 32.
Klasa VI a

W pracy 14. brak słowa: *Pana*, czyli brak zwrotu grzecznościowego.

Praca 14.

Zaproszenie
Serdecznie zapraszam dyrektora Szkoły Podstawowej w Brzezinach Jana Kowalskiego na wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych” która odbędzie się dnia 5.05.2011 roku o godzinie 12.30 w naszej szkole.
Samorząd Uczniowski

Ponad 50% szóstoklasistów za treść w zadaniu 26 otrzymało 0 pkt. Pomijali oni niezbędne informacje, np. o adresacie, rodzaju imprezy, terminie, miejscu.

W pracy 15. uczeń pominął podanie terminu wystawy, na którą zaprasza.

Praca 15.

Szanowny Panie Dyrektorze serdecznie Pana zapraszamy na wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. Organizatorami tej wystawy będą uczniowie z klasy VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach. W imieniu samorządu klasowego serdecznie zapraszamy.

Kryterium II to ocena zaproszenia pod względem poprawności ortograficznej. Maksymalną liczbę punktów za spełnienie tego kryterium (1 pkt) dostało 73% uczniów. Uczniowie ci napisali prace całkowicie poprawne pod względem ortografii.

W pracach pozostałych 27% uczniów błędy dotyczyły naruszenia podstawowych reguł ortograficznych, podobnie jak w opisie znaczka.

Błędem charakterystycznym dla tej formy wypowiedzi okazało się nadużywanie wielkiej litery w środku zdania. Szóstoklasiści pisali na przykład: *Szacunku, Zapraszam, Matematycy*.

Na podstawie analizy sposobów rozwiązania zadania 25 można stwierdzić, że uczniom – mimo jasno sformułowanego polecenia – trudność sprawia określenie, jaką formę wypowiedzi powinni zredagować. Mylą opis z opowiadaniem, niefunkcjonalnie wykorzystują teksty występujące w arkuszu.

Prace szóstoklasistów uzmysławiają, jak ważne i konieczne są w edukacji polonistycznej uczniów ćwiczenia polegające na porządkowaniu wyrażanych w tekstach treści oraz ćwiczenia zmierzające do osiągnięcia spójności wypowiedzi.

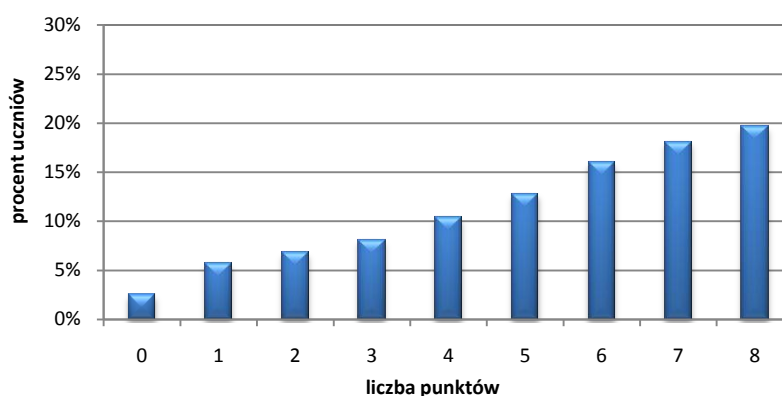
Natomiast analiza sposobów rozwiązania zadania 26 pokazuje, że szóstoklasiści na ogół odróżniają formę zaproszenia od innych tekstów użytkowych, zapominają jednak, że w zaproszeniu muszą wystąpić elementy, które umożliwią adresatowi uczestniczenie

w uroczystości, na którą został zaproszony. Warto więc utrzymywać znajomość cech gatunkowych różnych form wypowiedzi.

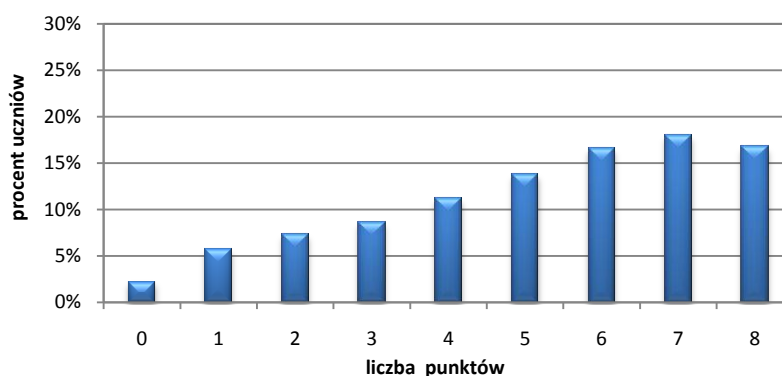
6.2.3. ROZUMOWANIE

Średni wynik w rozumowaniu w województwie podlaskim to 5,3 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 5,2 pkt, czyli odpowiednio 66% i 65% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało ponad 2% uczniów, wynik maksymalny (8 pkt) – 18% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 6.15. i 6.16.

Wykres 6.15. Rozkład wyników w rozumowaniu (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

Wykres 6.16. Rozkład wyników w rozumowaniu (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Rozumowanie sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi i dwoma dwupunktowymi zadaniami otwartymi krótkiej odpowiedzi. Zadania sprawdzały umiejętności posługiwania się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń, rozpoznania charakterystycznych cech figur oraz cech i własności liczb, wnioskowania o przebiegu zjawiska na podstawie jego opisu, ustalenia sposobu rozwiązania zadania i prezentacji tego rozwiązania. Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 6.3.

Tabela 6.3. Poziom wykonania zadań z rozumowania (arkusz standardowy S-1-112)

Numer zadania	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	Procent punktów uzyskanych w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
7	posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	umieszcza datę w przedziale czasowym	1	49	47
16	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wyznacza długość krawędzi sześcianu	1	52	50
17	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	wyznacza wielokrotność liczby	1	72	71
20	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.8)	ustala sposób obliczenia pola trójkąta	1	73	71
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej	2	64	63
23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynowy	2	78	77

W zakresie *rozumowania* uczniowie najlepiej poradzili sobie z ustaleniem sposobu rozwiązania zadania matematycznego dotyczącego sytuacji bliskiej doświadczeniom uczniów (zadanie 23), z ustaleniem sposobu obliczenia pola trójkąta (zadanie 20) oraz z wyznaczeniem wielokrotności liczby (zadanie 17). Słabiej wypadło wyznaczenie ilorazu i zaokrąglenie wyniku na potrzeby sytuacji praktycznej (zadanie 22) i wyznaczenie długości krawędzi sześcianu (zadanie 16). Najtrudniejsze dla szóstoklasistów było umieszczenie daty w przedziale czasowym (zadanie 7).

Przyczyną wskazania niepoprawnej odpowiedzi w zadaniach zamkniętych mogło być:

- nierozumienie znaczenia wyrazów (na przykład wyraz *przełom* użyty w zadaniu 7 oznacza granicę między dwoma okresami; trudno za granicę między dwoma wiekami uznać rok 1784, a co trzeci uczeń umieścił ten rok *na przełomie XVIII i XIX wieku*, zamiast w *drugiej połowie XVIII wieku*);
- nieuwzględnienie jakiegoś warunku zadania (na przykład w zadaniu 20 ponad 14% uczniów wskazało sposób obliczenia pola prostokąta zamiast trójkąta, chociaż informacja o części przeznaczony pod uprawę warzyw znajdowała się w tekście do zadania);
- wykonanie obliczeń bez uwzględnienia zależności między danymi liczbowymi (w zadaniu 17 około 15% piszących wybrało liczbę będącą iloczynem liczby butelek napełnianych w czasie 10 sekund i liczby sekund w minucie);
- przyjęcie błędnych założeń (w zadaniu 16 najatrakcyjniejsza dla szóstoklasistów błędna odpowiedź, ponad 30% wskazań, wynika z założenia, że sześcián ma 6 krawędzi).

W otwartym zadaniu 22¹⁴ uczeń powinien był wyznaczyć najmniejszą liczbę worków żwiru potrzebnego do wysypania placu o danej powierzchni. Co czwarty uczeń nie ustalił właściwej

¹⁴ Treść zadania 22: Plac o powierzchni 19 m² trzeba wysypać żwirem. Jeden worek żwiru wystarcza na 1,5 m² powierzchni. Ile najmniej takich worków żwiru trzeba kupić?

metody wyznaczenia tej liczby i uzyskał 0 punktów. Nieco ponad połowa szóstoklasistów nie tylko ustaliła właściwą metodę, ale także poprawnie wyznaczyła liczbę worków, otrzymując 2 punkty. Z analizy prac wynika, że około 5% piszących nie podjęło próby rozwiązania zadania lub skreśliło zapisane obliczenia. Najczęstszym błędem popełnianym przez uczniów, którzy otrzymali 0 punktów, było mnożenie powierzchni placu (19 m^2) przez $1,5 \text{ m}^2$, czyli powierzchnię, na której wysypanie wystarcza żwir z jednego worka. Takie działanie zapisało ponad 10% piszących.

Preferowaną przez piszących metodą (około 55% uczniów) było wykonanie dzielenia $19 : 1,5$. Zdecydowanie rzadziej (około 7% uczniów) szóstoklasiści „zgadywali” liczbę potrzebnych worków i zapisywali mnożenia potwierdzające wybór:

$$\begin{aligned} 12 \cdot 1,5 &= 18 \text{ (m}^2\text{)}, \\ 13 \cdot 1,5 &= 19,5 \text{ (m}^2\text{)}. \end{aligned}$$

Pojawiały się również rozwiązania, w których uczniowie wielokrotnie dodawali $1,5 \text{ m}^2$ aż do uzyskania potrzebnej wartości (ok. 4% prac) lub odejmowali tę wielkość od 19 m^2 .

Otrzymanie 1 punktu za zadanie, a więc za ustalenie właściwej metody wyznaczenia liczby worków przy niepoprawnym wyznaczeniu tej liczby, związane było nie tylko z błędami rachunkowymi. Przykładem może być praca, w której uczeń nie zaokrąglił wyniku dzielenia na potrzeby sytuacji praktycznej:

$$\begin{aligned} 19 : 1,5 &= 12,6 \\ \text{Odp.: Najmniej trzeba kupić 12 worków żwiru.} \end{aligned}$$

Czasem uczeń wykonywał właściwe obliczenia, ale z niewiadomych przyczyn podawał złą odpowiedź:

$$\begin{aligned} 19 \text{ m}^2 &\text{ – powierzchnia placu} \\ 1,5 \text{ m}^2 &\text{ – jeden worek żwiru} \\ 12 \cdot 1,5 &= 18 \\ \text{Odp.: Najmniej trzeba kupić 18 worków żwiru.} \end{aligned}$$

Kolejne zadanie otwarte – 23¹⁵ – było dla uczniów najłatwiejsze spośród zadań sprawdzających rozumowanie. Prawie 75% szóstoklasistów otrzymało 2 punkty, co piąty – 0 punktów. Frakcja opuszczeń nieznacznie przekroczyła 3%.

Niemal wszyscy uczniowie, którzy ustalili właściwą metodę wyznaczenia liczby ciastek w małym opakowaniu, najpierw obliczali liczbę ciastek w trzech dużych opakowaniach, a następnie dzielili ją przez liczbę małych opakowań:

$$\begin{aligned} 3 \cdot 28 &= 84 \\ 84 : 7 &= 12 \\ \text{Odp.: W małym opakowaniu jest 12 ciastek.} \end{aligned}$$

Niektórzy uczniowie zastępowali mnożenie dodawaniem. Nieliczni zapisali całe rozwiązanie jednym wyrażeniem arytmetycznym. Sporadycznie szóstoklasiści wybierali inny sposób rozwiązania zadania: za pomocą równania, graficzny, przykładowy II sposób z klucza¹⁶.

Obliczenia na liczbach naturalnych większość piszących wykonała bezbłędnie (ponad 92% tych, którzy ustalili właściwą metodę rozwiązania zadania). Błędy w obliczeniach dotyczyły zarówno mnożenia 28 przez 3, jak i dzielenia przez 7.

¹⁵ Treść zadania 23: Ciastka są sprzedawane w dużych i małych opakowaniach. Duże opakowanie zawiera 28 ciastek. W trzech dużych opakowaniach jest tyle samo ciastek, ile w siedmiu małych. Ile ciastek jest w małym opakowaniu?

¹⁶ $28 : 7 = 4$; $4 \cdot 3 = 12$; Odp.: W małym opakowaniu jest 12 ciastek.

Uczniowie, którzy podjęli próbę rozwiązania zadania, ale otrzymali 0 punktów, najczęściej nie dostrzegli zależności między danymi. Świadczą o tym zapisane przez nich działania:

- $28 \cdot 7$
- $28 + 7$
- $28 \cdot 28$
- $28 : 3$

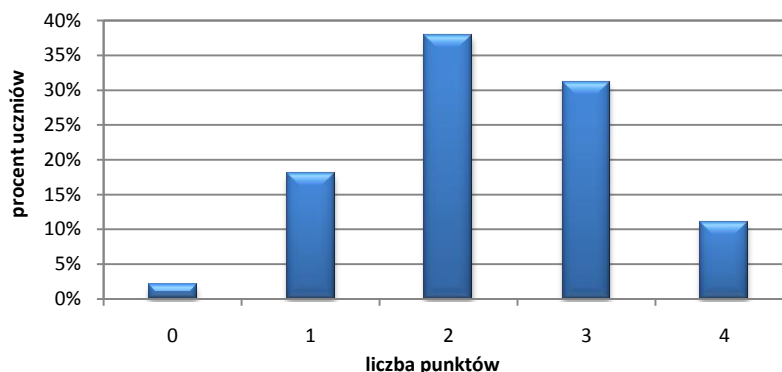
W jaki sposób uczeń może zaprezentować swoje umiejętności na sprawdzianie? Na podstawie analizy zadań sprawdzianu można sformułować następujące wskazówki:

- Zrób rysunek do zadania (narysuj butelki z zadania 17¹⁷), wykorzystaj rysunek zamieszczony w arkuszu (policz krawędzie sześcianu w zadaniu 16).
- Zadaj sobie dodatkowe pytania, które pomogą ci zrozumieć czy wyobrazić sobie sytuację przedstawioną w zadaniu (Ile przedziałów dziesięciosekundowych mieści się w 1 minucie? – zadanie 17; Dlaczego zacięniowano część prostokąta? – zadanie 20).
- Zastanów się nad znaczeniem słów użytych w zadaniu (*przełom wieku* – zadanie 7).
- Wstępnie oszacuj wynik (w zadaniu 22 musi być więcej niż 10 worków żwiru, a mniej niż 20 – łatwo to obliczyć w pamięci).
- Spójrz krytycznie na swoje rozwiązanie (jeśli w zadaniu 23 otrzymałeś niecałkowitą liczbę ciastek, to bardziej prawdopodobny jest błąd w twoich obliczeniach niż w zadaniu).
- Upewnij się, że obliczenia wykonałeś na właściwych liczbach, że nie zmieniłeś danych z zadania.

6.2.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

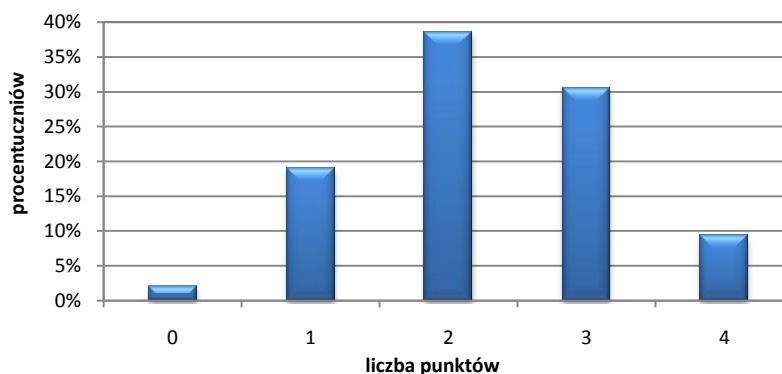
Średni wynik w *korzystaniu z informacji* i w województwie podlaskim, i w warmińsko-mazurskim to 2,3 pkt, czyli 57% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało 2% uczniów, wynik maksymalny (4 pkt) – 10% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 6.17. i 6.18.

Wykres 6.17. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

¹⁷ Treść zadania 17: Automat w 10 sekund napełnia jednocześnie 5 butelek. Ile najwięcej butelek napełni w ciągu minuty?

Wykres 6.18. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Korzystanie z informacji sprawdzono czterema zadaniami zamkniętymi dotyczącymi posługiwania się źródłem informacji (przypisem i tabelą). Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 6.4.

Tabela 6.4. Poziom wykonania zadań z *korzystania z informacji* (arkusz standardowy S-1-112)

Numer zadania	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	Procent punktów uzyskanych w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
8	posługuje się źródłem informacji (4.1)	ustala datę na podstawie informacji zawartych w przypisie	1	56	53
9	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	1	90	89
10	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	1	56	56
11	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	1	30	28

Wyniki w zakresie *korzystania z informacji* uzyskane przez szóstoklasistów za zadania 9 i 11, które dotyczą tej samej tabeli i sprawdzają tę samą czynność, różnią się o 60 punktów procentowych: zadanie 9 było dla uczniów łatwe, zadanie 11 – trudne. W zadaniu 9 uczeń powinien porównać cztery daty urodzin i wskazać najwcześniejszą. Jest to prosta czynność często wykonywana w sytuacjach praktycznych. Zadanie 11 było nietypowe i wymagało wykonania dwóch kroków: obliczenia upływu czasu od imienin do urodzin każdego dziecka, a następnie wybrania najdłuższego z tych okresów.

Wysoka atrakcyjność (po około 40% wskazań) niektórych błędnych odpowiedzi może wynikać ze zbyt pochopnego podejmowania decyzji przez piszących, którzy prawdopodobnie:

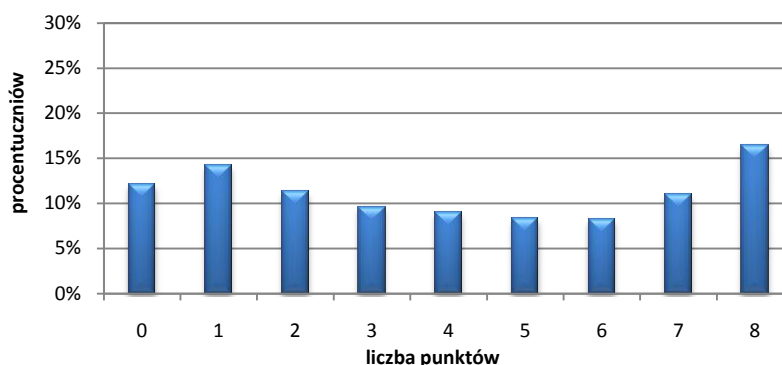
- mechanicznie wyszukali wśród proponowanych odpowiedzi liczbę występującą w przypisie (zadanie 8),
- utożsamili *lato* z *wakacjami* i w konsekwencji uznali, że lato kończy się przed 19 września (zadanie 10),
- obliczyli upływ czasu od urodzin do imienin zamiast od imienin do urodzin (zadanie 11).

Tegoroczne zadania sprawdzianu z zakresu *korzystania z informacji* pokazują, że umiejętność posługiwania się źródłem informacji warto ćwiczyć, wykorzystując różnorodne źródła informacji i analizując je pod różnymi względami, zadając jak najwięcej różnorodnych pytań.

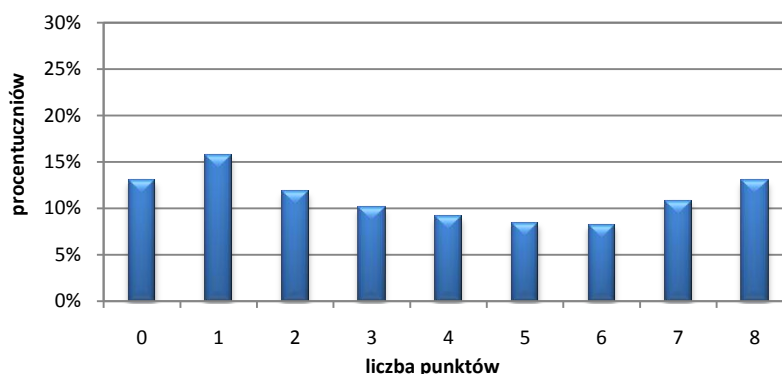
6.2.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

Średni wynik w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* w województwie podlaskim to 4,0 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 3,8 pkt, czyli odpowiednio 50% i 47% punktów możliwych do uzyskania. Wynik zerowy otrzymało prawie 13% uczniów, wynik maksymalny (8 pkt) – ponad 14% uczniów. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 6.19. i 6.20.

Wykres 6.19. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo podlaskie

Wykres 6.20. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz standardowy S-1-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce sprawdzono dwoma zadaniami zamkniętymi i dwoma zadaniami otwartymi: jednym krótkiej odpowiedzi (za 2 punkty) i jednym rozszerzonej odpowiedzi (za 4 punkty). Obejmowały one wykorzystanie w sytuacji praktycznej własności liczb oraz wykonywanie obliczeń dotyczących długości i pieniędzy. Opis sprawdzanych czynności oraz poziom ich wykonania przedstawia tabela 6.5.

Tabela 6.5. Poziom wykonania zadań z *wykorzystywania wiedzy w praktyce* (arkusz standardowy S-1-112)

Numer zadania	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	Liczba punktów za zadanie	Procent punktów uzyskanych w województwie	
				podlaskim	warmińsko-mazurskim
18	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	oblicza cenę jednostkową towaru	1	55	52
19	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb (5.5)	wskazuje praktyczny sposób zrównania dwóch wielkości	1	56	53

21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania	2	52	49
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części	4	46	43

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* uczniowie wszystkie sprawdzane czynności wykonali na bardzo podobnym poziomie, różnica nie przekracza 10 punktów procentowych. Najlepiej poradzili sobie ze wskazaniem praktycznego sposobu zrównania dwóch wielkości (zadanie 19), najtrudniejsze było dla nich zadanie rozszerzonej odpowiedzi – wyznaczenie kwoty oszczędności i podzielenie jej na równe części (zadanie 24).

Zadanie 18 było zadaniem typowym, często stosowanym w praktyce szkolnej, a uczniowie zwykle dobrze sobie radzą z obliczeniami dotyczącymi pieniędzy, jednak zadanie było dla uczniów umiarkowanie trudne. Liczna grupa szóstoklasistów pominęła w rozwiązaniu jeden z warunków zadania: około 30% piszących nie uwzględniło liczby opakowań i zakończyło rozwiązanie na obliczeniu kosztu zakupu, zaś prawie 10% potraktowało resztę jako koszt zakupu.

Z kolei w zadaniu 19 dotyczącym sytuacji praktycznej około 20% piszących zakończyło rozwiązanie na obliczeniu różnicy dwóch wielkości, nie podając sposobu na ich zrównanie.

Wyniki uzyskane przez uczniów za te dwa zadania mogą świadczyć o tym, że uczniom sprawia trudność uwzględnienie w rozwiązaniu wszystkich warunków zadania.

Zadanie 21¹⁸ dotyczyło rysunku, na którym przedstawiono wymiary prostokątnej działki. Należało obliczyć długość ogrodzenia tej działki z uwzględnieniem metrowej przerwy na wejście. Zadanie okazało się dla szóstoklasistów trudne. Poradziło sobie z nim 47% piszących (uzyskali 2 pkt), prawie tyle samo uczniów otrzymało 0 punktów.

Wśród poprawnych sposobów rozwiązania zadania zdecydowanie przeważało obliczanie obwodu prostokąta jako sumy podwojonych boków (długości i szerokości) – około 40% prac. Zdecydowanie rzadziej uczniowie obliczali obwód jako podwojoną sumę dwóch boków (około 6% prac) lub jako sumę czterech boków (ponad 3% prac). W niespełna 2% prac uczniowie najpierw od jednego boku odejmowali przerwę na wejście, a później wykonywali sumowanie. Na ogół uczniowie zapisywali kilka działań, zdecydowanie rzadziej występowało rozwiązanie zapisane jednym wyrażeniem arytmetycznym.

Nieco ponad 6% szóstoklasistów nie podjęło próby rozwiązania zadania. Najczęstszym błędem uczniów (około 22% wszystkich prac) było obliczenie pola prostokąta. Zdarzało się, że uczniowie uwzględniali tylko dwa sąsiednie boki prostokąta albo cztery boki tej samej długości. Nieco ponad 2% piszących obliczało pole trójkąta prostokątnego zaznaczonego na rysunku, z kolei prawie 2% pominęło w obliczeniach wejście lub uwzględniło dwa wejścia.

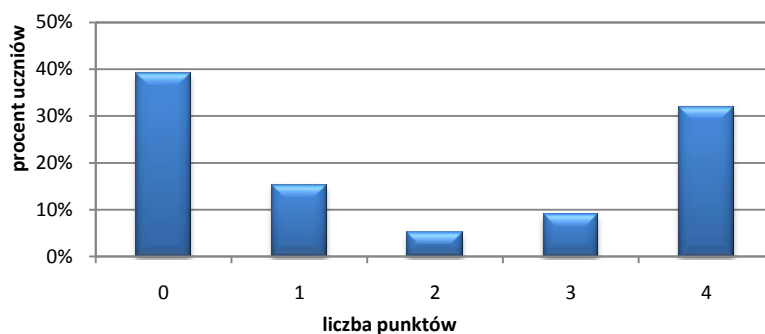
W grupie uczniów, którzy ustalili właściwą metodę obliczenia długości ogrodzenia, około 12% popełniło błędy rachunkowe. Występowały one zarówno w mnożeniu, jak i dodawaniu liczb.

Zadanie 24¹⁹ dotyczyło obliczeń pieniężnych (oszczędności dwóch dziewczynek) i było dla uczniów trudne. Prawie 40% uzyskało 0 punktów za to zadanie, co piąty uczeń w tej grupie nie podjął próby rozwiązania zadania. Na wykresie 6.21. przedstawiono rozkład wyników za to zadanie uzyskanych przez uczniów z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

¹⁸ Treść zadania 21: Działka została ogrodzona. W ogrodzeniu zostawiono metrową przerwę na wejście. Jaka jest długość ogrodzenia?

¹⁹ Treść zadania 24: Magda ma 56 zł oszczędności, a Basia 20 zł. Dziewczynki postanowiły nadal oszczędzać. Magda będzie odkładać po 9 zł miesięcznie. Po ile złotych powinna odkładać co miesiąc Basia, aby po 8 miesiącach mieć tyle samo pieniędzy, ile Magda?

Wykres 6.21. Rozkład wyników za zadanie 24 (arkusz standardowy S-1-112)

Z analizy prac wynika, że uczniowie (ok. 55%) rozpoczynali rozwiązanie zadania od obliczenia przewidywanej kwoty oszczędności Magdy, a więc także kwoty, którą ma zaoszczędzić Basia: $56 + 8 \cdot 9 = 128$ (zł). Kolejny etap rozwiązania, czyli obliczenie różnicy między planowanymi oszczędnościami Basi a kwotą, którą Basia już zaoszczędziła, przedstawiło około 41% piszących: $128 - 20 = 108$ (zł). Nieco mniej uczniów ustaliło sposób obliczenia kwoty, którą Basia powinna odkładać co miesiąc. Najczęściej uczniowie wykonywali w tym celu dzielenie: $108 : 8 = 13,50$ (zł), ale były też prace, w których uczniowie zapisywali tylko odpowiednie mnożenie (bez przedstawienia obliczeń): $8 \cdot 13,50 = 108$ (zł). Czasem uczniowie wyznacжали tę kwotę metodą prób i błędów, np. mnożąc przez 8 kolejno: 13 zł, 14 zł, 13,50 zł.

Rozwiązanie zadania można było rozpocząć od obliczenia różnicy między „wyjściowymi” oszczędnościami Magdy i Basi: $56 - 20 = 36$ (zł). Tę drogę wybrało mniej niż 7% piszących. Prawie 2% uczniów następnie obliczało 8-miesięczne oszczędności Basi: $36 + 72 = 108$ (zł), by tę kwotę podzielić na równe części. Pozostali dzielili na 8 równych części kwotę 36 zł. Około 4% na tym zakończyło rozwiązywanie zadania, a tylko mniej niż 1% wykonało kolejny krok, by obliczyć, po ile złotych powinna co miesiąc odkładać Basia: $4,50 + 9 = 13,50$ (zł).

Tylko sporadycznie uczniowie rozwiązywali zadanie 24, układając i rozwiązując odpowiednie równanie.

Około 12% piszących poprawnie wykonało tylko pierwszy etap rozwiązania, tzn. wyznaczyło kwotę 128 zł.

W grupie uczniów, którzy przedstawili poprawny sposób rozwiązania całego zadania lub jego części (otrzymali co najmniej 1 punkt), co piąty uczeń popełnił błędy rachunkowe. Jak można było oczekiwać, błędy częściej występowały w działaniach na liczbach dziesiętnych niż naturalnych.

Częstym błędem popełnianym przez uczniów było założenie, że Magda będzie oszczędzać przez rok (12 miesięcy). Niekiedy w rozwiązaniach pojawiał się trudny do zinterpretowania zapis, np. $56 \text{ zł} + 81 \text{ zł}$. W takiej sytuacji nie wiadomo, czy uczeń uwzględnił w obliczeniach 9 miesięcy i poprawnie pomnożył $9 \cdot 9$ zł, czy poprawnie uwzględnił 8 miesięcy i popełnił błąd w mnożeniu $8 \cdot 9$ zł.

Dużym utrudnieniem dla egzaminatorów sprawdzających i oceniających prace uczniowskie jest panujący w nich chaos. Uczniowie często nie zapisują potrzebnych obliczeń, wpisując tylko wynik, albo zapisują obliczenia, które nie prowadzą do rozwiązania zadania i nie skreślają ich. Może to wynikać z problemów uczniów z zaplanowaniem swojej pracy oraz z nieprzywiązywania wagi do przejrzystego zapisania rozwiązania.

6.3. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW

Egzaminatorzy, którzy sprawdzali prace uczniów ze sprawdzianu, jak co roku dokonali analizy rozwiązań uczniowskich – zapisali częstość występowania poszczególnych typów rozwiązań i błędów popełnionych przez uczniów. Zestawienia przez nich sporządzone zostały wykorzystane w poprzednich podrozdziałach przy analizie zadań otwartych.

W tym roku egzaminatorzy po raz pierwszy zostali zaproszeni do podzielenia się refleksjami dotyczącymi wykorzystywania w codziennej pracy doświadczeń zdobytych podczas sprawdzania prac. Kilka pań odpowiedziało na zaproszenie. Oto ich wypowiedzi:

Refleksje dyrektora szkoły podstawowej

Obowiązki egzaminatora sprawdzającego prace egzaminacyjne uczniów uczestniczących w sprawdzianie przeprowadzonym w klasie szóstej szkoły podstawowej przez OKE w Łomży wykonuję nieprzerwanie od 10 lat. Ukończenie szkolenia, jak również sprawdzanie prac uczniowskich było i jest dla mnie źródłem wielu nowych, interesujących doświadczeń zawodowych. Jako nauczyciel-egzaminator miałam okazję spotkać się z różnymi, często bardzo oryginalnymi propozycjami rozwiązań tych samych zadań otwartych, przeanalizować najczęściej popełniane przez uczniów błędy, podzielić się swoimi uwagami i spostrzeżeniami z innymi egzaminatorami oraz poznać ich zdanie w przypadku prac kontrowersyjnych. Pełniąc obowiązki egzaminatora: pogłębiłam wiedzę w zakresie sprawdzania i oceniania zadań otwartych, zdobyłam umiejętność najpierw kryterialnego, a teraz holistycznego oceniania prac egzaminacyjnych uczniów, wzrosła moja świadomość na temat roli oceniania we współczesnej szkole. Od tego czasu efektywniej kieruję procesem dydaktycznym.

Nie ukrywam, że w początkowym okresie pomiar osiągnięć uczniów w systemie zewnętrznym wymagał ode mnie jako dyrektora i od nauczycieli wielu przygotowań logistycznych. Z tym poradziłam sobie bez specjalnych problemów. Zdecydowanie trudniej było zmienić sposób myślenia nauczycieli, prezentowaną przez nich dotychczasową filozofię stosowanego w szkole oceniania. Doszłam do wniosku, że pomogą mi w tym organizowane przez OKE szkolenia kandydatów na egzaminatorów.

Uświadomiłam sobie, że sytuacją komfortową byłaby sytuacja, gdyby każdy nauczyciel zatrudniony w szkole posiadał wiedzę egzaminatora, a jeżeli nie każdy, to obowiązkowo nauczyciele matematyki, języka polskiego, przyrody i przynajmniej część nauczycieli klas I-III. Wychodząc z tego założenia, konsekwentnie mobilizowałam nauczycieli do ukończenia szkolenia i uzyskania uprawnień egzaminatora, mając na uwadze stosowanie zdobytej w czasie szkolenia wiedzy w codziennej pracy z uczniami. Obecnie do grona egzaminatorów w mojej szkole należą nauczyciele różnych przedmiotów: wszyscy matematycy, wszyscy poloniści, wszyscy przyrodnicy, duża grupa nauczycieli klas I-III, katecheci, nauczyciele wychowania fizycznego oraz informatycy – ogółem na 51 zatrudnionych aż 29 nauczycieli jest egzaminatorami sprawdzianu po szkole podstawowej. Ma to konkretne przełożenie na sposób sprawdzania i oceniania wiedzy i umiejętności uczniów, np. podczas sprawdzianów próbnych, organizowanych w klasie IV, V i VI. Ich celem jest z jednej strony diagnoza poziomu wiedzy i umiejętności, z drugiej zaś przygotowanie uczniów do sytuacji egzaminacyjnej. Ponadto uczniowie i ich rodzice otrzymują rzetelną informację na temat sprawdzianu zewnętrznego (formy, budowy arkusza egzaminacyjnego, przebiegu sprawdzianu, interpretacji wyników). Do prac w zespołach nadzorujących przebieg sprawdzianu w szkole zawsze powołuję nauczyciela-egzaminatora, który doskonale orientuje się nie tylko w procedurach, ale i z praktyki wie, na co należy zwrócić szczególną uwagę.

Jako dyrektor jestem dumna z wieloletniej współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łomży dotyczącej m.in. organizacji w mojej szkole ośrodka sprawdzania. Ze swej strony staram się zapewnić zespołowi egzaminatorów jak najlepsze warunki pracy, dbam o to, aby

sprawdzanie prac uczniowskich miało sprawny przebieg. Mam nadzieję, że udaje mi się sprostać oczekiwaniom dużej grupy egzaminatorów.

Jolanta Stańczuk
Szkoła Podstawowa nr 4 w Giżycku

Refleksje matematyka ze szkoły podstawowej

Jako egzaminator sprawdzianu współpracuję z OKE w Łomży od 2000 roku. Uważam tę współpracę za bardzo efektywną, zwłaszcza w aspekcie mojej pracy zawodowej. Doświadczenia, które zdobywam jako egzaminator, wykorzystuję w pracy z uczniami oraz we współpracy z rodzicami i nauczycielami.

Oceniając prace uczniów z kilku lub kilkunastu szkół, mam ogląd różnych metod rozwiązania tego samego zadania. Są rozwiązania typowe, schematyczne, przejrzyste, częściowe, z błędami w toku rozumowania lub z błędami rachunkowymi. Uważam jednak, że najbardziej „pouczające” dla mnie są rozwiązania nietypowe. Uczniowie, którzy nie potrafią zaprezentować w pełni sposobu rozwiązania zadania lub popełniają błędy w nietypowym sposobie rozwiązania, zmuszają egzaminatora do szukania „punktu zaczepienia”. Analiza takich rozwiązań, często wspólnie z innymi egzaminatorami, prowadzi niejednokrotnie do odkrywania bardzo nietypowego lub zawiłego rozumowania uczniów. Podczas pracy na zajęciach matematyki motywuję uczniów, aby przedstawiali swoje rozwiązania (niezależnie od wybranego sposobu) w sposób przejrzysty. Jak motywuję? Różnie: podczas odpowiedzi ustnej oceniam wyjaśnienia uczniów (komentarze ustne dotyczące zapisów na tablicy), przy sprawdzanych rozwiązaniach uczniowskich piszę komentarze dotyczące braków lub niejasności w rozwiązaniu. Najciekawszą formą motywacji dla moich uczniów jest chyba praca pod hasłem „ekspert”. Kilka razy w roku przy wybranych zadaniach tekstowych pracujemy w grupach, parach lub indywidualnie; grupy rozwiązują to samo zadanie, następnie wymieniają się swoimi rozwiązaniami i szukają w otrzymanych rozwiązaniach jakichkolwiek luk lub błędów. Czasami „ekspert” jest pracą domową. Myślę, że zamiana roli z ocenianego na oceniającego jest dla uczniów interesującą formą nauki. Uczniowie bardzo ją lubią.

Podczas spotkania z rodzicami przedstawiam przebieg sprawdzianu zewnętrznego oraz wymagania dotyczące umiejętności matematycznych ucznia kończącego szkołę podstawową. Na podstawie swoich spostrzeżeń wynikających z wykonywania obowiązków egzaminatora informuję rodziców, jakie problemy napotykali szóstoklasiści podczas rozwiązywania zadań w poprzednich latach i jakie podjęłam działania, aby te problemy w jak najmniejszym stopniu dotyczyły moich uczniów. Z pewnością zmienił się również mój system sprawdzania i oceniania prac uczniowskich – staram się udzielać jak najwięcej wskazówek swoim uczniom w celu wyeliminowania błędów w ich pracach. Rozwiązywanie wybranych zadań z arkusza sprawdzianu podczas zajęć w klasie czwartej lub piątej jest dla mnie i dla uczniów diagnozą poziomu opanowania przez nich umiejętności matematycznych. Celem moich działań jest, aby ci młodzi ludzie mieli świadomość swoich niedociągnięć edukacyjnych i byli przekonani, że chcę im pomóc w pokonaniu wszelkich trudności.

Dzięki współpracy z zespołem egzaminatorów upewniłam się, że wymiana doświadczeń jest niezbędnym elementem w doskonaleniu pracy nauczyciela.

Źródłem wielu ciekawych i cennych spostrzeżeń do wykorzystania w pracy jest publikacja OKE w Łomży – sprawozdanie ze sprawdzianu. Nie każdy egzaminator może sprawdzać prace uczniowskie, ale każdy nauczyciel po analizie materiału OKE może uzyskać wiele informacji dotyczących wyników swoich uczniów na tle rówieśników, trudności zadań, wyników w skali staninowej. Dla mnie cenne są informacje o zadaniach, które okazały się dla uczniów trudne. Każde z tych zadań włączam w proces dydaktyczny.

Podsumowując, mogę stwierdzić, że wykonywanie obowiązków egzaminatora prowadzi różnymi ścieżkami do podnoszenia efektywności pracy własnej nauczyciela i efektywności pracy szkoły.

Barbara Ejsmont – Szkoła Podstawowa nr 4 w Giżycku

Refleksje polonisty z gimnazjum

Zbliża się koniec roku szkolnego. Z niecierpliwością czekam na wyniki egzaminu gimnazjalnego. To dla mnie bardzo ważne, na ile moja praca pomogła uczniom uzyskać satysfakcjonującą liczbę punktów. Ale choćbym zastosowała najlepsze metody, potrafiła zachęcić ich do nauki, to i tak nie osiągną samych najwyższych wyników. Dlatego ważne jest odniesienie do tego, z czym przyszli oni do mojej szkoły i czy umiałam rozwinąć ich możliwości.

Żeby dokonać takiej rzetelnej analizy, trzeba dobrze wykorzystać to, co wiemy o nowych uczniach na podstawie świadectw ukończenia szkoły podstawowej oraz zaświadczeń o wynikach uzyskanych na sprawdzianie. W mojej szkole te dwa źródła wiedzy są brane pod uwagę przy podziale klas. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, że wynik uzyskany na sprawdzianie daje dokładniejszą informację o uczniu niż średnia ocen na świadectwie. Planując pracę z kolejnym rocznikiem, analizuję zarówno ich oceny z języka polskiego, jak i punkty zdobyte na sprawdzianie. Dodatkowym ułatwieniem w interpretacji tych wyników jest fakt, że jako egzaminator co roku uczestniczę w pracach zespołów oceniających arkusze egzaminacyjne, znam kryteria oceniania, znam arkusz. Przeglądam zaświadczenia i sporządzam sobie notatki. Interesują mnie zwłaszcza punkty uzyskane w obszarach pisanie i czytanie, ale nie znaczy to, że nie korzystam z informacji, jak uczeń radził sobie w pozostałych obszarach. Dopiero po takiej analizie planuję pracę na rok szkolny. Oczywiście, jeżeli są konieczne później jakieś modyfikacje, to dokonuję zmiany. Potem pracuję z klasą przez trzy lata i... czekam na wyniki egzaminu gimnazjalnego. Następnie w szkole analizujemy wyniki, obliczamy EWD, wyciągamy wnioski i wdrażamy je do realizacji. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że w szkole potrafimy wykorzystać potencjał uczniów, jesteśmy szkołą sukcesu.

Jakich informacji w obszarze pisania może dostarczyć nauczycielowi analiza wyniku sprawdzianu? Z zaświadczeń OKE dowiedziałabym się, ile punktów dostali uczniowie za napisanie opisu i zaproszenia, np.:

Liczba uzyskanych punktów	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Liczba uczniów	–	–	2	3	1	4	3	7	7	2	1

Powyższe dane dostarczają mi informacji, że wszyscy uczniowie podjęli próbę rozwiązania zadań. Pisali na temat przynajmniej jedną formę wypowiedzi (opis lub zaproszenie). W tej grupie 17 uczniów (ponad 50%) uzyskało wynik 7 i więcej punktów, 13 jednak od 3 do 6 punktów. Widać więc, że jest to grupa zróżnicowana, dlatego należałoby zaplanować w przyszłej pracy więcej ćwiczeń słownikowych, a przy pracach twórczych warto też zwracać uwagę na słownictwo charakterystyczne dla danej formy wypowiedzi. Zawsze też należy przypominać o konieczności uważnego czytania poleceń.

Zewnętrzne egzaminy są ważne na każdym etapie kształcenia. Po 10 latach ich funkcjonowania z całą pewnością można stwierdzić, że pełnią ważną funkcję w systemie edukacji. Dostarczają porównywalnej wiedzy na temat osiągnięć uczniów, pozwalają nauczycielom lepiej planować pracę, są obiektywną oceną umiejętności każdego ucznia. Porównanie zaś wyników na kolejnych etapach pozwala ocenić pracę szkoły i poszczególnych nauczycieli.

Renata Szcześnie
Publiczne Gimnazjum w Szepietowie

Refleksje matematyków z gimnazjum

Wykonywanie od wielu lat obowiązków egzaminatora sprawdzającego prace uczniów klas szóstych daje nam wielowymiarowy obraz wiedzy i umiejętności dzieci kończących szkołę podstawową.

Jako nauczycielki matematyki pracujące w gimnazjum dostrzegamy, na które treści musimy położyć szczególny nacisk, aby stanowiły solidne podstawy do dalszego kształcenia w zakresie matematyki.

Zachęcamy koleżanki i kolegów do zwrócenia uwagi na:

- *konsekwencję w zapisie obliczania wartości liczbowej wyrażeń arytmetycznych (przed i za znakiem „=” muszą być wartości równe);*
- *systematyczne (przez cały okres nauki) ćwiczenie biegłości rachunkowej w operacjach na ułamkach zwykłych i dziesiętnych;*
- *posługiwanie się w rozwiązywaniu zadań skalą liczbową, a nie mianowaną (której, jak zauważamy, uczniowie nie rozumieją, nie „czują”);*
- *ćwiczenia praktyczne (np. w terenie z użyciem taśm mierniczych) utrwalające prawidłową zamianę jednostek długości, pola, objętości;*
- *stosowanie kwadratów i sześciąt jednostkowych do zamiany jednostek (pokażmy proste schematy – nie uczmy na pamięć);*
- *$2,7 \text{ m}^2 = 2,7 \cdot (1 \text{ m})^2 = 2,7 \cdot (100 \text{ cm})^2 = 2,7 \cdot 10\,000 \text{ cm}^2 = 27\,000 \text{ cm}^2$;*
- *konieczność wykonywania rysunków do analizy zadania geometrycznego (i nie tylko), co bardzo często daje obraz prawidłowego toku myślenia i rozwiązania problemu;*
- *wskazywanie różnych metod dojścia do rozwiązania zadania, dzięki czemu uczniowie sami wybiorą najbardziej (dla nich) zrozumiałą.*

Pokażmy naszym dzieciom najprostsze (najbardziej oczywiste) drogi do „sukcesu”.

Pracujmy nad ich logicznością myślenia – zachęcajmy do sprawdzania poprawności rozwiązania z warunkami zadania (przykład z ostatniego sprawdzianu – uczniom w zad. 24 wychodziło, że Basia musi oszczędzać więcej niż Magda).

Sprawdzajmy prace naszych podopiecznych zawsze z konsekwencją błędu, a wszyscy będziemy usatysfakcjonowani!

Dorota Domagała i Małgorzata Kalinowska
Publiczne Gimnazjum Integracyjne nr 17 w Białymstoku

7. ŚREDNIE WYNIKI SZKÓŁ – ARKUSZ STANDARDOWY

Arkusz standardowy był rozwiązywany przez uczniów w 909 szkołach województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Średni wynik szkół podstawowych w 2011 roku wyniósł 24,7 punktu, czyli 62% punktów możliwych do uzyskania. Najwyższy wynik – 36 punktów – uzyskała **Spółeczna Szkoła Podstawowa nr 4 Podlaskiego Towarzystwa Oświatowego w Białymstoku**, gdzie do sprawdzianu przystąpiło 31 uczniów.

Najczęściej szkoły uzyskiwały wynik około 25 punktów. Rozstęp średnich wyników szkół wyniósł 27 punktów. Odchylenie standardowe uzyskało wartość 3,21 punktu. Około 74% szkół plasowało swój wynik w przedziale od 21,6 punktu do 27,9 punktu.

Na podstawie wyników tegorocznego sprawdzianu standardowego Centralna Komisja Egzaminacyjna ustaliła przedziały wyników w dziewięciopunktowej skali staninowej.

Przy obliczaniu przedziałów wyników w skali staninowej nie brano pod uwagę szkół podstawowych, w których do sprawdzianu **przystępowało mniej niż 5 uczniów**. Na terenie OKE w Łomży takich placówek było 68 (w województwie podlaskim – 48, warmińsko-mazurskim – 20).

Tabela 7.1. Skala staninowa średnich wyników szkół dla sprawdzianu 2011 (arkusz standardowy S-1-112)

Nr przedziału	Opis wyniku (poziom)	Wyniki w przedziałach punktowych	% szkół w kraju	% szkół w woj. podlaskim	% szkół w woj. warmińsko-mazurskim
1	najniższy	8,8-19,7	3,8	2,7	4,4
2	bardzo niski	19,8-21,4	6,9	4,4	8,8
3	niski	21,5-22,8	12,1	14,2	15,0
4	niżej średni	22,9-24,2	17,2	14,8	17,9
5	średni	24,3-25,6	20,5	17,8	24,0
6	wyżej średni	25,7-26,9	16,6	18,8	14,1
7	wysoki	27,0-28,4	12,2	14,7	8,4
8	bardzo wysoki	28,5-30,2	6,6	8,5	4,4
9	najwyższy	30,3-37,0	4,1	4,1	3,0

Tabela 7.2. Miary opisujące średnie wyniki szkół (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem lokalizacji – województwo podlaskie

Lokalizacja szkoły	Rodzaj wskaźnika						
	liczba szkół	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	297	24,8	62	11,8	34,5	3,25	0,13
Miasto do 20 tys.	40	24,7	62	20,7	27,3	1,63	0,07
Miasto od 20 do 100 tys.	34	25,7	64	14,0	29,7	2,91	0,11
Miasto powyżej 100 tys.	43	26,8	67	9,0	36,0	5,49	0,20
Ogółem	414	25,1	63	9,0	36,0	3,46	0,14

Tabela 7.3. Miary opisujące średnie wyniki szkół (arkusz standardowy S-1-112) z uwzględnieniem lokalizacji – województwo warmińsko-mazurskie

Lokalizacja szkoły	Rodzaj wskaźnika						
	liczba szkół	wynik średni (pkt)	procent uzyskanych punktów	wynik najniższy (pkt)	wynik najwyższy (pkt)	odchylenie standardowe (pkt)	współczynnik zmienności
Wieś	354	24,0	60	14,0	33,8	2,98	0,12
Miasto do 20 tys.	61	24,3	61	20,5	29,2	1,85	0,08
Miasto od 20 do 100 tys.	39	25,9	65	22,3	29,1	1,65	0,06
Miasto powyżej 100 tys.	41	26,3	66	13,0	31,6	3,84	0,15
Ogółem	495	24,4	61	13,0	33,8	2,96	0,12

Szkoły nadal różnią się od siebie pod względem wyników sprawdzianu. Warto zauważyć, że w stosunku do roku 2010 zmniejszyła się różnica między przeciętnym wynikiem szkoły wiejskiej i szkoły w mieście. Po raz pierwszy średni wynik szkoły wiejskiej w województwie podlaskim jest wyższy niż szkoły położonej w małym mieście.

Wiejskie szkoły podstawowe charakteryzują się korzystniejszymi warunkami nauczania pod względem liczebności oddziałów (średnio 15 uczniów na wsi wobec 22 w mieście) oraz mniejszą niż w miastach przeciętną liczbą uczniów przypadającą na nauczyciela (odpowiednio 11 wobec 15). Niższa jest także średnia liczba uczniów w wiejskiej szkole podstawowej (99 wobec 331 w mieście)²⁰.

²⁰ Potencjał obszarów wiejskich szansą rozwoju. Szanse edukacyjne na obszarach wiejskich www.prezydent.pl/.../2/.../szanse_educacyjne_na_obszarach_wiejskich.pdf

8. ŚREDNIE WYNIKI W GMINACH I POWIATACH – ARKUSZ STANDARDOWYTabela 8.1. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w gminach województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego w skali pięciostopniowej²¹

Przedział	Przedział punktowy		Opis wyniku	Liczba gmin	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie		woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
1	19,64-21,81	20,84-22,32	niski	8	8
2	21,82-23,32	22,33-23,37	niżej średni	29	28
3	23,33-25,28	23,38-25,00	średni	44	44
4	25,29-27,05	25,01-26,87	wyżej średni	29	28
5	27,06-27,97	26,88-30,25	wysoki	8	8

Tabela 8.2. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego

Powiat	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
augustowski	28	615	26,1	65	7,22
białostocki	47	1 232	25,1	63	7,67
bielski	22	534	25,1	63	7,83
grajewski	25	527	25,3	63	7,66
hajnowski	14	343	24,2	61	8,37
kolneński	24	477	25,0	62	7,99
łomżyński	34	584	23,6	59	7,82
moniecki	22	443	23,8	59	8,05
sejneński	13	234	23,5	59	7,57
siemiatycki	17	473	24,5	61	7,52
sokólski	36	721	24,6	61	7,50
suwalski	21	395	24,8	62	7,58
wysokomazowiecki	33	666	25,5	64	7,71
zambrowski	21	490	24,4	61	7,60
m. Białystok	42	2 619	27,7	69	7,48
m. Łomża	6	621	27,4	68	7,70
m. Suwałki	9	741	26,6	67	7,28

Tabela 8.3. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych gminach województwa podlaskiego

²¹ Skalę pięciostopniową, zwaną „standardową piątką”, tworzy się podobnie jak skalę staninową. Różnica między skalami polega na tym, że zamiast dziewięciu, tworzy się pięć przedziałów, które kolejno zawierają: 7%, 24%, 38%, 24%, 7% wyników uporządkowanych od wyniku najniższego do najwyższego. Poszczególne stopnie skali charakteryzowane są następująco: niski, niżej średni, średni, wyżej średni, wysoki. Średnia w skali pięciostopniowej wynosi 3, a odchylenie standardowe 1. Za pomocą tej skali prezentowane są wyniki mniejszych zbiorów np. wyniki szkół w gminach. OKE w Łomży opracowuje takie skale oddzielnie dla każdego województwa, za: *Teoria i praktyka egzaminowania. Analiza i interpretacja wyników oceniania i egzaminowania, Biuletyn CKE, 2007.*

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
augustowski	Augustów – miasto	5	304	27,0	67	6,83
	Augustów	8	84	26,7	67	6,33
	Bargłów Kościelny	4	56	25,5	64	8,45
	Lipsk	3	59	23,8	60	7,86
	Nowinka	2	31	23,1	58	7,55
	Płaska	2	19	27,8	70	6,90
	Sztabin	4	62	24,2	61	7,36
białostocki	Choroszcz	4	122	25,8	65	7,24
	Czarna Białostocka	2	102	23,2	58	7,46
	Dobrzyniewo Duże	5	65	25,3	63	6,93
	Gródek	2	35	26,6	67	6,78
	Juchnowiec Kościelny	4	134	27,9	70	7,82
	Łapy	9	232	24,8	62	7,96
	Michałow	1	47	25,2	63	6,97
	Poświętne	2	36	25,0	63	7,86
	Supraśl	2	75	23,0	58	7,49
	Suraz	1	27	23,9	60	7,28
	Turośl Kościelna	4	67	26,1	65	6,93
	Tykocin	2	48	21,8	55	8,21
	Wasilków	2	130	26,3	66	7,60
	Zabłudów	5	80	24,9	62	8,03
	Zawady	2	32	22,4	56	6,50
bielski	Bielsk Podlaski – miasto	4	242	26,8	67	7,59
	Brańsk – miasto	1	46	25,9	65	7,10
	Bielsk Podlaski	2	51	24,0	60	6,73
	Boćki	2	47	23,1	58	8,04
	Brańsk	6	49	26,1	65	7,77
	Orla	1	20	19,7	49	7,77
	Rudka	2	26	21,8	55	9,47
	Wyszki	4	53	22,3	56	7,17
grajewski	Grajewo – miasto	3	230	26,4	66	7,48
	Grajewo	3	60	26,4	66	7,69
	Radziłów	5	64	22,5	56	7,25
	Rajgród	5	58	25,3	63	7,87
	Szczuczyn	3	69	23,4	58	7,94
	Wąsosz	6	46	24,7	62	7,20

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
hajnowski	Hajnówka – miasto	4	180	24,8	62	8,52
	Białowieża	1	16	20,1	50	9,41
	Czeremcha	1	23	26,4	66	7,09
	Czyże	1	13	23,2	58	9,52
	Dubicze Cerkiewne	1	11	21,8	55	8,08
	Hajnówka	3	40	22,8	57	7,99
	Kleszczele	1	20	25,0	63	7,10
	Narew	1	16	24,4	61	8,04
	Narewka	1	24	23,7	59	8,83
kolneński	Kolno – miasto	2	118	25,0	63	8,20
	Grabowo	3	57	24,7	62	7,87
	Kolno	8	111	24,4	61	8,18
	Mały Płock	4	54	28,0	70	6,79
	Stawiski	2	73	27,6	69	7,01
	Turośl	5	64	20,7	52	7,47
łomżyński	Jedwabne	2	61	24,5	61	7,89
	Łomża	9	98	24,2	60	8,19
	Miastkowo	2	55	22,1	55	7,33
	Nowogród	2	56	23,3	58	7,96
	Piątnica	8	124	25,1	63	7,02
	Przytuły	2	23	23,1	58	8,49
	Śniadowo	3	56	23,2	58	7,74
	Wizna	3	60	21,7	54	8,04
	Zbójna	3	51	22,9	57	8,44
moniecki	Goniądz	4	54	23,8	60	7,20
	Jasionówka	1	35	22,6	56	8,13
	Jaświły	2	58	23,7	59	8,31
	Knyszyn	2	62	22,4	56	8,24
	Krypno	4	41	21,1	53	7,83
	Mońki	4	148	25,1	63	8,30
	Trzcianne	5	45	24,4	61	7,20
sejneński	Sejny – miasto	2	83	25,3	63	6,66
	Giby	2	20	22,7	57	9,58
	Krasnopol	3	50	22,3	56	7,31
	Puńsk	4	50	22,1	55	7,40
	Sejny	2	31	23,5	59	8,53

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
siemiatycki	Siemiatycze – miasto	2	158	25,1	63	7,87
	Drohiczyn	4	74	25,9	65	6,72
	Dziadkowice	1	26	25,4	63	7,29
	Grodzisk	1	44	19,8	50	5,62
	Mielnik	1	14	24,4	61	8,03
	Milejczyce	1	23	23,7	59	6,74
	Nurzec-Stacja	2	40	27,6	69	7,12
	Perlejewo	1	35	22,7	57	8,43
	Siemiatycze	4	59	23,8	59	7,20
sokólski	Dąbrowa Białostocka	9	153	22,4	56	7,69
	Janów	2	51	26,0	65	7,92
	Korycin	1	35	24,5	61	7,86
	Krynki	1	24	25,8	64	8,12
	Kuźnica	1	48	22,8	57	7,34
	Nowy Dwór	2	23	23,2	58	6,78
	Sidra	3	41	23,9	60	7,30
	Sokółka	10	246	26,1	65	7,02
	Suchowola	5	65	24,5	61	6,24
	Szudziałowo	2	35	24,7	62	9,15
suwalski	Bakałarzewo	1	37	24,9	62	5,37
	Filipów	1	39	22,6	56	8,31
	Jeleniewo	1	30	22,6	57	8,52
	Przerośl	2	42	23,0	57	7,43
	Raczki	4	87	25,7	64	7,62
	Rutka-Tartak	1	30	27,1	68	7,32
	Suwałki	5	49	27,0	68	6,89
	Szypliszki	5	53	23,1	58	7,59
	Wiżajny	1	28	27,0	68	7,59
wysoko-mazowiecki	Wysokie Mazowieckie – miasto	1	124	26,5	66	7,30
	Ciechanowiec	4	86	26,5	66	8,11
	Czyżew-Osada	3	82	24,9	62	8,23
	Klukowo	4	53	24,6	61	7,14
	Kobylin-Borzemy	3	52	24,5	61	7,26
	Kulesze Kościelne	1	35	23,7	59	8,69
	Nowe Piekuty	3	61	26,7	67	8,13
	Sokoły	4	66	24,7	62	7,23
	Szepietowo	5	63	25,0	62	7,27
	Wysokie Mazowieckie	5	44	26,1	65	7,97

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
zambrowski	Zambrów – miasto	3	266	24,2	60	7,86
	Kołaki Kościelne	2	33	22,5	56	8,60
	Rutki	3	59	24,8	62	7,40
	Szumowo	6	60	24,0	60	6,72
	Zambrów	7	72	26,0	65	6,86
m. Białystok		42	2 619	27,7	69	7,48
m. Łomża		6	621	27,4	68	7,70
m. Suwałki		9	741	26,6	67	7,28

Tabela 8.4. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego

Powiat	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
bartoszycki	24	612	23,9	60	7,33
braniewski	17	481	24,1	60	7,28
działdowski	27	766	24,2	60	7,39
elbląski	25	620	24,4	61	7,08
ełcki	24	900	25,1	63	7,69
giżycki	18	578	25,3	63	7,43
gołdapski	13	302	25,3	63	7,35
iławski	34	973	24,7	62	7,28
kętrzyński	21	591	25,3	63	7,58
lidzbarski	17	413	25,1	63	6,92
mragowski	20	499	24,4	61	7,28
nidzicki	16	373	24,2	60	7,30
nowomiejski	24	527	24,8	62	7,07
olecki	14	355	25,1	63	7,40
olsztyński	55	1 169	24,3	61	7,52
ostródzki	41	1 052	24,8	62	6,92
piski	22	681	22,9	57	7,32
szczycieński	32	783	24,1	60	7,44
węgorzewski	9	238	25,3	63	7,56
m. Elbląg	17	1 111	26,1	65	7,49
m. Olsztyn	25	1 475	27,0	68	7,33

Tabela 8.5. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w poszczególnych gminach województwa warmińsko-mazurskiego

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Średni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
bartoszycki	Bartoszyce – miasto	5	278	25,3	63	7,19
	Górowo Iławeckie – miasto	1	41	22,1	55	7,08
	Bartoszyce	7	104	23,7	59	7,29
	Bisztynek	3	64	20,8	52	7,57
	Górowo Iławeckie	4	55	22,7	57	6,71
	Sępólno	4	70	23,3	58	7,22
braniewski	Braniewo – miasto	3	242	23,7	59	7,46
	Braniewo	3	41	24,4	61	5,18
	Frombork	1	39	25,1	63	8,09
	Lelkowo	2	34	23,6	59	7,38
	Pieniężno	4	71	24,1	60	6,53
	Płoskinia	2	30	22,1	55	8,04
	Wilczęta	2	24	30,3	76	5,33
działdowski	Działdowo – miasto	2	213	25,3	63	7,71
	Działdowo	6	118	23,3	58	7,20
	Iłowo-Osada	3	100	23,8	59	7,28
	Lidzbark	6	182	23,5	59	6,76
	Płośnica	4	53	24,3	61	8,29
	Rybno	6	100	24,5	61	7,47
elbląski	Elbląg	4	61	23,9	60	7,22
	Godkowo	2	31	25,5	64	8,07
	Gronowo Elbląskie	2	58	23,7	59	6,85
	Markusy	2	52	24,4	61	7,02
	Milejewo	2	42	25,3	63	6,39
	Młynary	2	57	23,6	59	7,87
	Pasłęk	5	209	25,2	63	6,89
	Rychliki	2	38	22,8	57	8,05
	Tolkmicko	4	72	23,2	58	6,32
ełcki	Ełk – miasto	7	587	26,3	66	7,60
	Ełk	6	100	22,6	56	7,61
	Kalinowo	5	84	22,9	57	8,15
	Prostki	4	85	22,9	57	6,11
	Stare Juchy	2	44	22,8	57	7,33
giżycki	Giżycko – miasto	4	293	26,8	67	7,27
	Giżycko	4	75	23,7	59	7,77
	Kruklanki	2	29	25,5	64	6,17
	Miłki	3	55	22,3	56	7,29
	Ryn	1	48	25,4	63	7,41
	Wydminy	4	78	23,3	58	7,00

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Sredni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
łławski	łława – miasto	3	307	25,8	64	7,00
	Lubawa – miasto	1	98	27,4	68	7,22
	łława	8	120	23,3	58	7,43
	Kisielice	3	67	21,9	55	6,41
	Lubawa	9	140	24,9	62	7,95
	Susz	6	147	24,2	60	6,46
	Zalewo	4	94	23,1	58	7,42
kętrzyński	Kętrzyn – miasto	4	236	26,9	67	7,55
	Barciany	4	60	25,9	65	7,54
	Kętrzyn	4	54	22,3	56	7,65
	Korsze	4	126	23,4	58	7,53
	Reszel	2	72	24,0	60	6,95
	Srokowo	3	43	27,1	68	6,37
lidzbarski	Lidzbark Warmiński – miasto	3	172	26,9	67	6,67
	Kiwity	3	48	23,6	59	5,96
	Lidzbark Warmiński	4	45	25,5	64	6,82
	Lubomino	3	32	24,3	61	6,94
	Orneta	4	116	23,1	58	7,08
mragowski	Mragowo – miasto	3	237	25,6	64	7,34
	Mikołajki	4	80	22,6	56	7,17
	Mragowo	4	39	25,9	65	6,49
	Piecki	5	82	22,6	56	7,11
	Sorkwity	4	61	23,7	59	6,99
nidzicki	Janowiec Kościelny	2	39	24,7	62	5,73
	Janowo	2	29	24,8	62	9,19
	Kozłowo	6	73	22,9	57	7,83
	Nidzica	6	232	24,4	61	7,10
nowomiejski	Nowe Miasto Lubawskie – miasto	2	138	24,8	62	6,90
	Biskupiec	6	130	24,6	62	7,05
	Grodziczno	6	86	23,8	59	7,11
	Kurzętnik	4	85	27,3	68	6,37
	Nowe Miasto Lubawskie	6	88	23,5	59	7,45
olecki	Kowale Oleckie	3	52	22,4	56	7,44
	Olecko	6	211	25,9	65	7,52
	Świątajno	3	43	24,1	60	6,52
	Wieliczki	2	49	25,3	63	7,00

Powiat	Gmina	Liczba szkół	Liczba uczniów	Sredni wynik (pkt)	Procent punktów	Odchylenie standardowe (pkt)
olsztyński	Barczewo	7	151	24,2	61	7,33
	Biskupiec	7	202	23,6	59	7,55
	Dobre Miasto	9	152	25,1	63	6,86
	Dywity	6	109	23,9	60	7,59
	Gietrzwałd	3	49	25,0	63	7,25
	Jeziorany	3	85	22,7	57	7,61
	Jonkowo	3	66	24,7	62	8,16
	Kolno	3	41	23,2	58	7,83
	Olsztynek	4	139	24,5	61	7,23
	Purda	5	61	24,7	62	7,44
	Stawiguda	3	71	27,8	70	7,22
	Świątki	2	43	21,7	54	8,58
ostródzki	Ostróda – miasto	6	330	26,1	65	7,06
	Dąbrówno	3	52	25,1	63	6,14
	Grunwald	5	69	23,8	60	7,16
	Łukta	2	50	25,4	64	7,12
	Małdyty	3	67	23,4	59	7,16
	Miłakowo	1	65	23,6	59	6,60
	Miłomłyn	3	51	24,4	61	7,61
	Morąg	10	230	24,9	62	6,66
	Ostróda	8	138	23,0	58	6,37
piski	Biała Piska	6	158	22,9	57	7,28
	Orzysz	3	108	22,0	55	7,96
	Pisz	10	334	22,8	57	7,23
	Ruciane-Nida	3	81	24,6	61	6,71
szczycieński	Szczytno – miasto	3	278	25,4	63	7,45
	Dźwierzuty	5	80	21,9	55	6,91
	Jedwabno	1	45	22,5	56	8,18
	Pasym	3	78	22,6	56	7,37
	Rozogi	4	90	23,2	58	7,27
	Szczytno	8	79	24,1	60	7,15
	Świątajno	4	56	25,2	63	7,77
	Wielbark	4	77	24,4	61	6,98
gołdapski	Banie Mazurskie	3	34	26,9	67	7,56
	Dubeninki	2	42	24,5	61	7,02
	Gołdap	8	226	25,1	63	7,37
węgorzewski	Budry	2	40	23,2	58	8,99
	Pozezdrze	2	25	25,5	64	6,41
	Węgorzewo	5	173	25,7	64	7,31
m. Elbląg		17	1 111	26,1	65	7,49
m. Olsztyn		25	1 475	27,0	68	7,33

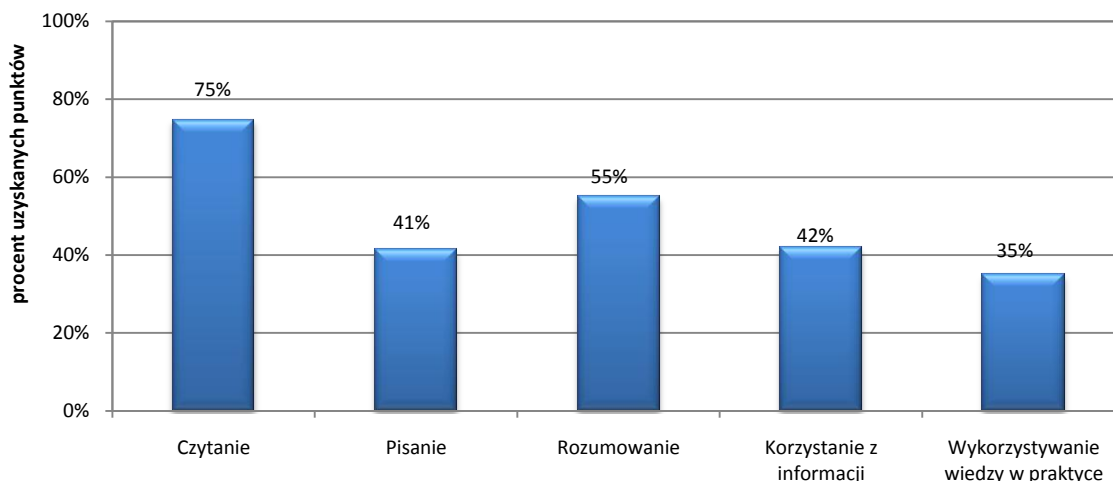
9. WYNIKI UCZNIÓW SŁABO WIDZĄCYCH I NIEWIDOMYCH

Uczniowie słabo widzący otrzymali zestawy zadań S-4-12 i S-5-112, dostosowane do ich dysfunkcji. Zadania otwarte 22, 23, 24 i 26 były takie same, jak w arkuszu standardowym, w zadaniu 21 dodatkowo powtórzono informację o kształcie i wymiarach działki. Ze względu na dysfunkcję wzroku uczniowie nie mogli opisywać znaczka pocztowego przedstawionego na ilustracji. Ich dłuższa wypowiedź pisemna (zadanie 25) polegała na zredagowaniu opowiadania o lekcji marzeń.

Tabela 9.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusze niestandardowe S-4-112, S-5-112)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczebność	40
Wynik średni	20,5 pkt
Procent uzyskanych punktów	51
Wynik najniższy	6 pkt
Wynik najwyższy	38 pkt
Mediana	18,5 pkt
Modalna	12 pkt
Odchylenie standardowe	8,54 pkt
Współczynnik zmienności	0,42

Wykres 9.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusze niestandardowe S-4-112, S-5-112)

Wykres 9.2. Poziom wykonania zadań (arkusze niestandardowe S-4-112, S-5-112)

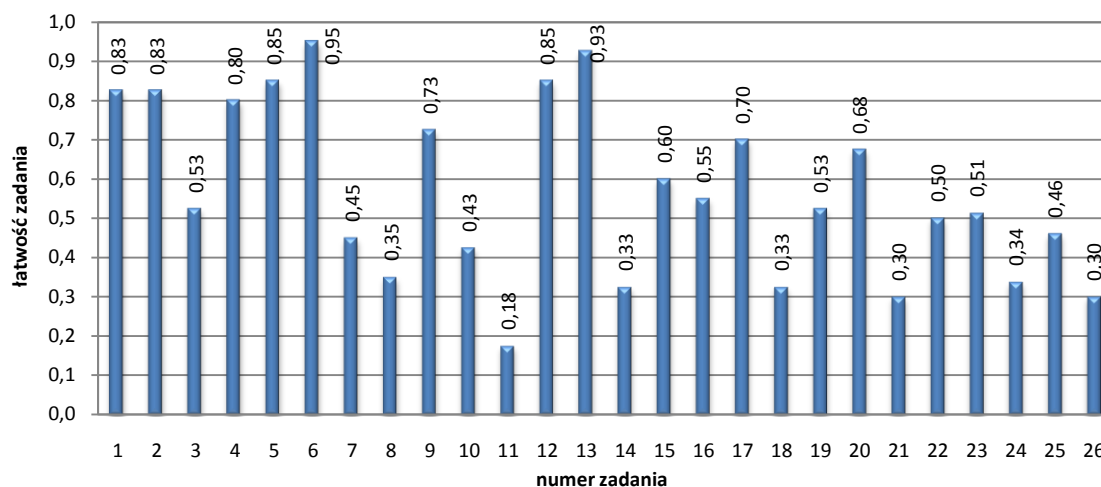

Tabela 9.2. Poziom wykonania zadań (arkusze niestandardowe S-4-112, S-5-112)

Wskaźnik łatwość		0-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	14	3, 15	1, 2, 4, 5, 12	6, 13
	pisanie	–	25, 26	–	–	–
	rozumowanie	–	7	16, 20, 22, 23	17	–
	korzystanie z informacji	11	8, 10	–	9	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	18, 21, 24	19	–	–
Liczba zadań		1	9	7	7	2
Liczba punktów		1	21	9	7	2

Uczniowie stosowali podobne sposoby rozwiązywania zadań 21-24 i 26 oraz popełniali podobne błędy, jak szóstoklasiści rozwiązujący standardowy zestaw zadań.

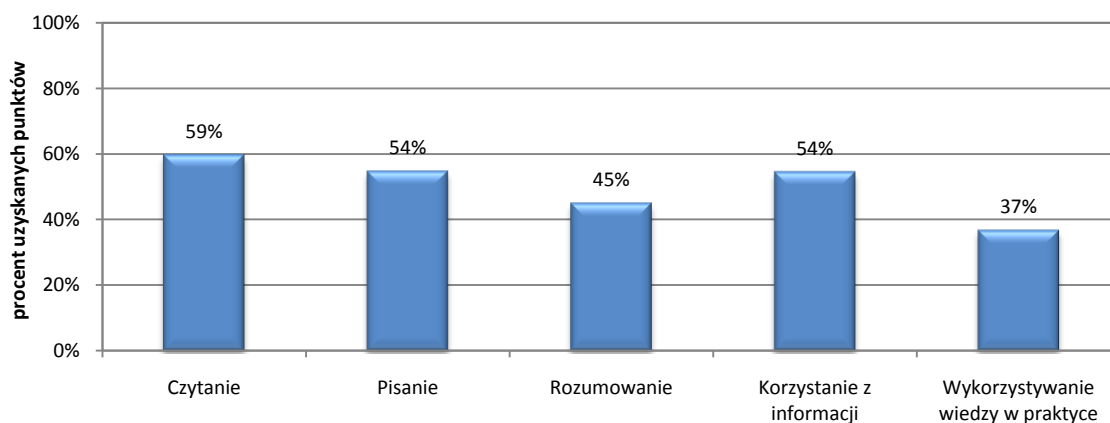
Z rozwiązaniem zadania 25 uczniowie poradzili sobie zadowalająco. Większość (38 z 40) napisała prace zgodne z tematem. Co trzeci uczeń posłużył się funkcjonalnym stylem, jednak 80% piszących nie otrzymało punktu za poprawność gramatyczną wypowiedzi. Nieco lepiej wypadła ortografia (co czwarty uczeń otrzymał punkt) oraz interpunkcja (co drugi uczeń otrzymał punkt). Uczniowie z dysfunkcją wzroku popełniali podobne błędy gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne, jak uczniowie rozwiązujący standardowy zestaw zadań.

10. WYNIKI UCZNIÓW SŁABO SŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH

Tabela 10.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz niestandardowy S-7-112)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczebność	58
Wynik średni	20,1 pkt
Procent uzyskanych punktów	50
Wynik najniższy	4 pkt
Wynik najwyższy	39 pkt
Mediana	17 pkt
Modalna	13 pkt
Odchylenie standardowe	10,16 pkt
Współczynnik zmienności	0,51

Wykres 10.1. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz niestandardowy S-7-112)

Wykres 10.2. Poziom wykonania zadań (arkusz niestandardowy S-7-112)

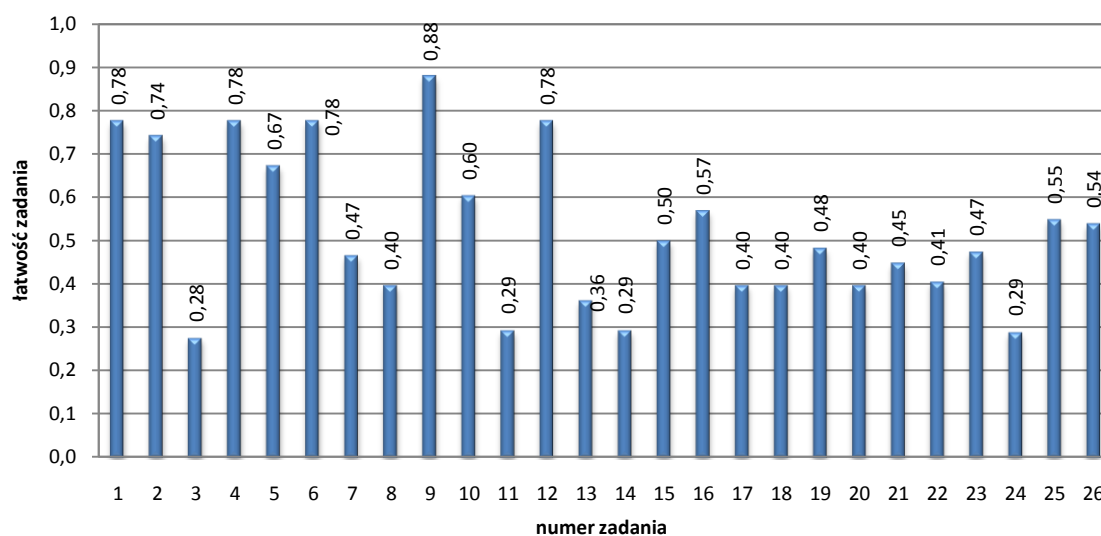

Tabela 10.2. Poziom wykonania zadań (arkusz niestandardowy S-7-112)

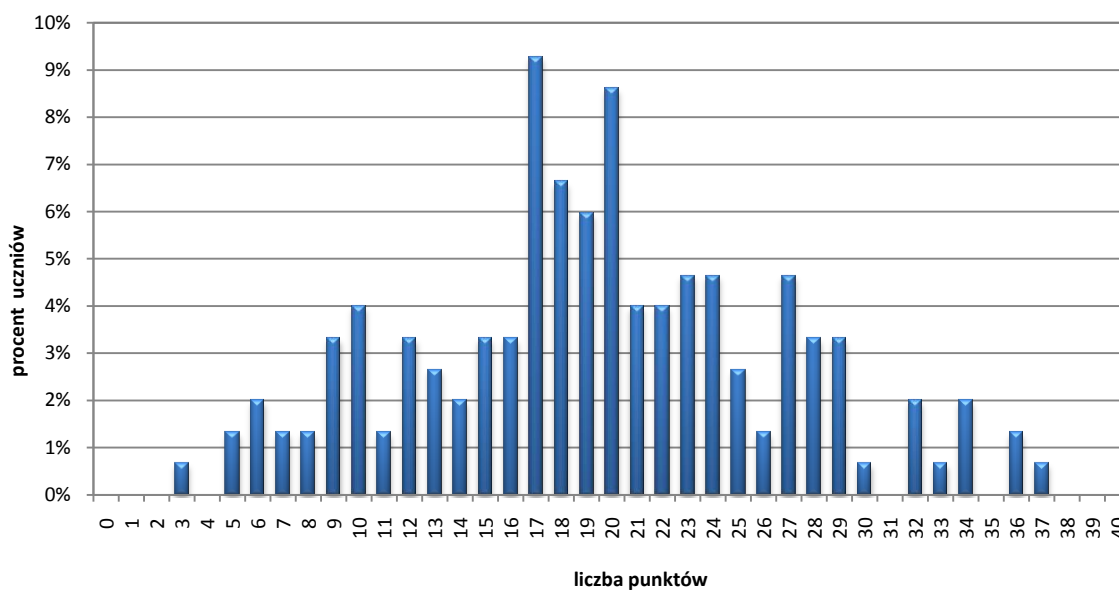
Wskaźnik łatwość		0-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numer	czytanie	–	3, 13, 14	5, 15	1, 2, 4, 6, 12	–
	pisanie	–	–	25, 26	–	–
	rozumowanie	–	7, 17, 20, 22, 23	16	–	–
	korzystanie z informacji	–	8, 11	10	9	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	18, 19, 21, 24	–	–	–
Liczba zadań		0	14	6	6	0
Liczba punktów		0	20	14	6	0

11. WYNIKI UCZNIÓW Z LEKKĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

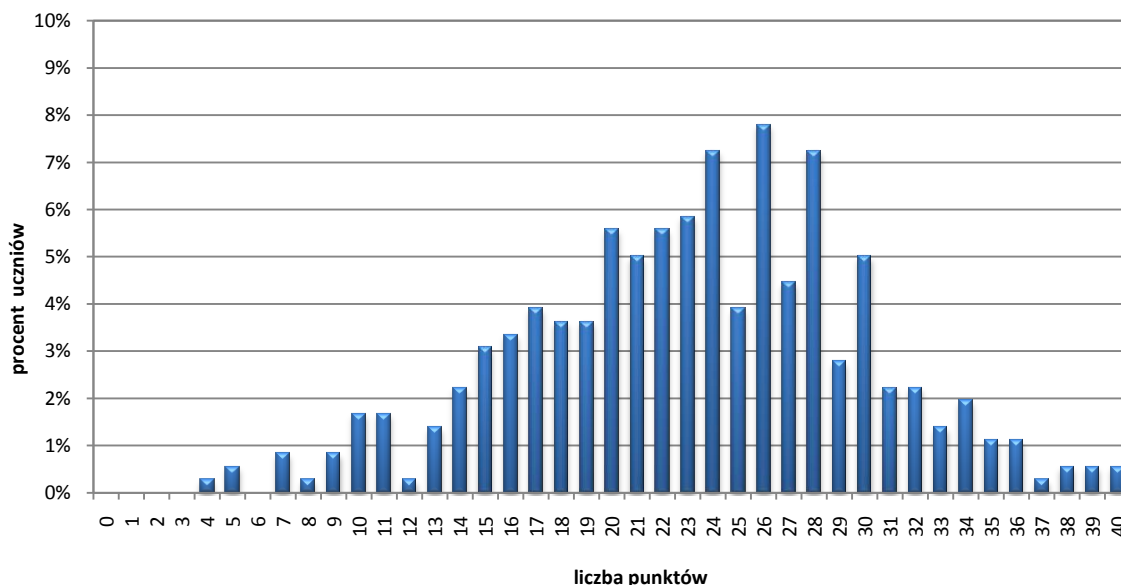
Tabela 11.1. Miary opisujące wyniki sprawdzianu (arkusz niestandardowy S-8-112)

Rodzaj wskaźnika	Wartość wskaźnika	
	woj. podlaskie	woj. warmińsko-mazurskie
Liczebność	151	359
Wynik średni	19,4 pkt	23,2 pkt
Procent uzyskanych punktów	48	58
Wynik najniższy	3 pkt	4 pkt
Wynik najwyższy	37 pkt	40 pkt
Mediana	19 pkt	24 pkt
Modalna	17 pkt	26 pkt
Odchylenie standardowe	7,21 pkt	6,75 pkt
Współczynnik zmienności	0,37	0,29

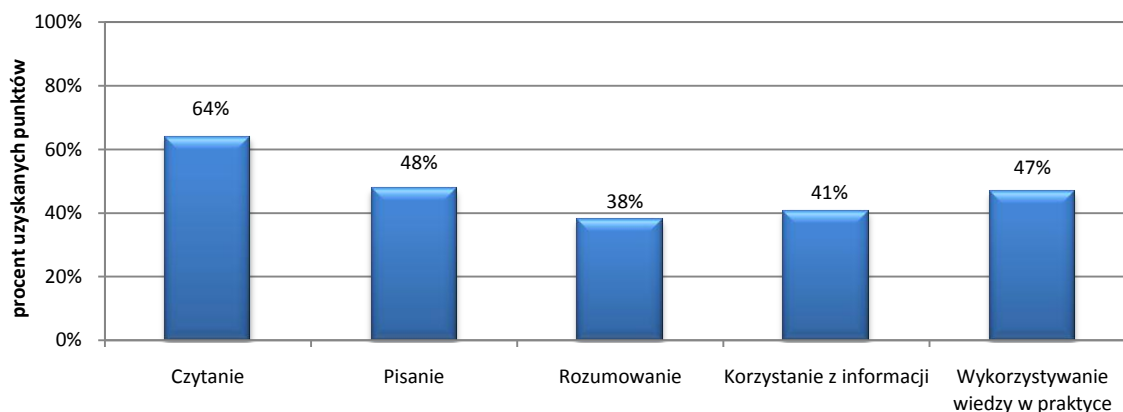
Wykres 11.1. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

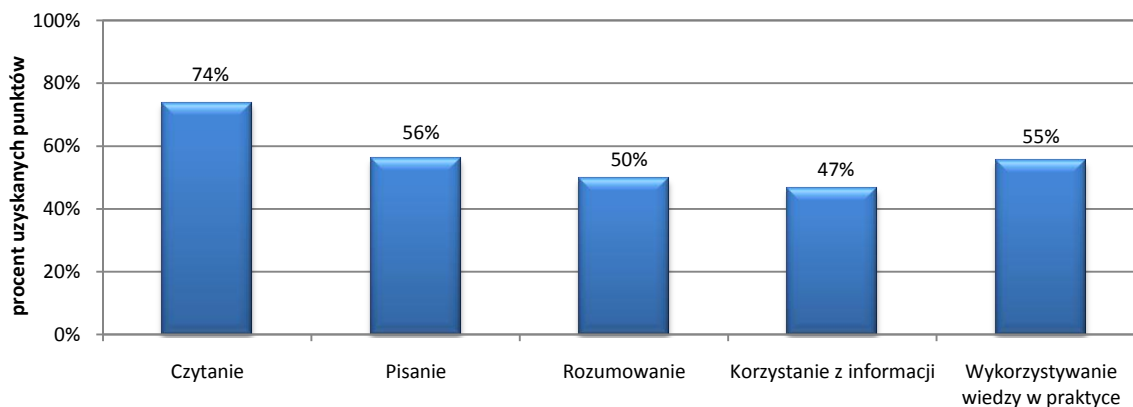
Wykres 11.2. Rozkład wyników sprawdzianu (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 11.3. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 11.4. Osiągnięcia uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Wykres 11.5. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

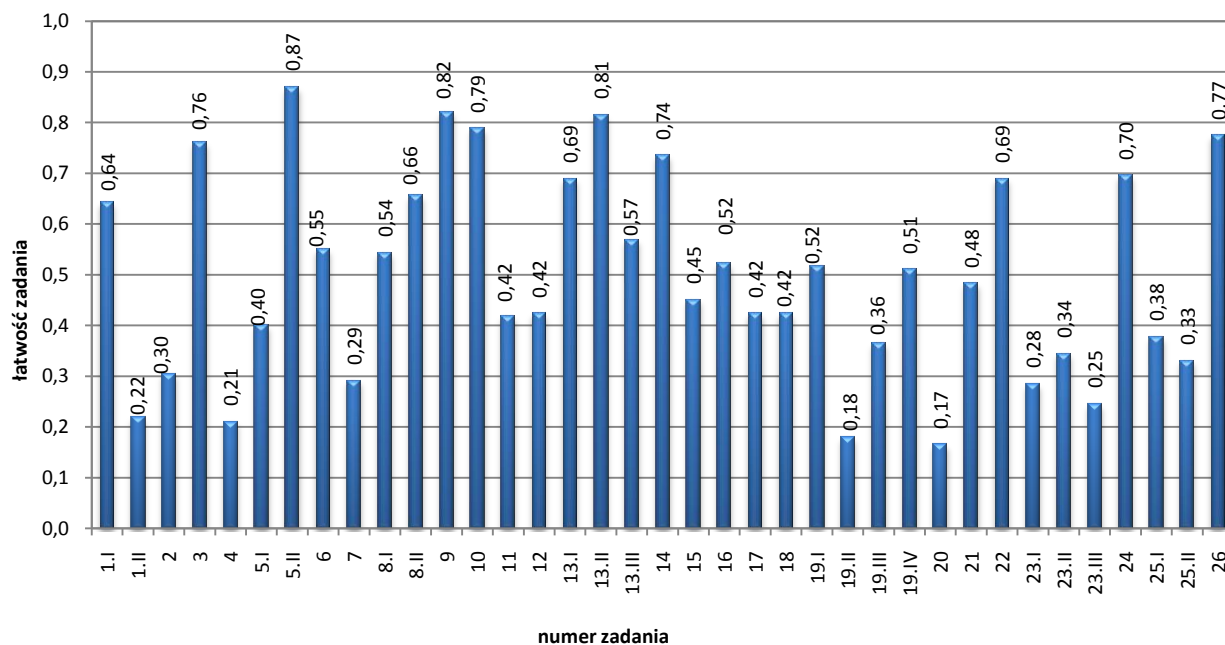

Tabela 11.2. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	2, 5.I**	1.I***, 13.I**, 13.III**, 22	3, 5.II**, 13.II**	–
	pisanie	19.II**	19.III**	19.I**, 19.IV**	9, 14	–
	rozumowanie	20	1.II***, 4, 21, 25.I*	6, 8.I, 8.II	–	–
	korzystanie z informacji	–	7	16	–	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	11, 12, 15, 17, 18, 23.I, 23.II, 23.III, 25.II*	–	10, 24, 26	–
Liczba zadań		2	14	7	8	0
Liczba punktów		3	18	11	8	0

*Zadanie badające umiejętności z dwóch obszarów

**Zadanie o różnej trudności poszczególnych czynności

***Zadanie badające umiejętności z dwóch obszarów czynności o różnej trudności

Wykres 11.5. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

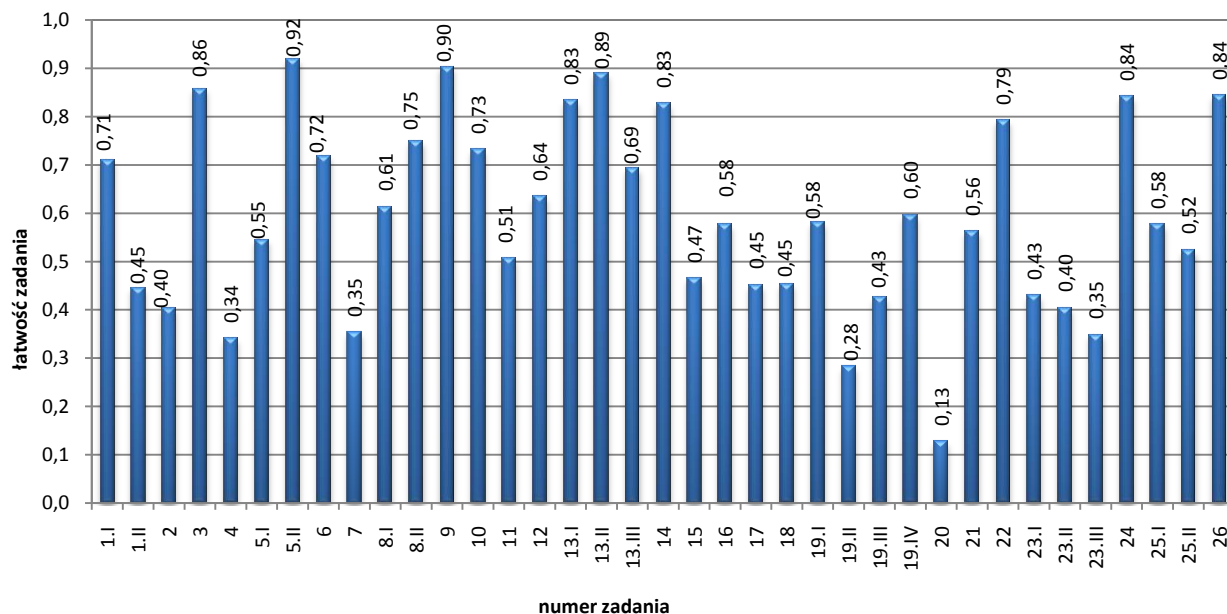

Tabela 11.3. Poziom wykonania zadań/czynności (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Wskaźnik łatwości		0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
Interpretacja zadania/czynności		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań	czytanie	–	2	5.I**, 13.III**	1.I***, 3, 13.I**, 13.II**, 22	5.II**
	pisanie	–	19.II**, 19.III**	19.I**, 19.IV**	14	9
	rozumowanie	20	1.II***, 4	8.I**, 21, 25.I*	6, 8.II**	–
	korzystanie z informacji	–	7	16	–	–
	wykorzystywanie wiedzy w praktyce	–	15, 17, 18, 23.I, 23.II, 23.III	11, 12, 25.II*	10, 24, 26	–
Liczba zadań		1	9	9	10	2
Liczba punktów		1	14	12	11	2

*Zadanie badające umiejętności z dwóch obszarów

**Zadanie o różnej trudności poszczególnych czynności

***Zadanie badające umiejętności z dwóch obszarów o różnej trudności czynności

12. OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW Z LEKKĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

12.1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Do sprawdzianu dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną, przeprowadzonego w kwietniu 2011 roku, przystąpiło 151 szóstoklasistów z województwa podlaskiego i 359 z województwa warmińsko-mazurskiego.

Podczas sprawdzianu badano, w jakim stopniu uczniowie kończący szóstą klasę szkoły podstawowej opanowali umiejętności opisane w standardach wymagań egzaminacyjnych: czytanie, pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji i wykorzystywanie wiedzy w praktyce.

Zestaw egzaminacyjny zastosowany na tegorocznym sprawdzianie (arkusz niestandardowy S-8-112) zawierał 26 zadań, w tym 18 zamkniętych (14 wielokrotnego wyboru, w których uczeń wskazywał jedną odpowiedź spośród trzech zaproponowanych, i 4 zadania typu prawda-falsz) oraz 8 zadań otwartych (5 zadań krótkiej odpowiedzi, 2 zadania z luką i 1 zadanie rozszerzonej odpowiedzi).

Na rozwiązanie wszystkich zadań przewidziano 60 minut. Uczniowie mieli możliwość skorzystania z wydłużonego o 30 minut czasu na pracę z arkuszem. Za poprawne wykonanie wszystkich zadań szóstoklasista mógł uzyskać 40 punktów.

Tabela 12.1. Plan zestawu S-8-112

Obszar standardów wymagań	Numery zadań/czynności	Maksymalna liczba punktów	Waga punktów w procentach
Czytanie (1)	1.I, 2, 3, 5, 13, 22	9	22,5
Pisanie (2)	9, 14, 19	8	20
Rozumowanie (3)	1.II, 4, 6, 8, 20, 21, 25.I	9	22,5
Korzystanie z informacji (4)	7, 16	2	5
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	10, 11, 12, 15, 17, 18, 23, 24, 25.II, 26	12	30
Łącznie		40	100

Poziom opanowania umiejętności z *czytania* tekstu popularnonaukowego, publicystycznego i tekstu źródłowego – ilustracji sprawdzały dwa zadania otwarte i cztery zadania zamknięte.

Pisanie sprawdzono jednym zadaniem zamkniętym i dwoma zadaniami otwartymi.

Umiejętności z obszaru *rozumowanie* badano trzema zadaniami otwartymi i czterema zadaniami zamkniętymi

Korzystanie z informacji sprawdzane było jednym zadaniem zamkniętym i jednym zadaniem otwartym.

Opanowanie umiejętności *wykorzystywania wiedzy w praktyce* sprawdzano ośmioma zadaniami otwartymi i dwoma zadaniami zamkniętymi.

Opis badanych czynności zamieszczono w kartotece i przy analizie poszczególnych zadań.

Frację opuszczeń zadań w zestawie ustalono na podstawie szczegółowej analizy dokonywanych przez uczniów rozwiązań. Dotyczy to zadań otwartych. W zadaniach zamkniętych nie było zadań opuszczonych.

Łatwość poszczególnych zadań zestawu była zróżnicowana. W teście najwięcej było zadań trudnych i umiarkowanie trudnych oraz łatwych.

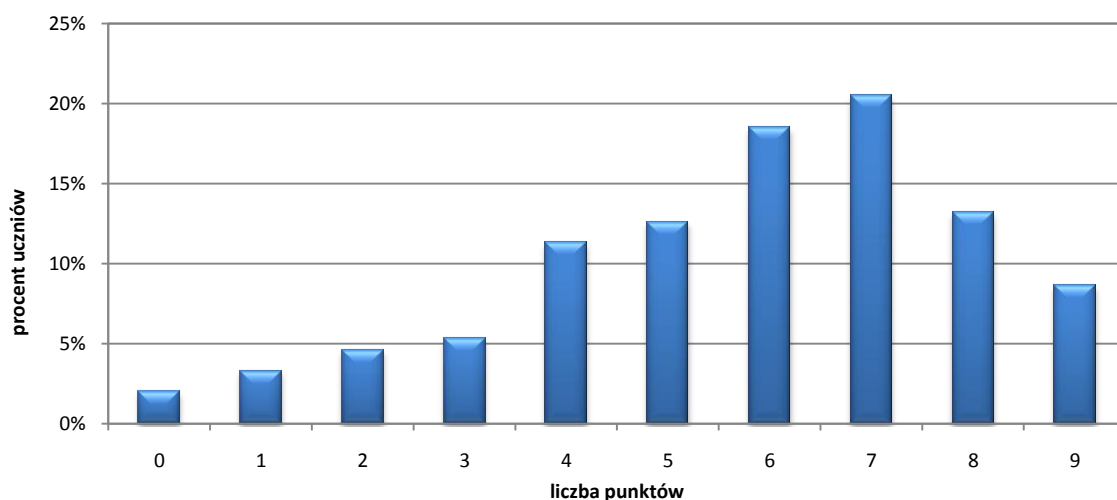
12.2. WYNIKI UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH UMIEJĘTNOŚCI

Wyniki uczniów w obszarach umiejętności są zróżnicowane. Najlepiej opanowane zostały przez piszących umiejętności z *czytania*, najslabiej z *rozumowania* i *korzystania z informacji*.

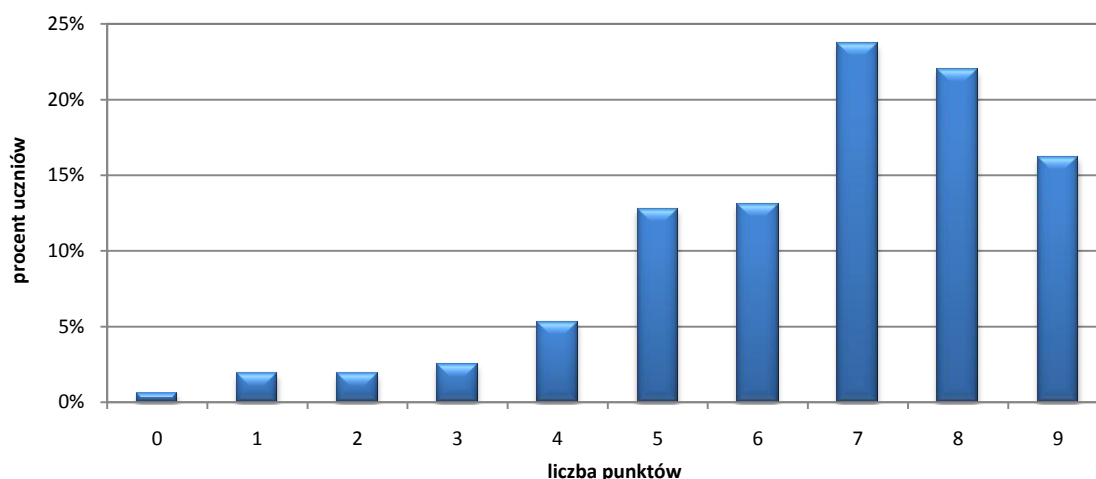
12.2.1. CZYTANIE

Za poprawne rozwiązanie zadań z *czytania* szóstoklasista mógł otrzymać 9 punktów. Średni wynik w tym obszarze w województwie podlaskim wyniósł 5,7 pkt, czyli 64% punktów możliwych do uzyskania. W województwie warmińsko-mazurskim średni wynik to 6,6 pkt, czyli 74% punktów możliwych do zdobycia. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 12.1. i 12.2.

Wykres 12.1. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

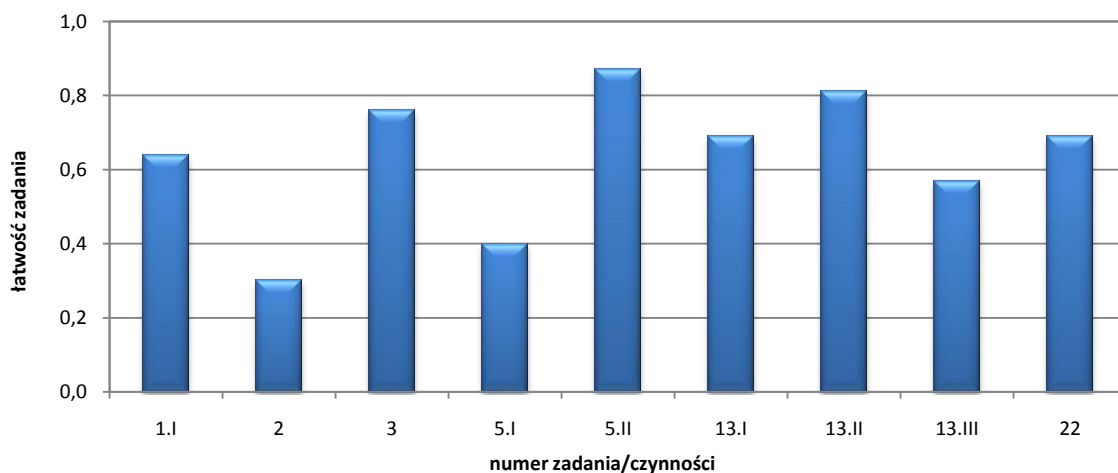

Wykres 12.2. Rozkład wyników w *czytaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

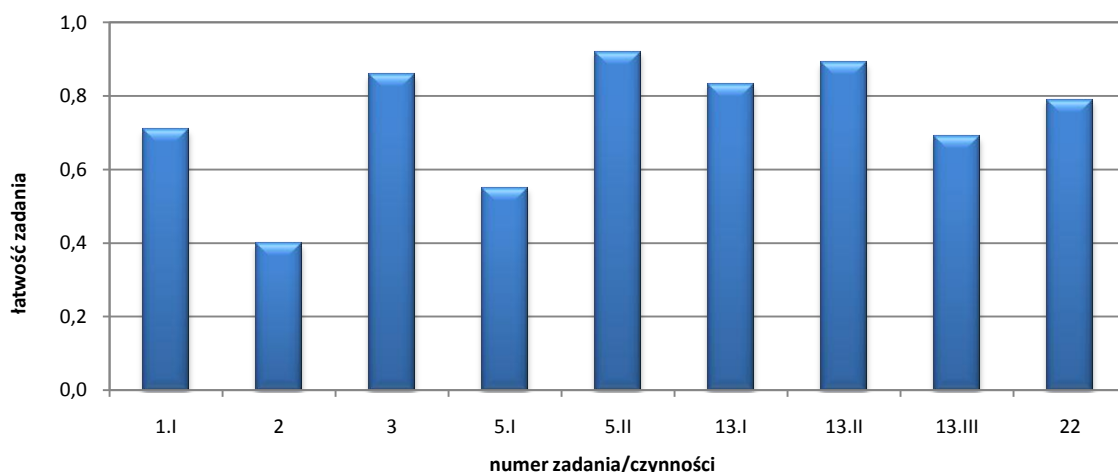

Poziom opanowania przez uczniów umiejętności z obszaru *czytanie* badano w oparciu o fragment tekstu publicystycznego (zadanie 1, 2, i 3), tekst źródłowy – ilustrację (zadanie 13) i fragment artykułu prasowego (zadanie 22).

Wykres 12.3. Poziom wykonania zadań/czynności z czytania (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.4. Poziom wykonania zadań/czynności z czytania (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Najlepiej szóstoklasiści poradzi sobie z odczytywaniem informacji z tekstu publicystycznego o życiu i działalności Mikołaja Kopernika. Rozwiązując zadanie 1.I, uczniowie odczytywali datę urodzin Mikołaja Kopernika, a zadaniu 2 wskazywali, jakie były zainteresowania astronoma. W zadaniu 5.II wskazywali nazwę miejscowości, w której zmarł uczonec. Nieco trudniejsze okazało się dla piszących odczytanie z tekstu informacji o najważniejszym odkryciu, jakiego dokonał astronom (zadanie 5.I) i liczbie dzieci w rodzinie Kopernika (zadanie 2) – informacja ta nie była podana wprost, jednak znajdowała się na początku tekstu. Należało odczytać imiona dzieci i wskazać ich liczbę.

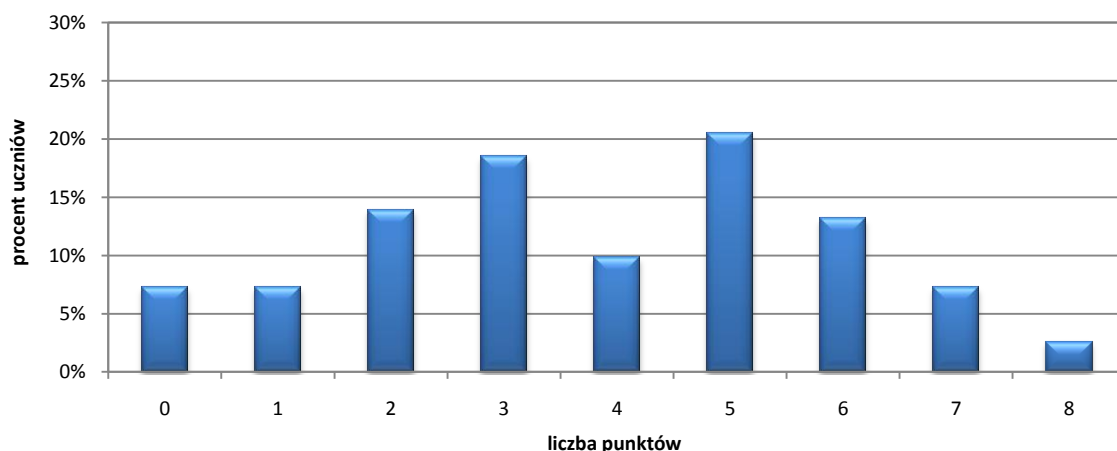
W zadaniu 13, z luką, uczniowie mieli odczytać dane z tekstu źródłowego – ilustracji przedstawiającej Układ Słoneczny i dokończyć podane zdania. Zadanie to nie sprawiło szóstoklasistom trudności. Mimo że było to zadanie otwarte, większość piszących podjęła się jego rozwiązania. Tylko 6% szóstoklasistów z województwa podlaskiego i 0,5% z województwa warmińsko-mazurskiego nie podjęło próby rozwiązania zadania. Można przypuszczać, że forma, w jakiej podane były informacje, zaintrygowała piszących i zachęciła do pracy.

Odczytanie ze zrozumieniem treści artykułu prasowego o Dniu Ziemi i wskazanie informacji o tym, co rozdawano ludziom podczas obchodów tego święta (zadanie 22), również nie sprawiło trudności piszącym.

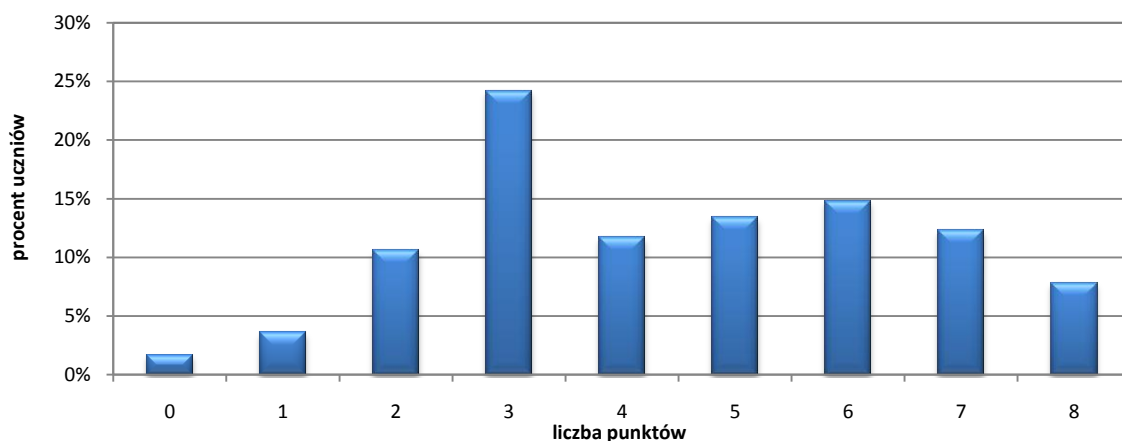
12.2.2. PISANIE

Umiejętności w zakresie *pisania* badano na tegorocznym sprawdzianie za pomocą trzech zadań: dwóch otwartych – krótkiej odpowiedzi (zadanie 9) i rozszerzonej odpowiedzi (zadanie 19) oraz jednego zadania zamkniętego – wielokrotnego wyboru (zadanie 14). Średni wynik, jaki osiągnęli uczniowie, wyniósł na 8 pkt możliwych do uzyskania w województwie podlaskim 3,8 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 4,5 pkt, czyli odpowiednio 48% i 56%. Zero punktów w województwie podlaskim otrzymało 7,3% uczniów na 151 piszących, w warmińsko-mazurskim 1,7% na 359 piszących. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach.

Wykres 12.5. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.6. Rozkład wyników w *pisaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Najlepiej uczniowie poradzili sobie z zadaniem 9. W województwie podlaskim 82% piszących i 90% uczniów w województwie warmińsko-mazurskim nie miało trudności w nazwaniu ulubionej pory roku oraz uzasadnieniu swojego wyboru. Było to zadanie bardzo chętnie rozwiązywane przez szóstoklasistów. Wypowiedzi uczniów dają informacje o preferowanych przez nich sposobach wypoczynku, o ważnych dla nich osobach, o tym, na jakie zjawiska przyrodnicze zwracają uwagę piszący. Najczęściej wybieraną porą roku było lato i związane z nią wakacje. Szóstoklasiści pisali o zabawach z rówieśnikami, rowerowych wycieczkach,

o kąpielach w rzekach czy jeziorach, o planowanych spotkaniach z rodziną, najczęściej z babcią, dziadkiem, dalszymi krewnymi. Często ciekawie opisywali przyrodę i zjawiska związane z wybraną porą roku. W zadaniu nie oceniano poprawności ortograficznej, językowej i interpunkcyjnej.

Przykłady wybranych, przepisanych z arkuszy, odpowiedzi uczniów.

Uwaga. W przykładowych wypowiedziach zachowano oryginalną pisownię.

Praca 1.

Lubię lato, bo są wakacje i jest bardzo ciepło. Mogę pojechać do babci, jeździć z kolegami rowerem i jeść lody.

Praca 2.

Najbardziej lubię lato bo można się kąpać i kwiatki ładnie rosną. Dzień jest długi i jest ciepło.

Praca 3.

Naj bardziej mi się podoba zima Dlatego że można zjeżdżać na sankach zrzucić się snieskam i zrobić igło iść popatrzeć po oglądać zwierzęta i ślady morza teraz zobaczyć

Praca 4.

Najbardziej lubię lato, bo jest najcieplejszą z por roku. Dzień jest długi. Można się kopać w jeziorze.

Zadanie 14 badało, czy uczniowie znają zasady pisowni nazw własnych. Dla szóstoklasistów z obu województw było to zadanie łatwe. Poprawnie wskazywali oni, że wyraz *Ziemia* pisze się wielką literą, gdy jest on nazwą planety.

Zadanie 19, za które szóstoklasista mógł otrzymać maksymalnie 6 pkt, polegało na zredagowaniu wypowiedzi na temat *Kim chcesz być i co robić, gdy dorosniesz*. W poleceniu znalazła się też informacja określająca długość zredagowanej wypowiedzi, czyli co najmniej 5 linijek. Temat wypowiedzi powinien być bliski piszącym, którzy planują zawodową przyszłość, określając swoje zainteresowania, predyspozycje i możliwości.

W województwie podlaskim 8,4% piszących nie podjęło próby zredagowania wypowiedzi, w województwie warmińsko-mazurskim 2,3% nie wykonało tego zadania.

Egzaminatorzy oceniali prace szóstoklasistów zgodnie z przedstawionymi niżej kryteriami.

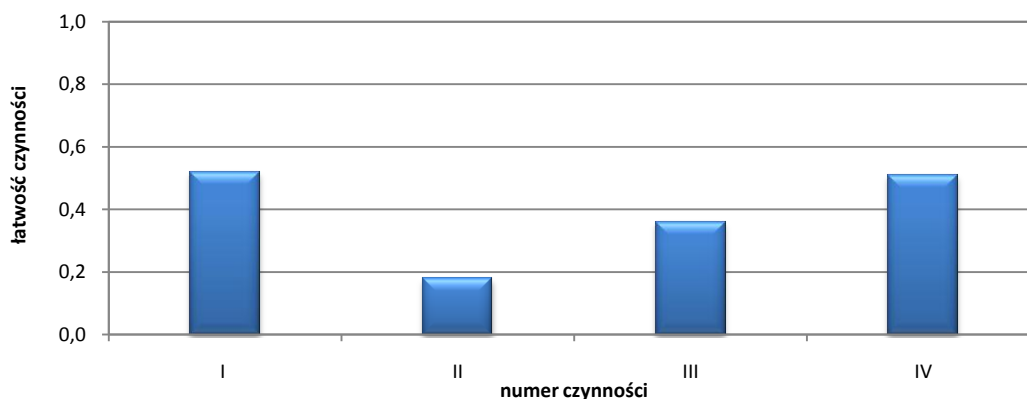
Kryterium I. Za napisanie tekstu na podany temat uczeń otrzymywał 2 lub 1 punkt.

Kryterium II. Za zredagowanie tekstu poprawnego pod względem językowym, w zależności od liczby popełnionych błędów, piszący otrzymywał 2, 1 lub 0 punktów.

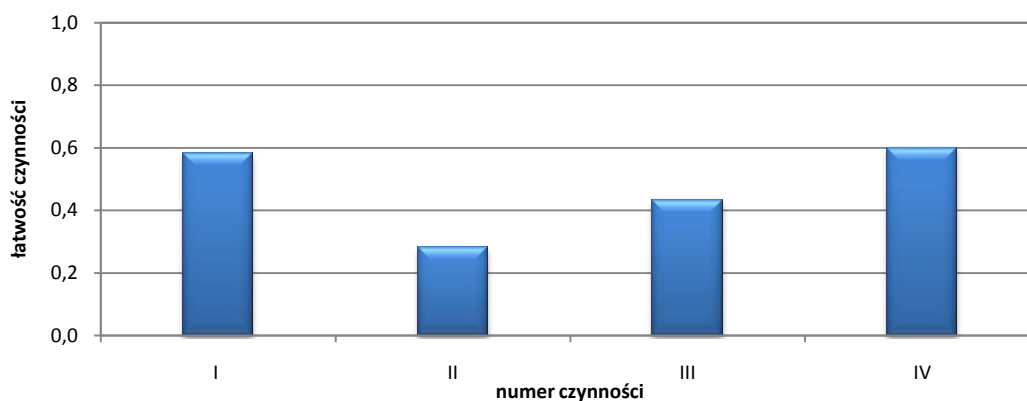
Kryterium III. Za napisanie tekstu z zachowaniem poprawności ortograficznej w zakresie rz, ż, ch, h, u i ó oraz pisowni wielkiej litery na początku zdania i w imionach uczeń otrzymywał 1 punkt.

Kryterium IV. Za pisownię kropki lub innego, właściwego znaku na końcu zdania piszący otrzymywał 1 punkt.

Wykres 12.7. Poziom wykonania czynności w zadaniu 19 (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.8. Poziom wykonania czynności w zadaniu 19 (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Jak oceniano wypowiedzi pisemne uczniów?

Kryterium I. Za rozwiniętą wypowiedź, w której szóstoklasista napisał, kim chce być i co robić, gdy dorośnie, mógł on otrzymać 2 punkty. Jeśli zredagowana wypowiedź na podany temat była krótka i lakoniczna, piszący otrzymywał 1 punkt. Za pracę nie na temat otrzymywał 0 punktów. Na podstawie wyników, jakie uzyskali uczniowie za to kryterium, można zauważyć, jak bardzo zróżnicowana była grupa piszących. W województwie podlaskim 0 punktów za I kryterium otrzymało 17,9% uczniów, 1 punkt – 60,9% uczniów i 2 punkty – 21,2% uczniów. W województwie warmińsko-mazurskim odpowiednio – 6,1%, 71,6%, 22,3% piszących.

Przykłady napisanych prac, w których za realizację tematu szóstoklasiści otrzymywali 2 punkty.

Uwaga. W przykładowych pracach zachowano oryginalną pisownię.

Praca 1.

Jak dorosnę chciałbym zostać strażakiem. Strażak pomaga ludziom: gasi pożar, wyciąga tonących ludzi z wody, zciąga koty z drzew, pomaga ludziom w czasie powodzi, uwalnia poszkodowanych wypadkach samochodowych. Strażak to bardzo pożyteczny i odpowiedzialny zawód.

Praca 2.

Ja chciałbym zostać Rolnikiem. Ponieważ rolnik ma dużo pracy w polu, zajmuje się zwierzętami, roślinami zarabia dużo pieniędzy. Pomaga dla wszystkich sąsiadów i innych ludzi. Rolnika stać na dobre utrzymanie rodziny i swojej gospodarki.

Praca 3.

Gdy będę dorosła chciałabym zostać opiekunką zwierząt, prowadziłam bym schronisko dla zwierząt jak bym znalazła jakieś pozucone zwierze to bym je pszygarnęła do swojego schroniska dawała mu jeść i lekarstwo nie odawałam by je nikomu ponieważ martwiłam bym się potem czy ma dobrze u swojego nowego właściciela.

Kim chcą być i co robić szóstoklasiści?

Analizie poddano wypowiedzi pisemne wszystkich szóstoklasistów, którzy przystąpili do sprawdzianu (S-8-112). Na tej podstawie ustalono frakcję opuszczeń tego zdania. Chłopcy, jak wynika z treści prac, najczęściej pisali o tym, że chcą być rolnikami, mechanikami samochodowymi, murarzami, kucharzami czy kierowcami. Taki wybór zawodu deklarowało 30% piszących. Rzadziej wymieniali takie zawody, jak: cukiernik, piekarz, stolarz, hydraulik. Dokładnie opisywali pracę i czynności związane z przedstawianym zawodem.

W wielu wypowiedziach piszący podkreślali użyteczność dla społeczeństwa wykonywanego zawodu czy chęć pomocy innym ludziom.

Duża grupa dziewcząt, jak wynika z ich wypowiedzi, deklarowała, że chcą wykonywać zawód fryzjerki, sprzedawcy, kasjerki, sklepowej, kosmetyczki, cukiernika (takich nazw używały w pracach). W ciekawy, często wyczerpujący sposób przedstawiały one powody takiego wyboru, opisywały zalety wskazanego zawodu. Wypowiedzi te stanowiły około 20% wszystkich zredagowanych prac.

Inne zawody, o których pisali szóstoklasiści, to: *fotograf, ornitolog, prawnik, architekt, spawacz, astronom, masażysta, rybak, rzeźnik, ogrodnik, projektant, marynarz, konduktor, pilot*. Kilku szóstoklasistów opisywało swoje marzenia związane z chęcią zostania *muzykiem i koszykarką, a także z wykonywaniem w przyszłości zawodu ratownika medycznego, biznesmena, elektryka, wojskowego, modelki i kelnerki*.

Ponad 25% szóstoklasistów wybierało i opisywało zawody *policjanta, strażaka, lekarza, weterynarza, pielęgniarki, nauczyciela, śpiewaczki, piosenkarki, rajdowca, sportowca, informatyka*. Opisywane, związane ze wskazanym zawodem czynności, jak i zaprezentowane argumenty przemawiające za takim wyborem, niejednokrotnie świadczą o tym, że wybrana przez piszącego profesja nie jest przypadkowa, nie wynika tylko z konieczności wykonania zadania 19 na sprawdzianie. Często był to opis głęboko skrytych marzeń i pragnień uczniów.

Wykonywanie pracy w wymienionych zawodach wiąże się ze zdobyciem odpowiedniego wykształcenia, które jest niedostępne uczniom z orzeczeniem do kształcenia specjalnego ze względu na lekką niepełnosprawność intelektualną.

W gimnazjum warto zastanowić się, jakie podjąć działania, by pomóc tym młodym ludziom w wyborze właściwej i dostępnej im drogi kształcenia zawodowego. Niejednokrotnie będzie to trudne zadanie, ale trzeba próbować zaangażować w ten proces także ich rodziców. Dążenie do realizacji marzeń może być siłą napędową do wielu pozytywnych działań podejmowanych przez uczniów. Jednak brak właściwej samooceny i obniżony krytycyzm, o czym świadczą zredagowane przez szóstoklasistów z lekką niepełnosprawnością intelektualną wypowiedzi, mogą utrudnić im wybór właściwej drogi kształcenia.

Kryterium II sprawdzało, czy uczniowie piszą tekst z zachowaniem poprawności składniowej i czy poprawnie wyznaczają granice zdania. Szóstoklasiści mogli otrzymać za to kryterium maksymalnie 2 punkty.

Badane umiejętności okazały się dla uczniów województwa podlaskiego bardzo trudne, dla piszących z województwa warmińsko-mazurskiego – trudne.

W województwie podlaskim 0 punktów za to kryterium otrzymało aż 75,5% uczniów, 1 punkt – 13,2% uczniów i 2 punkty – 11,3% uczniów. W województwie warmińsko-mazurskim odpowiednio – 64,9%, 13,6%, 21,4% piszących. Należy zauważyć, że kryteria do oceny poprawności językowej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną są, jak co roku, dostosowane dla nich. Zaburzenia rozwojowe, wynikające z dysfunkcji, które występują w grupie tych dzieci, utrudniają im opanowanie umiejętności w zakresie sprawdzanym u dzieci bez dysfunkcji.

Za napisanie tekstu poprawnego pod względem ortograficznym (III kryterium) szóstoklasista mógł otrzymać 1 punkt. Umiejętność ta okazała się trudna dla uczniów z obu województw. Podobnie jak w II kryterium, także w **III kryterium** dokonano dostosowania schematu oceniania. W zredagowanych wypowiedziach sprawdzano tylko pisownię: rz, ż, u, ó, ch, h oraz pisownię wielkiej litery na początku zdania i w imionach. W pracach piszących sporadycznie występowały błędy z ch i h. Niewielu piszących popełniało błędy w pisowni wielkiej litery na początku zdania i w imionach. Podobnie jak w roku ubiegłym, uczniowie najczęściej popełniają błędy w pisowni wyrazów z ó i u, rz i ż.

Napisanie tekstu poprawnego pod względem interpunkcyjnym badało **IV kryterium**, za które można było otrzymać 1 punkt. W trakcie oceniania prac egzaminatorzy sprawdzali pisownię kropki lub innego znaku na końcu zdania. Okazało się to umiarkowanie trudne dla uczniów z obu województw.

Wśród prac były też takie, które nie spełniały kryterium długości, chociaż piszący tak rozplanował swoją wypowiedź, by według niego zajęła ona oczekiwane 5 linijek. Jeżeli zredagowana wypowiedź została tak rozplanowana graficznie, że zajmowała 5 linijek, ale składała się z mniej niż 30 samodzielnych wyrazów, wówczas egzaminator nie oceniał jej poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej. Poniżej zamieszczono przykład pracy, za którą szóstoklasista otrzymał tylko 1 punkt – za I kryterium.

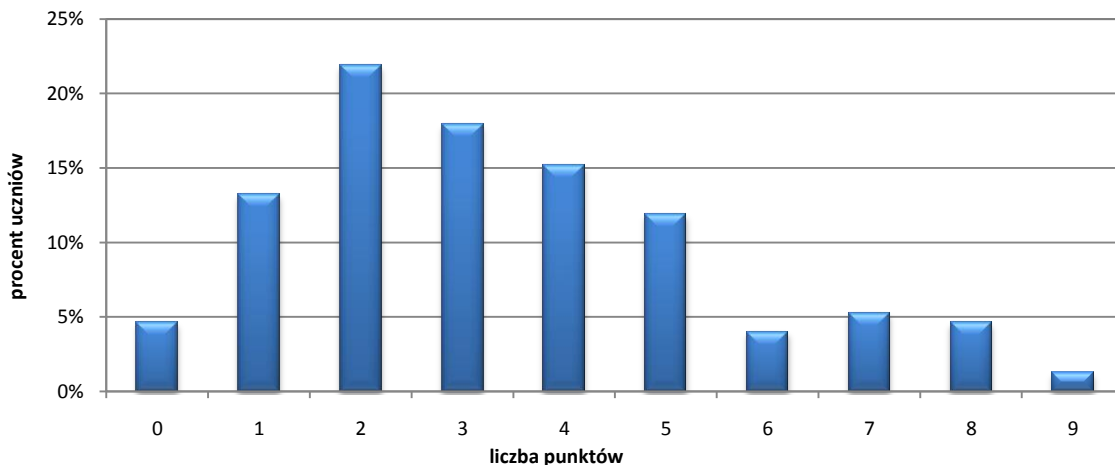
Zadanie 19.
Napisz, kim chcesz być i co chcesz robić, gdy dorośniesz.
Napisz co najmniej 5 linijek.

- 1 KIEROWCA AUTOBUSU.
- 2 Chce jezdzić do ludzi i
- 3 wozic ich NA ASZYSTAM
- 4 ki i wozic Dzieci.
- 5 do SZKOLY.

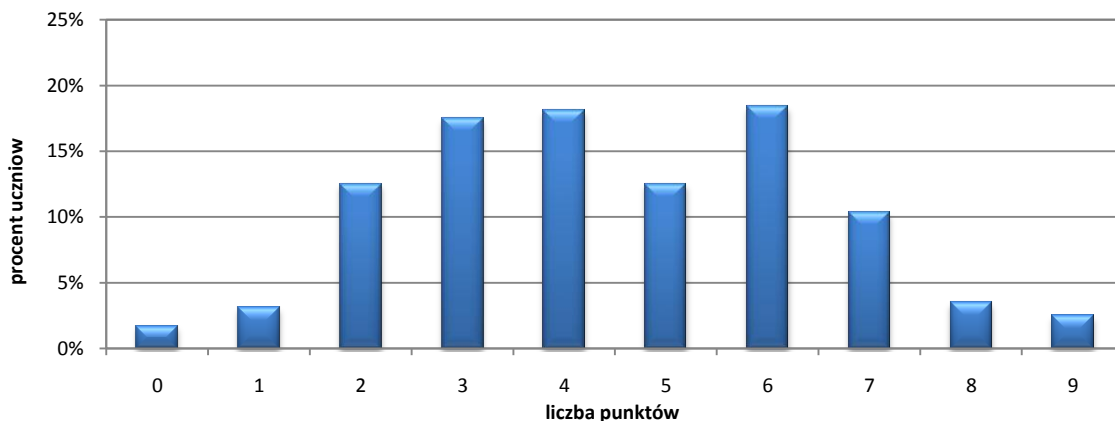
12.2.3. ROZUMOWANIE

Umiejętności w zakresie *rozumowania* badano na tegorocznym sprawdzianie za pomocą zadań otwartych krótkiej odpowiedzi (1.II, 4 i 25.I) oraz zadań zamkniętych wielokrotnego wyboru (6, 8, 20 i 21). Rozkłady wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 12.9. i 12.10.

Wykres 12.9. Rozkład wyników w *rozumowaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

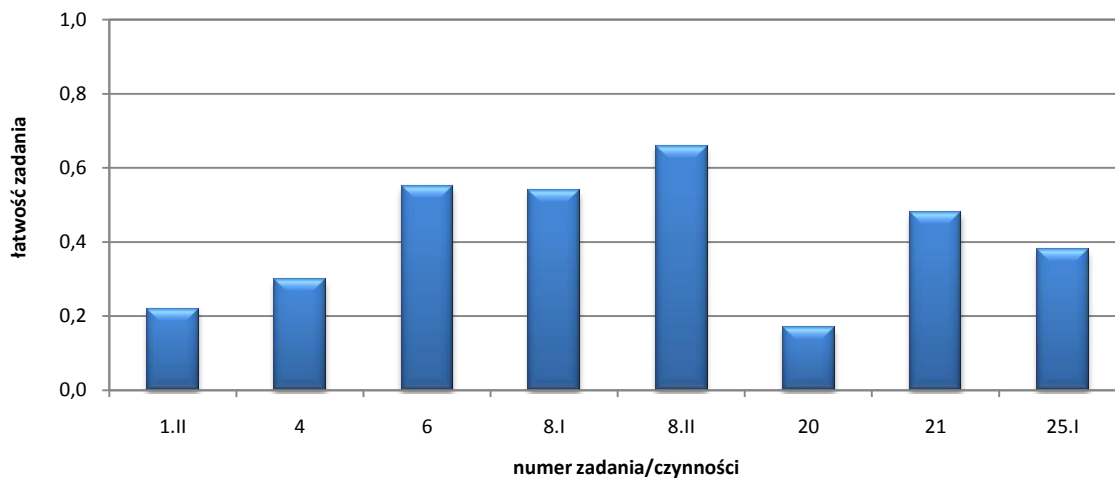

Wykres 12.10. Rozkład wyników w *rozumowaniu* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

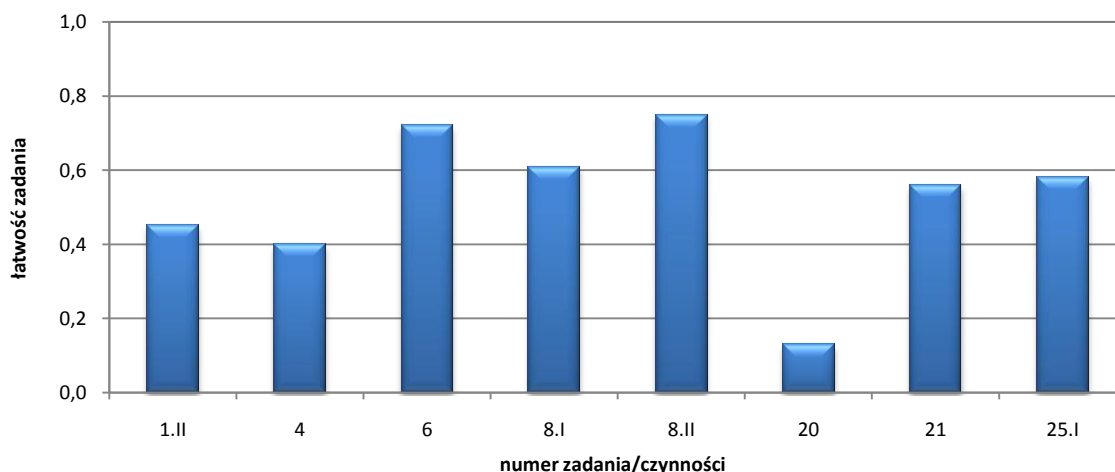

Zadania z tego obszaru okazały się trudne dla uczniów województwa podlaskiego i umiarkowanie trudne dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego. Średni wynik, jaki osiągnęli uczniowie w tym obszarze umiejętności, wyniósł w województwie podlaskim 3,4 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 4,5 pkt, czyli odpowiednio 38% i 50% punktów możliwych do uzyskania. Zero punktów w województwie podlaskim otrzymało 4,6% piszących, w warmińsko-mazurskim 1,7%.

Wykres 12.11. Poziom wykonania zadań/czynności z rozumowania (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.12. Poziom wykonania zadań/czynności z rozumowania (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Najlepiej szóstoklasiści poradzi sobie z rozwiązaniem zadania 6, w którym piszący musieli wskazać wyrażenie arytmetyczne opisujące sytuację przedstawioną w zadaniu. Było to zadanie zamknięte: uczeń wybierał działanie, za pomocą którego należało wykonać obliczenia pieniężne.

Zadanie 8 było umiarkowanie trudne dla piszących z województwa podlaskiego i łatwe dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego. Duża grupa szóstoklasistów dostrzegła prawidłowości przedstawionych zjawisk astronomicznych (8.I), jeszcze większa grupa poprawnie je określała (8.II).

Zadania 21 i 25.I były dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego umiarkowanie trudne, dla piszących z województwa podlaskiego – trudne. Ustalono, że 6,3% piszących z województwa podlaskiego i 3,4% z warmińsko-mazurskiego nie podjęło próby rozwiązania zadania 25.

W zamkniętym zadaniu 21 należało wybrać poprawną odpowiedź i wskazać, jaki czas upłynął między wydarzeniami opisanymi w tekście. Można przypuszczać, że uczniowie mieli

trudności z odczytaniem tekstu i wyszukaniem informacji, na podstawie których należało rozwiązać zadanie.

W zadaniu 25.1 uczeń powinien ustalić sposób wyznaczenia temperatury. Jeżeli szóstoklasista nie zapisał działań, tylko podał poprawny wynik, także otrzymywał maksymalną liczbę 2 punktów za całe zadanie. Uczniowie najczęściej ustalali błędnie sposób rozwiązywania zadania i od godziny odejmowali temperaturę (17 – 11). Uczniowie mieli trudności ze zrozumieniem polecenia, wykonywali obliczenia bez zastanowienia się nad tym, czego one powinny dotyczyć, co powinno być przedmiotem wykonywanych przez nich działań. Wśród piszących niewielu było takich, którzy nie zapisywali obliczeń, ale w odpowiedzi podawali poprawny wynik.

Zadanie 4 okazało się trudne. Było to zadanie otwarte. Próby rozwiązania zadania nie podjęło się 12% uczniów z województwa podlaskiego i 3,7% piszących z województwa warmińsko-mazurskiego.

Rozwiązanie zadania 4 polegało na odczytaniu z tekstu informacji o roku narodzin i roku śmierci Mikołaja Kopernika, i obliczeniu, ile lat żył astronom. Po analizie wszystkich rozwiązań szóstoklasistów okazało się, że uczniowie poprawnie odczytywali te informacje, jednak zamiast obliczenia różnicy między rokiem śmierci a rokiem narodzin najczęściej sumowali te dwie liczby – $1473+1543$. Wiele było takich prac, w których w odpowiedziach uczniowie wpisywali wynik swoich obliczeń, np. Mikołaj Kopernik żył 29116 (3016).

Większość piszących, którzy rozwiązywali zadanie 4, bezrefleksyjnie uzupełniała odpowiedź, wpisując liczby nieadekwatne do podanej w zadaniu sytuacji. Warto zastanowić się, dlaczego tegoroczni szóstoklasiści nie poradzili sobie z wykonaniem praktycznych obliczeń, dlaczego nie odnosili wyniku do realnych sytuacji? Dlaczego nie zastanowiło ich to, co wpisywali w odpowiedzi – np. 3016? Czy człowiek mógł żyć tyle lat?

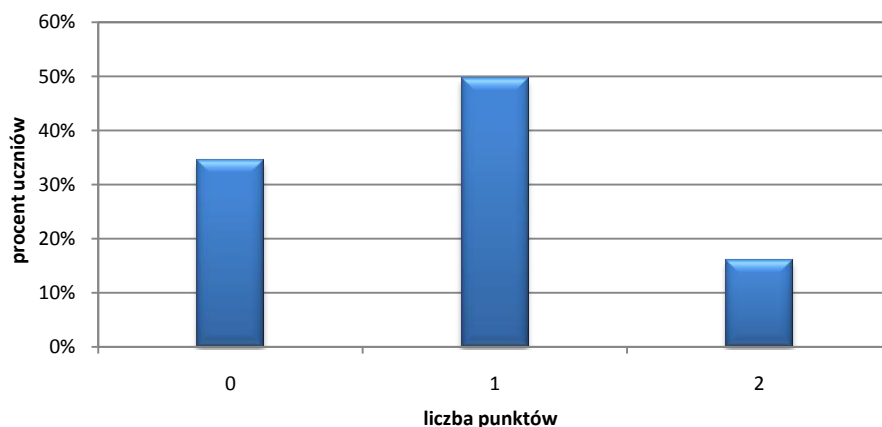
Trzeba dodać, że były też inne, nietypowe rozwiązania zadania 4. Uczniowie zapisywali rok urodzenia i rok śmierci Kopernika i poprawnie ustalali długość jego życia. Można przypuszczać, że na sposób, za pomocą którego rozwiązywali zadanie, miało wpływ ich doświadczenie, np. czytanie zapisów na tablicach nagrobnych i ustalanie długości życia bliskich, znajomych.

Zadanie 20 było bardzo trudne dla piszących z obu województw. Wykorzystując podane w tekście do zadania informacje o obchodach Dnia Ziemi w Polsce i na świecie, uczeń powinien ustalić rok, w którym ONZ zaczęła popierać obchody tego święta. Informacja ta nie była podana wprost w tekście i niewielu szóstoklasistów poradziło sobie z poprawnym wskazaniem roku wydarzenia.

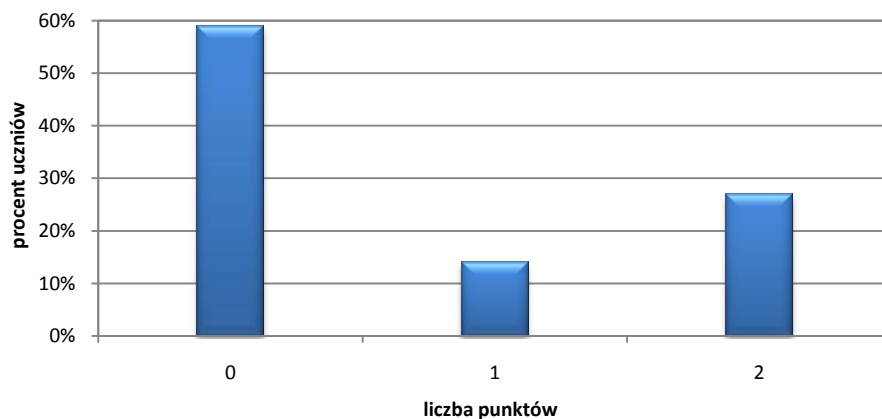
12.2.4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Umiejętności z obszaru *korzystanie z informacji* badane były na tegorocznym sprawdzianie za pomocą otwartego zadania 7 (z luką) i zamkniętego zadania 16 (wielokrotnego wyboru). Poziom opanowania umiejętności z tego obszaru okazał się niezadowolający zarówno dla piszących z województwa podlaskiego (41% uzyskanych punktów), jak i dla piszących z województwa warmińsko-mazurskiego (47% uzyskanych punktów). Zero punktów otrzymało 34,4% szóstoklasistów z województwa podlaskiego i 59% z województwa warmińsko-mazurskiego. Rozkład wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 12.13. i 12.14.

Wykres 12.13. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.14. Rozkład wyników w *korzystaniu z informacji* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Zadanie 16 wielokrotnego wyboru okazało się umiarkowanie trudne dla piszących, jednak łatwiejsze niż zadanie 7. Ponad połowa szóstoklasistów poprawnie wskazała tytuł artykułu, w którym można przeczytać informacje o gwiazdach.

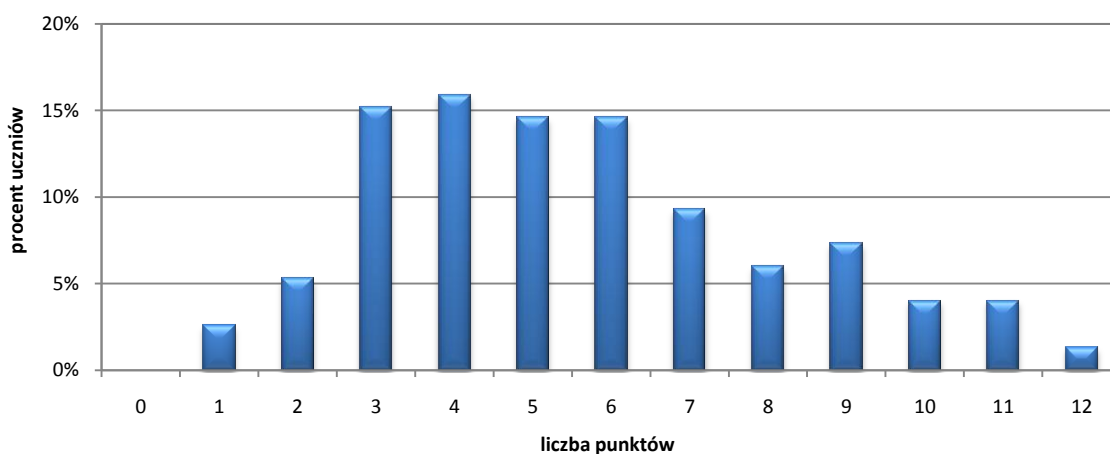
Zadanie 7 sprawiło uczniom duże trudności. Analizując dokonywane przez uczniów wybory odpowiedzi, można zauważyć, że szóstoklasiści wskazywali tom encyklopedii, posługując się imieniem, a nie nazwiskiem astronoma.

12.2.5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

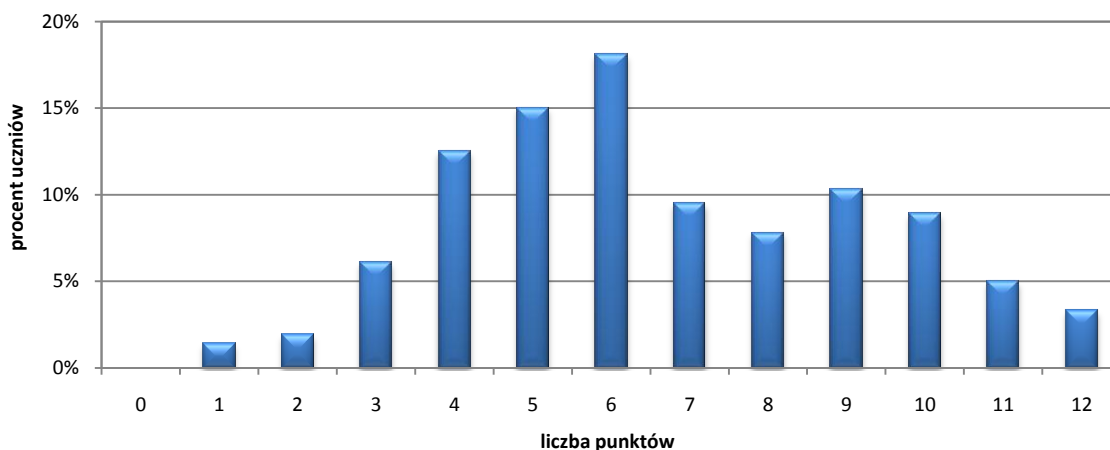
Umiejętności z omawianego obszaru badano za pomocą ośmiu zadań zamkniętych – wielokrotnego wyboru i typu prawda-fałsz, oraz dwóch zadań otwartych – krótkiej odpowiedzi. Za zadania zamknięte uczeń mógł zdobyć 8 punktów, za zadania otwarte – 4 punkty.

Rozkłady wyników w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 12.15. i 12.16.

Wykres 12.15. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

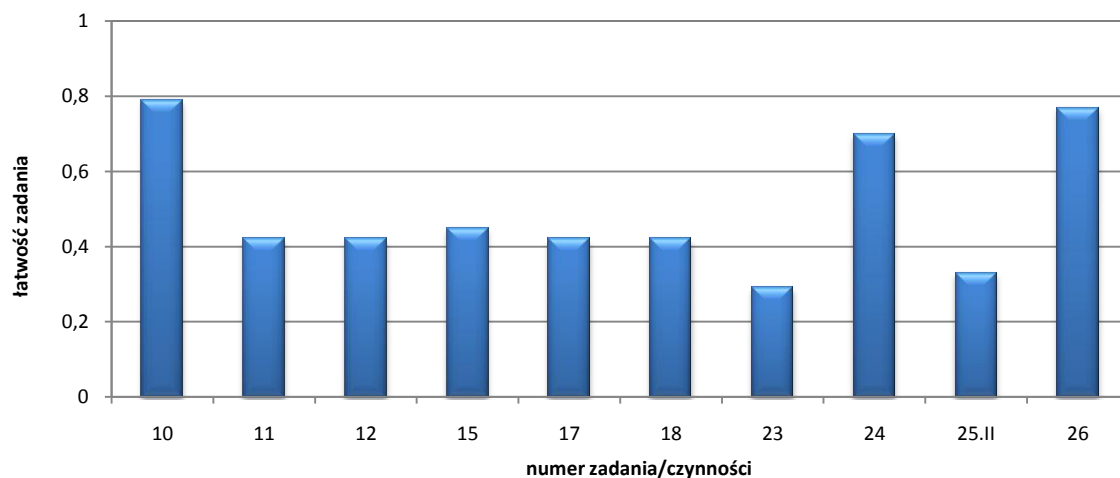

Wykres 12.16. Rozkład wyników w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce* (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

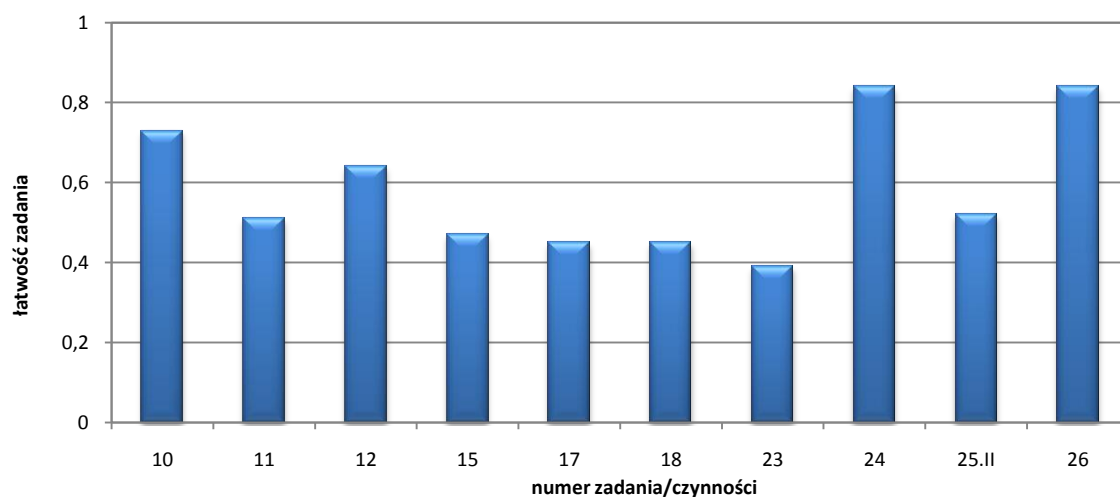

Średnik wynik, jaki zdobyli uczniowie za zadania badające umiejętności z obszaru *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*, to w województwie podlaskim 5,6 pkt, w województwie warmińsko-mazurskim – 6,6 pkt, czyli odpowiednio 47% i 55% punktów możliwych do uzyskania. Podkreślić należy, że w obu województwach żaden z uczniów nie otrzymał zera punktów w omawianym obszarze; 1,3% szóstoklasistów w województwie podlaskim i 3,3% w warmińsko-mazurskim uzyskało maksymalną liczbę punktów – 12.

Wykres 12.17. Poziom wykonania zadań/czynności z wykorzystywania wiedzy w praktyce (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.18. Poziom wykonania zadań/czynności z wykorzystywania wiedzy w praktyce (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo warmińsko-mazurskie

Najlepiej uczniowie opanowali umiejętności związane z zachowaniem się w środowisku przyrodniczym i wskazywaniem praktycznego sposobu jego ochrony (zadanie 24) oraz ze stosowaniem w praktycznej sytuacji zasad bezpieczeństwa (zadanie 26). Należy podkreślić, że tematyka zadań na końcu zestawu, celowo zaplanowana przez konstruktorów, dała szóstoklasistom z lekką niepełnosprawnością intelektualną szansę na osiągnięcie zadowolenia z pracy z arkuszem i poczucie sukcesu. Większość z nich nie przerwała pracy z arkuszem i rozwiązywała nawet ostatnie zadania.

Szóstoklasiści właściwie zastosowali terminy do opisywania zjawisk spotykanych w środowisku i poprawnie nazywali opisaną porę roku (zadanie 10).

Zadanie 12, umiarkowanie trudne dla uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego i trudne dla piszących z województwa podlaskiego, sprawdzało umiejętność wykonywania obliczeń czasowych. Wielu uczniom zamiana minut na godziny sprawiła problem.

Pozostałe zadania w arkuszu zarówno zamknięte, jak i otwarte – dla uczniów z województwa podlaskiego były trudne, dla szóstoklasistów z województwa warmińsko-mazurskiego umiarkowanie trudne i trudne.

W zadaniu 11 uczniowie wykonywali obliczenia dotyczące czasu. Powinni wskazać godzinę, o której zakończył się trwający 90 minut film. Większość z nich wybierała odpowiedź błędną – godzinę 19.30. Szóstoklasiści nie poradzili sobie z praktycznymi obliczeniami dotyczącymi czasu, z obliczeniami, które powinny być bliskie ich doświadczeniu życiowemu.

Trudne było dla uczniów zadanie 15. Najczęściej wskazywanym przez nich przyrządem do obserwacji ciał niebieskich był mikroskop. Uczniowie nie wiedzieli, do czego służy teleskop, ale nie wiedzieli także, do czego służy mikroskop, skoro dokonywali takiego wyboru.

Zadanie 17 i 18 szóstoklasiści rozwiązywali w oparciu o zamieszczoną instrukcję obsługi żelazka. W pierwszym z wymienionych zadań przedstawiono praktyczną sytuację, w której uczniowie powinni wskazać właściwą temperaturę prasowania. W kolejnym zadaniu, w opisanej praktycznej sytuacji wyjaśniali zasady działania termostatu w żelazku. Zadania te, atrakcyjne dla uczniów pod względem graficznym, badające umiejętności w odniesieniu do praktycznych działań, okazały dla nich trudne.

Zadanie 23 dotyczyło wykonywania obliczeń pieniężnych. Zbudowane było wokół życiowej, bliskiej doświadczeniom dzieci sytuacji – robienia zakupów, płacenia za nie, liczenia pozostałych pieniędzy. Okazało się ono trudne dla tegorocznych szóstoklasistów, nie poradzili oni sobie z liczeniem pieniędzy w praktycznej sytuacji. Dodać należy, że 6,3% piszących w województwie podlaskim i 3,4% w województwie warmińsko-mazurskim nie podjęło próby rozwiązania tego zadania.

Umiejętności badane zadaniem sprawdzane były zgodnie z opisanymi kryteriami:

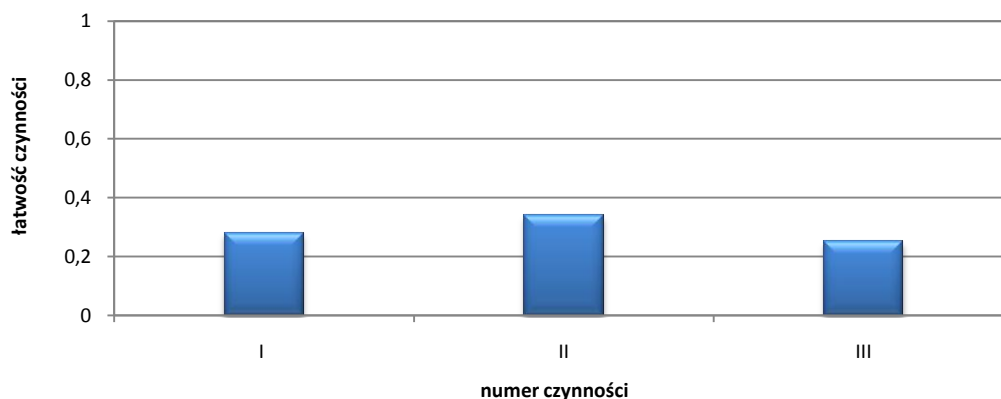
Kryterium I. Ustalenie sposobu obliczenia kosztu zakupu dwóch opakowań worków na śmieci. Za poprawne zapisanie np. $2,50 + 2,50$ lub $2 \cdot 2,50$ uczeń otrzymywał 1 punkt. Czynność ta okazała się dla piszących trudna.

Kryterium II. Zadaniem ucznia było ustalenie metody obliczenia reszty. Oczekiwano, że szóstoklasiści zapiszą różnicę między kwotą 18 zł a kosztem zakupu dwóch opakowań worków na śmieci (mimo ewentualnego błędu rachunkowego popełnionego wcześniej – w I kryterium). Za poprawne wykonanie tej czynności uczeń otrzymywał 1 punkt.

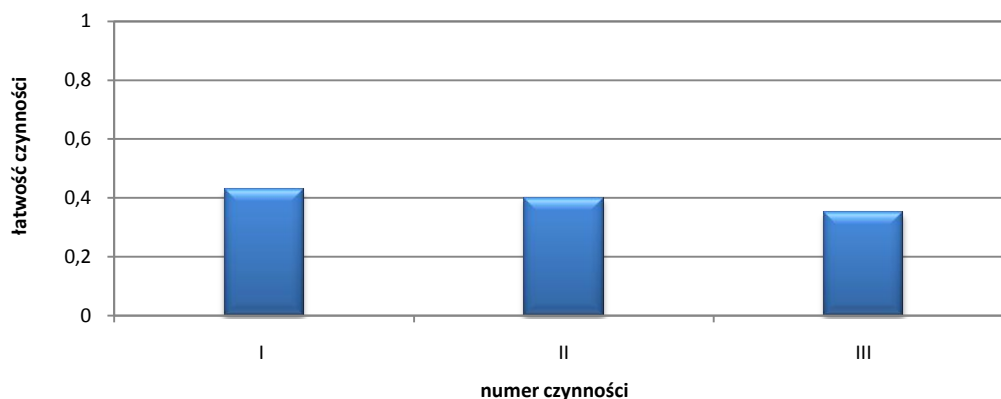
Kryterium III. Jeśli uczeń poprawnie wykonał rachunki i obliczył resztę np. $18 \text{ zł} - 5 \text{ zł} = 13 \text{ zł}$ otrzymywał 1 punkt. Za poprawne wykonanie działania $18 - 2,50 = 15,50$ uczeń otrzymywał 1 punkt za kryterium II.

Stopień opanowania umiejętności w zadaniu 23 w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresach 12.19. i 12.20.

Wykres 12.19. Poziom wykonania czynności w zadaniu 23 (arkusz niestandardowy S-8-112) – województwo podlaskie

Wykres 12.20. Poziom wykonania czynności w zadaniu 23 (arkusz niestandardowy S-8-112)
– województwo warmińsko-mazurskie

Zadanie 25 sprawdzało umiejętności z dwóch obszarów: *rozumowania* (kryterium I) i *wykorzystywania wiedzy praktyce* (kryterium II).

Kryterium I oceny zadania omówione zostało w części sprawozdania dotyczącej analizy umiejętności z *rozumowania*.

Kryterium II. Temperaturę poprawnie obliczyło 33% uczniów z województwa podlaskiego i 52% z województwa warmińsko-mazurskiego. Duża grupa, 13,6% szóstoklasistów z województwa podlaskiego i 6,9% uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego, nie podjęła próby rozwiązania tego zadania.

Poprawne wyznaczenie temperatury w praktycznej sytuacji okazało się więc trudne dla uczniów z województwa podlaskiego i umiarkowanie trudne dla piszących z województwa warmińsko-mazurskiego.

12.3. JAK WYKORZYSTAĆ WYNIKI SPRAWDZIANU W PLANOWANIU PRACY Z UCZNIEM W GIMNAZJUM?

Wyniki oceniania zewnętrznego są tylko jednym z elementów wieloaspektowej oceny osiągnięć ucznia dokonywanej przez szkołę. Informacja o stopniu opanowania umiejętności w badanych na sprawdzianie obszarach powinna być pomocna w ocenie postępów dziecka dokonywanej w płaszczyźnie indywidualne. Warto dokonać analizy tego, co dziecko osiągnęło w stosunku do swoich możliwości, a nie w odniesieniu do wyników innych uczniów.

Uzyskane na sprawdzianie przez niektórych uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną niskie wyniki są wskaźnikiem niepowodzeń szkolnych, ale należy je interpretować w kontekście możliwości i ograniczeń konkretnego dziecka.

Nauczyciele pracujący w gimnazjach, w których od nowego roku szkolnego naukę rozpoczną uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną, powinni wykorzystać w planowaniu pracy także informację o wynikach oceniania zewnętrznego każdego dziecka. Na podstawie tych wyników, a także innych dokumentów, np. orzeczenia o kształceniu specjalnym, można ustalić, jakie są słabe i mocne strony ucznia, co jest tego źródłem oraz u progu kolejnego etapu edukacyjnego zaprojektować, jak wzmocnić, rozwijać mocne strony, a jak usprawniać i kompensować braki.

Analiza wyników sprawdzianu może pomóc nauczycielom gimnazjów w wyznaczeniu kierunku pracy z uczniami. Nie wolno zapomnieć jednak o innym czynnikiem mającym duży wpływ na kształcenie – to środowisko społeczno-ekonomiczne. Rodzice uczniów z dysfunkcją chętnie włączają się w proces nauczania dzieci. Coraz większa liczba rodziców kontaktuje się z OKE telefonicznie lub osobiście w sprawie dostosowań na sprawdzianie dla

tej grupy szóstoklasistów. Współpraca rodziców ze szkołą, rzetelne przekazywanie informacji o dziecku, chęć wspierania jego rozwoju, może także mieć wpływ na przebieg kształcenia.

Warto na koniec przypomnieć słowa Bolesława Niemierki: *Nie fascynuj się liczbowymi wynikami egzaminów zewnętrznych. Ważniejsze jest przesłanie treściowe egzaminu: opanowanie czynności, ujawnione braki, perspektywy rozwoju, mocne strony uczniów. Statystyka nie zastąpi jakościowej analizy wyników uczenia się.* (Niemierko B., *Ocenianie szkolne bez tajemnic*, WSiP, Warszawa 2002, s. 252).

Słowa te nabierają szczególnego znaczenia w stosunku do uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną i wskazują kierunek działań, które trzeba podjąć u progu nowego roku szkolnego w gimnazjum.

12.4. REFLEKSJE EGZAMINATORÓW

Słów kilka o wynikach sprawdzianu

Egzaminatorem sprawdzianu dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną jestem prawie od początku istnienia oceniania zewnętrznego.

W dniu 24 czerwca uczestniczyłam w zorganizowanym przez OKE w Łomży szkoleniu i dyskusji nad opracowywanymi przez egzaminatorów materiałami do raportu.

Szkolenie było dla mnie okazją do zapoznania się z interesującym materiałem dotyczącym analizy osiągnięć uczniów w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim oraz powodem refleksji o poziomie osiągnięć uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Zastanowił mnie „ranking” zawodów atrakcyjnych dla naszych uczniów, sporządzony na podstawie prac z tegorocznego sprawdzianu, czyli rozwiązań zadania 19: „Napisz, kim chcesz być i co robić, gdy dorośniesz”. Wielu z naszych uczniów wybrało zawody: nauczyciel, strażak, policjant. Często wymieniali też zawód lekarza, weterynarza, informatyka, pielęgniarki, ratownika medycznego. Po analizie tych danych nasuwa się wniosek, że współczesna szkoła nie wypełnia prawidłowo jednego z podstawowych swoich zadań, szczególnie ważnego w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną, które mają między innymi obniżony krytycyzm, trudności dotyczące operacji umysłowych. Szkoła nie wspomaga uczniów w określaniu ich możliwości i predyspozycji. Upośledzenie umysłowe nie jest rzeczą wstydliwą, której istnienie trzeba ukrywać. Nasze społeczeństwo coraz bardziej otwiera się na potrzeby ludzi z różnymi dysfunkcjami. Każdy z nas ma oprócz zdolności także jakieś ograniczenia, które sprawiają, że jesteśmy niepowtarzalni i różniemy się między sobą. Uczniowie posiadający orzeczenia do kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim mają trudności w nauce, ale potrafią być bardzo dobrymi i odpowiedzialnymi pracownikami, na odpowiednich dla nich stanowiskach. Często wymieniane w pracach ze sprawdzianu zawody nauczyciela, policjanta czy lekarza są nieodpowiednie dla tej grupy uczniów i nieosiągalne przez nich w obowiązującym

w naszym kraju systemie kształcenia. Kończąc szkołę podstawową, szóstoklasiści powinni już posiadać taką wiedzę dotyczącą przecież w największym stopniu ich samych, ich predyspozycji, możliwości, ale i ograniczeń. Na podstawie analizy wypowiedzi piszących stwierdzono, że około 25% uczniów, którzy przystąpili w tym roku do sprawdzianu, nie ma realnego obrazu samego siebie. To ważna uwaga i wskazówka do pracy dla nas – nauczycieli.

Jeszcze parę lat temu, na początku oceniania zewnętrznego, uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną nie pisali „wypracowań” z języka polskiego. Dzięki sprawdzianom w bardzo dużym stopniu wzrosła ta umiejętność. Oczywiście stało się tak bezpośrednio dzięki zmianie jakości nauczania tego przedmiotu pod wpływem standardów wymagań.

Kolejna, równie ważna refleksja, którą chcę się podzielić, dotyczy kształcenia w zakresie matematyki. Obserwuję już od kilku lat, że uczniowie na sprawdzianie nie rozwiązują prostych w gruncie rzeczy zadań z matematyki. Trudno z całą pewnością określić przyczyny tego stanu rzeczy, ale należałoby zastanowić się także nad jakością kształcenia z tego przedmiotu. Bolączką ogólnopolską w tzw. szkolnictwie masowym jest odejście od czynnościowego nauczania matematyki na rzecz nauczania sformalizowanego (mechanicznego). Może to także dotyczyć szkolnictwa specjalnego, co przekłada się na wyniki uczniów na sprawdzianie.

Analiza sprawdzianu przeprowadzona przez pracowników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży dostarcza ważnego materiału do analiz, przemyśleń, wyciągnięcia wniosków, które w każdej szkole powinny być bazą do planowania dalszej pracy edukacyjnej.

Hanna Dąbrowska
wicedyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Suwałkach

Wyniki sprawdzianu – i co dalej?

Wyniki sprawdzianów mogą być bogatym źródłem informacji o uczniach z lekką niepełnosprawnością intelektualną, kończących szkołę podstawową, ale nie mogą ograniczać się tylko do przekazania ogólnej ilości punktów. Za zaświadczeniem wydanym przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną powinna iść rzetelna analiza opracowana przez zespoły edukacyjno-terapeutyczne w szkołach, powołane dla każdego ucznia z tą dysfunkcją.

Złożone do gimnazjum świadectwo i zaświadczenie o ilości otrzymanych punktów na sprawdzianie oraz orzeczenie wystawione przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną nie dają pełnej informacji, jak naprawdę funkcjonuje uczeń. Praca z takim uczniem zaczyna się praktycznie od podstaw, czyli poznania ucznia, sprawdzenia jego wiadomości i umiejętności oraz możliwości, jakie on posiada. Nie jest to korzystne dla dziecka. Myślę, że taka opinia oparta na analizie sprawdzianu, z uwzględnieniem standardów, poziomu opanowania badanych zadaniami umiejętności, sporządzona przez zespół nauczycieli pracujących z uczniem, przedstawiająca jego mocne i słabe strony byłaby dobrą bazą do pracy na kolejnym etapie edukacyjnym.

Małgorzata Bukowska
wicedyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Suwałkach

Wyniki sprawdzianu uzyskane przez poszczególnych uczniów powinny być uwzględnione przy opracowywaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych na kolejnym etapie edukacyjnym (gimnazjum) ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych na miarę potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Należy koncentrować się na umiejętnościach przydatnych dziecku w życiu codziennym, takich jak: czytanie i rozumienie prostych tekstów, redagowanie i pisanie tekstów praktycznie użytecznych, zachowanie poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, obliczanie upływu czasu, proste obliczenia różnicowe, posługiwanie się pieniędzmi (kupowanie, płacenie, otrzymywanie reszty), ukierunkowanie na preferencje zawodowe uczniów możliwe do zrealizowania przez tę grupę uczniów.

Iwona Gulik, Elżbieta Stępniaik
nauczycielki w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Długoborzu

Wyniki sprawdzianu to obraz osiągnięć uczniów ostatniej klasy szkoły podstawowej, to ocena wiedzy i umiejętności każdego z nich. Szczegółowe informacje o tym, jakie umiejętności zostały dobrze opanowane przez uczniów, z jakimi mają kłopoty, pozwoli nauczycielom gimnazjum poznać słabe i mocne strony ucznia trafiającego do gimnazjum. Mając tę wiedzę, nauczyciele gimnazjum powinni położyć nacisk na wyrównywanie braków i rozwijaniu mocnych stron uczniów.

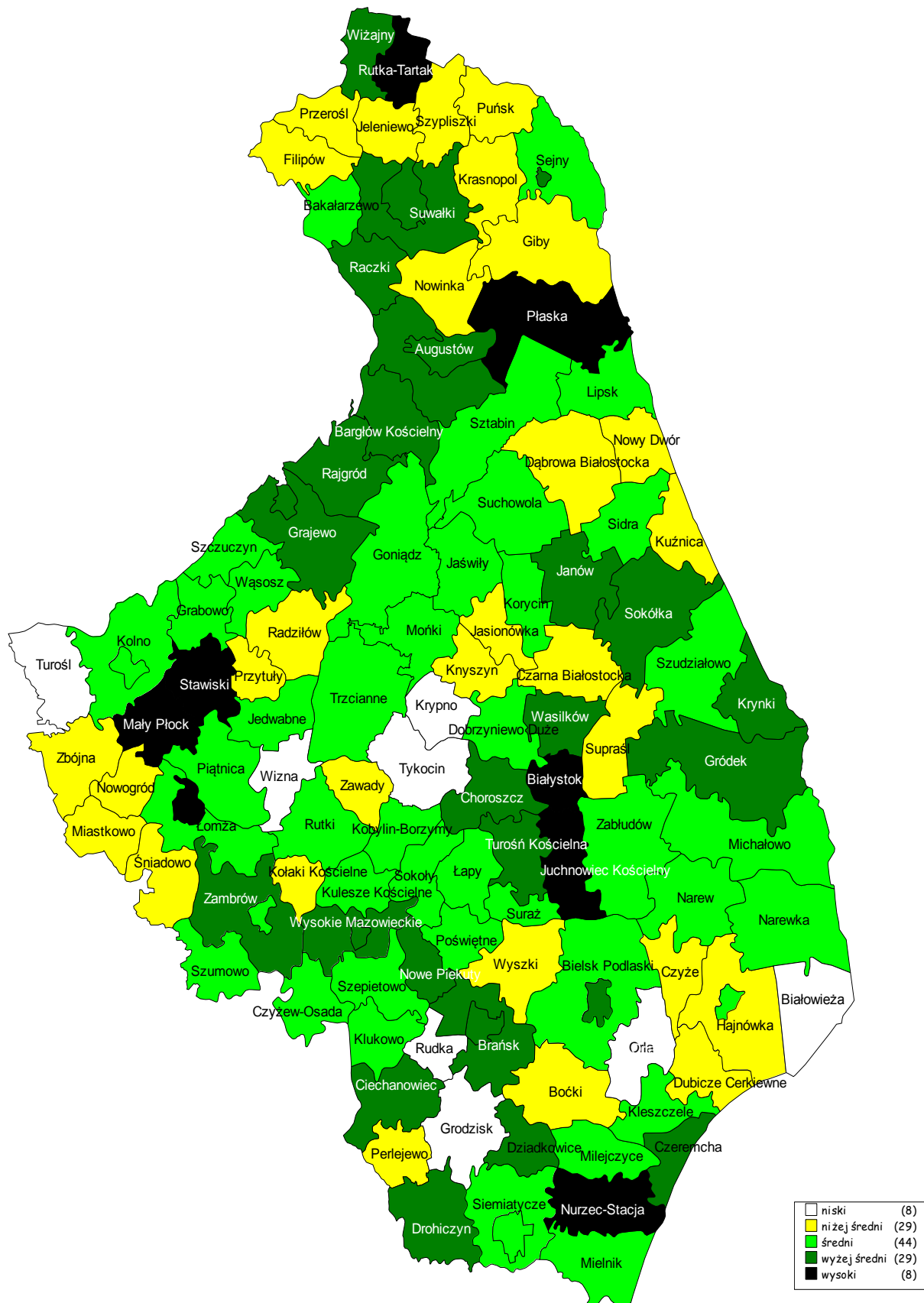
Jeśli nauczyciele zechcą, mogą skorzystać z analizy sprawdzianu i wcześniej poznać możliwości gimnazjalistów trafiających do ich szkół.

Ryszard Kwiatkowski
nauczyciel w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach

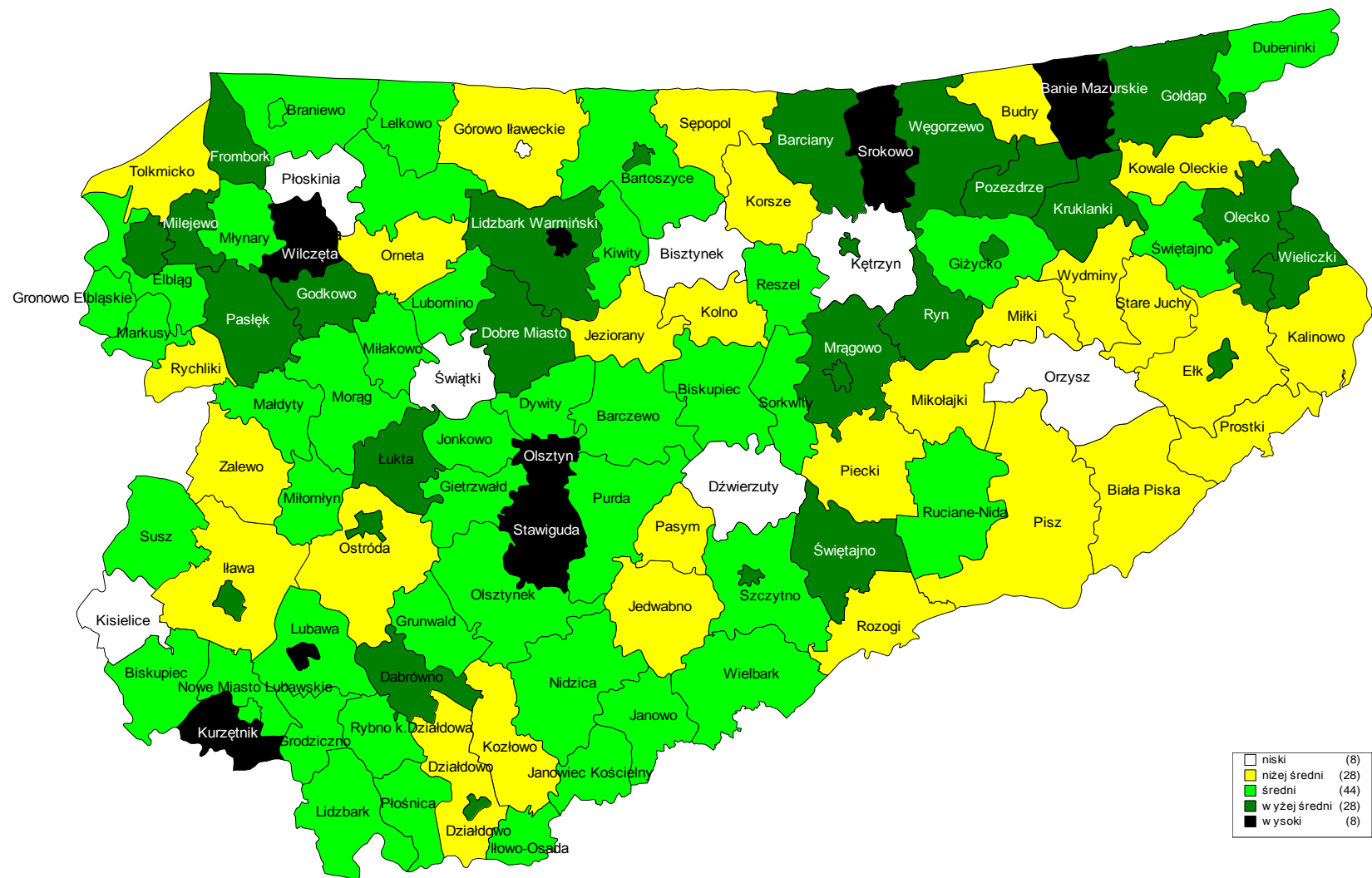
ANEKS

MAPY – ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU W GMINACH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Mapa 1. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w gminach województwa podlaskiego

Mapa 2. Średnie wyniki sprawdzianu (arkusz standardowy S-1-112) w gminach województwa warmińsko-mazurskiego

KARTOTEKA ZESTAWU S-1-112

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń:	% uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko- mazurskie
1	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	odczytuje ogólny sens tekstu	89	89
2	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje w tekście	92	91
3	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	określa funkcję elementów tekstu	58	55
4	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wyszukuje informacje podane wprost	92	91
5	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	rozumie puentę tekstu	92	92
6	odczytuje tekst popularnonaukowy (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	95	96
7	posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	umieszcza datę w przedziale czasowym	49	47
8	posługuje się źródłem informacji (4.1)	ustala datę na podstawie informacji zawartych w przypisie	56	53
9	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	90	89
10	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	56	56
11	posługuje się źródłem informacji (4.1)	korzysta z informacji zawartych w tabeli	30	28
12	odczytuje tekst poetycki (1.1)	wnioskuje na podstawie przesłanek zawartych w tekście	86	84
13	odczytuje tekst poetycki (1.1)	określa intencję bohatera	92	92
14	odczytuje tekst poetycki (1.1)	rozumie główną myśl tekstu	49	47
15	odczytuje tekst poetycki (1.1)	dostrzega charakterystyczną cechę języka utworu	83	82
16	rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności figur (3.6)	wyznacza długość krawędzi sześcianu	52	50
17	wnioskuje o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu (3.7)	wyznacza wielokrotność liczby	72	71
18	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	oblicza cenę jednostkową towaru	55	52
19	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb (5.5)	wykazuje praktyczny sposób zrównania dwóch wielkości	56	53
20	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.8)	ustala sposób obliczenia pola trójkąta	73	71
21	wykonuje obliczenia dotyczące długości (5.3)	oblicza długość zgodnie z warunkami zadania	52	49
22	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza iloraz i zaokrągla wynik na potrzeby sytuacji praktycznej	64	63
23	ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania (3.8)	wyznacza czynnik iloczynu	78	77
24	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	wyznacza kwotę i dzieli ją na równe części	46	43
25	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	opisuje dzieło sztuki użytkowej	63	59
	celowo stosuje środki językowe (2.3)	pisze funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa		
	przestrzega norm gramatycznych (2.3)	pisze poprawnie pod względem gramatycznym		
	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie		
26	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym	49	46
	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze zaproszenie		
	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze ortograficznie		

KARTOTEKA ZESTAWU S-8-112

Zadanie	Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń:	Sprawdzana czynność ucznia Uczeń	Liczba punktów za zadanie		% uzyskanych punktów	
					podlaskie	warmińsko- mazurskie
1	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1	2	64	71
	posługuje się kategoriami czasu w celu porządkowania wydarzeń (3.1)	przyporządkowuje datę do właściwego wieku	1		22	45
2	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1		30	40
3	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1		76	86
4	oblicza upływ czasu między wydarzeniami (3.1)	oblicza długość życia Kopernika	2		21	34
5	odczytuje tekst publicystyczny (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	2		64	73
6	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego (3.5)	wskazuje wyrażenie arytmetyczne zgodnie z podanym kryterium	1		55	72
7	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wskazuje źródło określonej informacji	1		29	35
8	dostrzega prawidłowości (3.7)	rozpoznaje zjawiska astronomiczne	2		60	68
9	pisze na temat (2.1)	uzasadnia wybór pory roku	1		82	90
10	posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk spotykanych w środowisku (5.1)	rozpoznaje porę roku na podstawie opisu	1		79	73
11	wykonuje obliczenia dotyczące czasu (5.3)	oblicza czas zakończenia filmu	1		42	51
12	wykonuje obliczenia dotyczące czasu (5.3)	przelicza minuty na godziny	1		42	64
13	odczytuje dane z tekstu źródłowego (1.1)	odczytuje nazwy planet	3		69	81
14	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	stosuje zasady pisowni nazw własnych	1		74	83
15	wybiera przyrząd służący do obserwacji (5.2)	wskazuje przyrząd do obserwacji ciał niebieskich	1		45	47
16	posługuje się źródłem informacji (4.1)	wskazuje źródło określonej informacji	1		52	58
17	wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak wykorzystać urządzenie techniczne	ustala właściwą temperaturę prasowania	1		42	45
18	objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych (5.6)	wyjaśnia zasady działania termostatu w żelazku	1		42	45
19	pisze na temat i zgodnie z celem (2.1)	pisze tekst na podany temat	2	6	52	58
	przestrzega norm językowych (2.3)	pisze tekst poprawny pod względem językowym	2		18	28
	przestrzega norm ortograficznych (2.3)	pisze tekst poprawny pod względem ortograficznym	1		36	43
	przestrzega norm interpunkcyjnych (2.3)	pisze tekst poprawny pod względem interpunkcyjnym	1		51	60
20	posługuje się kategoriami czasu (3.1)	ustala rok wydarzenia	1		17	13
21	oblicza upływ czasu między wydarzeniami (3.1)	oblicza upływ czasu między wydarzeniami	1		48	56
22	odczytuje artykuł prasowy (1.1)	odczytuje informacje z tekstu	1		69	79

23	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3)	ustala metodę obliczenia kosztu zakupu dwóch opakowań towaru	1	3	28	43
		ustala metodę obliczenia reszty	1		34	40
		poprawnie wykonuje rachunki i oblicza resztę	1		25	35
24	rozumie potrzebę stosowania zasad postępowania w środowisku przyrodniczym (5.8)	wskazuje sposób ochrony środowiska	1		70	84
25	ustala sposób rozwiązania zadania (3.8)	ustala sposób wyznaczenia temperatury	1	2	38	58
	wykonuje obliczenie dotyczące temperatury (5.3)	wyznacza temperaturę	1		33	52
26	rozumie potrzebę stosowania zasad bezpieczeństwa (5.8)	rozpoznaje bezpieczne formy zabawy	1		77	84

